

B I F

Biblioteka
Ojców Kamedulów
w Błeniszewie

Quem. Wyquem. is

IN NOMINE Sanctae TRINITATIS
SPECVLVM PARVVM
RELIGIOSORVM.

De tribus votis essentialibus Religionis, alijsque virtutibus
eis annexis.

Ex B. Humberto V. Generali Magistro Ordinis Prædicatorum.

De vita spirituali, & breui metho-
do perveniendi ad perfectionem.

Ex S. Vincentio Ferrerio eiusdem
Ordinis.

De acquirenda vera perfectione.

Ex S. Catharina Senensi, eiusdem Ordinis.

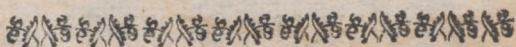
De studio Meditationis. Ex P. M. F.
NICOLAO Mescicensi Polono eiusdem Ord.

De formandis Novitiorum moribus
(vbi & alia) Ex P. Ioanne Nys Antuer-
piensi eiusdem Ordinis.

Labore F. FERDINANDI OHM,
alias IANVS ZÓWSKI, eiusdem
Ordinis reimpressum.

Cum licentia Superiorum.

Gac: Typis Schedelianis, Anno Domini, 1689.

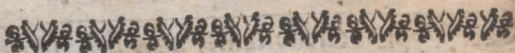
F A C U L T A S

reimprimendi.

Committimus A. R. P. M. F. Fer-
dinando Ianuszowski, secundo,
huius Capituli nostri Diffinitori,
quatenus pro maiori Patrum ac
Fratrum præsertim juvenum utili-
tate & commodo, reimprimi faci-
at Librum, ferè iam extinctum &
propterea difficiliter acquisibilem,
cui Titulus.

Speculum Religiosorum.

Ex actis Capituli Provincialis
Provinciae Poloniae Ordinis Præ-
dicatorum, in Conventu Flo-
censi S. DOMINICI, die 19. A-
prilis. Anno restitutæ homini-
bus salutis, 1687. celebrati.

DIVO IOANNI
CANTIO.
REGNI POLONIÆ
PATRONO.

in
Celeberrima
Vniuersitate Cracoviensi
Sacrae Theologiæ
Doctori
&
Professori.
Sapientissimo.

FR. FERDINANDVS Ord: Prædicatorũ.
in signum profundissimæ reuerentiæ
offert.

ristianorum obseruantia
conuenit, DEI Amicos,
eternâ beatitudine sum-
mo Bono vnitos. profundissimâ ve-
neratione colere. si sic Te Beatissi-
me Doctor, & Illustrissimum Vni-
uersi-

versitatis Cracouiensis decus, eadē
reuerentiā veneror, dum hoc Spe-
culi Religiosorum Opusculum ex
varijs Ordinibus N. Auctoribus col-
lectum, tuo Nomini consecrandum
duco, vt sub tua tutela consistens,
perfectos Religiosorum faciat re-
presentare mores. Nec aberro hæc
enim debiti ordinis exigentia, San-
ctis Sancta consecranda. Et li-
cèt priora opuscula Prælati Eccle-
siae consecrauerim, vt reimpressio-
nem Theologiae Moralis P. M. Ni-
colai Moscicensis. Illustrissimo An-
tistiti Cracouiensi, item proprij la-
boris aliam Theologiam Moralem
Reuerendissimo Antonio Krzesimo-
wski Abbati Kopriunicensi, hoc O-
pusculum, utpote excellentius (ex-
cellentior enim viam ad perfecti-
onem

onem Christianam ostendit, dum non
solum praeceptorum, sed & consilio-
rum Evangelicorum observantiam
docet) sancto est conseruandum. Et
verè Sanctus es, Beatissime Doctör-
in quo ardentissima in Deum & pro-
ximum charitas, heroicis actibus
(ut est propriarum vestium infa-
vorem pauperis spoliatio) notifica-
ta. verè Sanctus es, in quo Passio-
nis Dominicae, & dolorum sanctissi-
mae Virginis Matris, ferventissima
meditatio, obquam meruisti mira-
culosâ allocutione recreari, in quo
profundissima humilitas, non enim
Doctör alibus honoribus, subtilita-
te intellectus, scientificâ rerum no-
titiâ inflabaris. vnde desiderans si-
turari contemptu, onerosas suscepi-
sti peregrinationes, ad sepulchrum

Domini semel, ad limina Apostolorum quater. Verè Sanctus es, in quo inaudita vitæ sinceritas reperita à Latronibus, vltro elargiendo. Mortificationes, ut asperitas ieiunij. Ecclesiarum, tempore brumali, nudis pedibus, visitatio. Pro lecto, nuda humus assumpto, in S. Theologia Doctōratu, à carnibus abstinentia. invicta patientia, domesticas persecutiones, maledictiones, tolerando. indefessa Pastoralis cura animarum, exemplari vitâ, lucrum. mirum indemones imperium. dum in forma hirundinis, circumvolantem infernalem bestiam, captam, in terram prostrasti. Loquantur alia, infirmi, varijs languoribus oppressi curati, obsessi liberati, mortui, resuscitati. Quæ omnia exprimunt singulare

gulare Dei seruitium, & hominem
sanctum.

Liceat prefato titulo (Sanctis
c. ncta conlecranda) addere gra-
ti animi obligationem, fundatam in
affectu Doctissimorum Almae Acade-
mie Professorum quibus ordinaria
& communis cura in defendendis
veridicis Doctores Angelici dogma-
tibus. Præstant id Doctissimi in
Sacra Theologia Magistri & Pro-
fessores, Adamus Opatowius, & Si-
mon Stanislaus Makowski Primus,
vniuersam ferè Sancti Thomæ sum-
mam, secundus, primam eiusdem
S. Doctores, partem, clarissimis il-
lustrant commentarijs. Adde, se-
cundi, amplissimum totius Philoso-
phiæ cursum, menti Doctores Ange-
lici accomodatum. Nec prætereun-

dum dictam grati animi obligati-
onem, annuatim radicari, dum ad
declarandum indissolubilem, inter
Almam Academiam & Ordinem Prae-
dicatorum nexum, item ad expri-
mendam singularem, in doctrinam
D. Thomae reuerentiam, recurren-
te Festiuitate, Orator Academicus
Sanctum Doctorem solemniter celebrat
panegyri. His ergo titulis, tum in-
te immediatè Beatissime Doctor, tū
in alio fundatis, tibi Religiosorū
Speculum, & me totum consecro.
Fac ut tuā apud Divinam Maiesta-
tem intercessione, per illud, perfecti,
perficiantur adhuc non satisfacien-
tes obligationi tendendi ad perfecti-
onē, (de quorū ego numero) corri-
gatur. Cracoviae in Conu. SS. Trin:
Ord. Praed. 10. Martij 1689.

Sic

Sic & Te
Beatissime Doctor.
Et in Te
Celeberrimam.

Vniversitatem Cracoviensem
veneratur.

FR. FERDINANDVS Ord: Prædic:
de Conventu Cracoviensi.

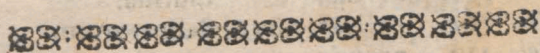
Ad beneuolū, tum huius, tum 1689.
impresi Opusculi, Lectorem.

POST reimpressam P. Magistri F.
NICOLAI Moscicensis, & ali-
am, proprio labore, luci porrectam,
Theologiam Moralem, *Speculum*
Religiosorum, à P. IOANNE Nys,
ex SS. Ordinis N. collectum Au-
thoribus, à P. EUSTACHIO Mayer
auctum, cui ex P. Magistro F. NI-
COLAO Moscicensi, de studio Me-
ditationis, Opusculum, licentiâ Su-

periorum inferui, tibi benevole Lector, propono. Habes, in quo tuos contempleris mores, quos si difformes conspicias, corrige, ut conformeris, ne retro aspiciens, regno cælorum ineptus iudiceris.

Si in aliquo non quiescis, honorando Sanctos & Doctos, ex quibus hæc desumpta, in bonum interpretare sensum. Quod & impressæ 1687. proprii laboris præsta Theologiæ. videbis L. I. d. quindecimâ in fine conclusionis nonæ. quandam perplexitatem. Sed respice initium cōclusionis, ubi de grâvi necessitate sermo quam non facit dispositio rerum necessariorum ad actum, de quo ibi. Item L. secundo. d. septuagesimâ secundâ. Conclusionem decimam, videtur cuiusdam determinationi S. Congregationis contradici. sed contradictio non est, si *ly eandem* accipias genericè, non specificè. Nec per eandem

dem, sed per diversâ intendas lucrari indulgētiā plenariā, qualiter intelligenda cōclusio. Si præter has, alias videris perplexitates, etiam in bonam partem trahere, obscuritas enim compendijs affinis, adæquatā non patitur explicatiōē vale, & dictis laboribus, pro bono animarū, pretiosissimo Christi Domini Sanguine redemptarū, utere.

Sic

Errata Corrige.

Fol. 26.	cicumerem	cucumerem.
Fol. 46.	si terra	fit terra.
Fol. 47.	quic,	quis.
Fol. 48.	indulisse,	indulisse.
Fol. 60.	Carthafonæ,	Carcaffonæ.
Fol. 69.	nos vitijs,	non vitijs.
Fol. 73.	salatim,	folatium.
Fol. 103.		Dominus.
Fol. 104.		cognomento.
Fol. 108,	Quincunq;	Quicunq;
Fol. 135.	adorem,	ardorem.

Fol.

Sic Errata Corrige.

- Fol. 143. ad delicias, delicias.
Fol. 148. propter obedientiæ, propter
humilitatem obedientiæ,
Fol. 151. confert, eum fert.
Fol. 151. adinventum, adinvento,
Fol. 152. prigritia, pigritia,
Fol. 156. apperet, appareat.
Fol. 164. optanda, optandæ.
Fol. 191. truncarentur, truncaretur.
Fol. 200. divina, diutina,
Fol. 202. delicatarum, delicatorum,
Fol. 210. proprius, propius.
Fol. 211. quam iugi, quam in iugi,
Fol. 216. impediât, impediant.
Fol. 221. dixit, dixi.
Fol. 224. potest, potes.
Fol. 230. rigidissimus, rigidissimus.
Fol. 243. flexio, flexo.
Fol. 245. ut prius petam veniam, L. cõ-
versatio humana confirmat ut prius
petam veniam.
Fol. 256. aliquando si aliquando.
Fol. 257. Novitijs, Novitij.
Fol. 337. ontinuos, L. continuos.
Fol. 364. claustris, de claustris.

Exordiamur à Doctrina Sanctissimi
Patris N. DOMINICI.

EPISTOLA

Sanctiss: P. Nostri DOMINICI,
AD FRATRES POLONOS.

Filijs & Fratribus Charissimis, Vniuersis
Prioribus, & Conuentibus Ordinis
Predicatorum per Prouinci-
am Poloniae constitutis.

Fr. DOMINICVS Seruus humilis in
consolatione S. SPIRITVS gau-
dium & salutem.

QUotidiana, de omnium Vestrū
profectu, & salute solliciti & an-
nua vos exhortatione admonere
consueti, ecce iterum celebrato Ca-
pitulo Generali, quasi annum no-
stræ seruitutis tributum, Vestræ
charitati rependimus, charitatis
debitum in hoc exolventes, quod
quantò magis soluimus, plus debe-
mus. Itaq; Fratres mei desidera-
tissimi

tissimi ac dilectissimi, gaudium & latitiam cordis mei, per Dei misericordiam obsecramus, ac per charitatem Sancti Spiritus contestamur, ut inter mundanas varietates, & fluctus feri maris, in quibus reproborum confusiones, ut cernitis deprimuntur, vos qui ad Vitam Religionis Dei aspirante gratiam confugistis, confugistis ad portum celestis Patrie, inde continuis desiderijs, & indefessis laboribus contendatis. Intumescentes adversitatum procellas & tentationum varias tempestates magna fide calcantes, & ad Christum potestati Maris dominantem, & motum fluctuum eius mitigantem confidenter & alacriter properantes festinate Charissimi ingredi in requiem qui alios festinare monetis. Estote vigilantes qui alios ad vigilantiam excitatis. Estote omni puritate & sanctitate conspicui, qui fideles ad sanctinoniam-

niam inuitatis. Calceati pedes in
præparationem Evangelij fraterna
charitate estote concordēs, humi-
litate & obedientiæ verò Dei Pa-
tris Filio Vos exhibete conformes,
vt Angelicum Vestræ Professionis
Officiū condignis actibus hono-
retis, qui in salutis humanæ officii
missi estis. Divinis aspectibus
In omni loco reverenter assistite, &
proximorum ædificationi fideliter
ministrare, vt ignito prædicationis
eloquio, & salutari in Confessio-
nibus consilio abundare possitis,
Scripturas divinitus inspiratas, &
legem Domini immaculatam con-
vertentem animas, audiendo, me-
ditando, scrutando lectemini, stu-
dio semper utilium insistentes, &
curiositatis dispendium evitantes.
Et quoniam linguam vestram, sa-
cratissimis Eloquijs consecratam,
decet exhibere Orationem charita-
tis, non officium vanitatis. Ser-
mo

mo Vester semper sit sale conditus,
vt det gratiam audientibus: &
resumpta censura silentijs, quæ tam
minùs reverenter & patenter à qui-
busdam Vestrum noscitur esse pro-
iecta, argentum Vestrum & au-
rum conflare, verbis vestris stete-
ram justam facite, & frenos rectos
imponite ori Vestro. sit Vobis Ser-
mo viuis & efficax, omne vanum,
& non planum respuens, & lingua
placabilis lignum Vitæ, Verbum
sanctum & inreprehensibile, quod ad-
versarius reueretur, quo ædificen-
tur proximi, & gloria Dei dilate-
tur. Ferueat in cordibus Vestris
animarum lucrandarum zelus, ar-
dens & acutus, quem regat ratio,
dirigat discretio, temperet conuer-
satio mansueta. Et quoniam Vos
in eminentissima specula constitu-
tos oculi multorum respiciunt, &
à vobis magis exempla virtutum
requirunt, quam ornamenta ser-
monis;

monis; mittamus manus ad fortia,
digitis mirrham probatissimam di-
stillantes, vigorem in operibus, per-
seuerantiam in aduersitatibus exhi-
bentes, vt per patientiam & conso-
lationem scripturarum spe conce-
pta coelestium, secura mente con-
uiuium prægustemus in terris, quo
nobis est in æternitatis abundantia
perfruendum. Valete & vigeat Pa-
ternitas Vestra in Domino IESU
Christo, meq; inutilem Seruum
Vestrum Sacris habete Vestris Ora-
tionibus commendatum.

Hanc refert in Annalibus Sacri
Ordinis Prædicatorum Pater Magi-
ster Thomas Maluenda ad Annum
stū. Sanctissimi Patris Nostri DO-
MINICI folio mihi 336. qui subdit
ex Patre Magistro Bzouio. Anti-
quâ consuetudine Patrum Prouin-
ciæ Poloniæ diuina hæc Sanctissi-
mi Patris Nostri Epistola aureis lit-
teris exaranda in communi refecto-
rio

rio singulis septimanis omnib⁹ Frat-
tribus præsentibus à Lectore men-
sæ die Dominico prælegebatur; vt
ad eam prælati, cæteriq; Fratres fa-
cili⁹ se cõponerët, quo sæpius auri-
bus eorundè inculcabatur cordisq;
tabulis insculpebatur. Hæc ille.

EX VITA BEATI HUMBERTI.

BEATUS HUMBERTVS
de Romanis natione
Burgundus, nobili ge-
nere procreatus, post-
quam Parisijs studijs
operam dedisset, & liberales artes
docuisset, omnibus relictis, intrepide
ad vexillum S. DOMINICI con-
fugit, & strenuè militauit. In sy-
nodo generali trigesima tertia com-
muni

muni suffragio totius Ordinis V.
Magister Generalis electus est anno
1254. quo officio undecim annis val
de laudabiliter & magno zelo fun
ctus est. Qui postea in alia Synodo
generali anno 1263. raro humilitatis
exemplo, summā hanc præfecturam
deposuit, magis eligens subesse quàm
præesse. Eadem animi submissione
oblatam sibi Patriarchatus Hiero
solymitani dignitatē à Nicolao III.
Pontifice Maximo respuit. Vir fu
it religione conspicuus: imo omnium
Religiosorum simulacrū Doctrina
quoq; clarissimus, quod opera testā
tur: cōplura siquidē scripta edidit,
tam Ordini nostro utilia, quam cæ
teris religiosam vitam ducere cupi
entibus proficua. Scripsit enim su
per Regulam Diui Augustini.

Item

Item, De Eruditione Religiosorū,
De veris & falsis virtutibus,
De Prædicatione Crucis.
De officio Ecclesiæ,
De Officijs Ordinis; & præsens
opusculum De Tribus Votis Religi-
onis: & multa alia fructuosa & sa-
lutaria. Vnde patet quanto zelo ar-
serit, qui sic verbo & scripto omnes
inflammare & excitare ad pietatem,
Religionem & perfectionem studu-
it; & multo magis exemplo prælu-
cere 52. annis quibus in Religione
sanctissimè vixit. Qui anno 1276 in
Domino obdormiuit, in cænobio valenti-
nato. Cuius corpus asseritur ab oculatis
testibus adhuc integrum & incorruptum
remanere. Sicuti & corpus B. Henrici
Susonis Anno 1613. Vltra multorū ad-
miratione, planè incorruptū post ducē-
tos & 40. annos, repertum quoq; est.

INDEX

I N D E X.

C A P I T V M

EXHORTATIONIS

ad tria Vota B.

HUMBERTI.

DE Voto Obedientia, Cap. 1.

Detestatio inobedientia. Cap. 2.

De his quæ vitiosam efficiunt.

Cap. 3.

Qualis debet esse obedientia, Cap. 4.

Quòd obedientia debeat esse prompta,

Cap. 5.

Quòd debeat esse deuota, Cap. 6.

Quòd debeat esse voluntaria. Cap. 7.

Quòd debeat esse simplex, Cap. 8.

Quòd debeat esse ordinata, Cap. 9.

Quòd

I N D E X.

<u>Quòd</u> debeat esse iucunda,	Cap. 10.
<u>Quòd</u> debeat esse strenua.	Cap. 11.
<u>Quòd</u> debeat esse universalis,	Cap. 12.
<u>Quòd</u> debeat esse perseverans,	Cap. 13.
<u>De Voto Paupertatis,</u>	Cap. 14.
Commendatio voluntaria paupertatis.	Cap. 15.
<u>De bis</u> quæ eam vitiosam efficiunt.	Cap. 16.
<u>Quales</u> esse debeant amatores pauper- tatis.	Cap. 17.
<u>Detestatio</u> proprietatis,	Cap. 18.
<u>De utilitate</u> voluntaria paupertatis.	Cap. 19.
<u>De Voto</u> Castitatis,	Cap. 20.
<u>Quanta</u> sit Castitas,	Cap. 21.
<u>De</u> tribus modis incontinentiæ.	Cap. 22.
<u>De cogitatione</u> mala,	Cap. 23.
<u>De Delectatione</u> morosa,	Cap. 24.
<u>De consensu</u> Venereo,	Cap. 25.
<u>Quales</u> debeant esse viri continentes,	Cap. 26.
<u>De cir</u>	

I N D E X.

<i>De circumstantijs Luxuria,</i>	Cap. 27.
<i>De visu incauto,</i>	Cap. 28.
<i>De contactibus impudicis.</i>	Cap. 29.
<i>De amplexibus & osculis.</i>	Cap. 30.
<i>De remedijs Luxuria,</i>	Cap. 31.
<i>De resistentijs Luxuria,</i>	Cap. 32.
<i>De Humilitate,</i>	Cap. 33.
<i>Quibus humilitas acquiratur,</i>	Cap. 34.
<i>De signis humilitatis,</i>	Cap. 35.
<i>De laudibus humilitatis,</i>	Cap. 36.
<i>Quantopere humilitas sit appetenda.</i>	Cap. 37.
<i>De nocumentis Superbia,</i>	Cap. 38.
<i>De conseruatione humilitatis.</i>	Cap. 39.
<i>De Patientia.</i>	Cap. 40.
<i>De laudibus Patientia.</i>	Cap. 41.
<i>Quenam vera patientia.</i>	Cap. 42.
<i>De malis impatientia.</i>	Cap. 43.
<i>De diversi generis Patientia,</i>	Cap. 44.
<i>Quibus modis acquiratur,</i>	Cap. 45.
<i>De ordinatione hominis quoad Deum.</i>	Cap. 46.
<i>De ordinatione hominis quoad seipsum.</i>	

EXHOR.

I N D E X.

<i>psum.</i>	Cap. 47.
De ordinatione hominis quo ad peccatum.	Cap. 48.
De spectantibus ad Pralatos.	Cap. 49.
De mortificatione affectuum.	Cap. 50.
De refrenatione lingua.	Cap. 51.
De exercitio honorum operum,	Cap. 52.
De exercitio virtutum,	Cap. 53.
De Temperantia in cibo & potu,	Cap. 54.
De venialibus vitandis,	Cap. 55.
Conclusio Exhortationis,	Cap. 56.

EXHOR.

EXHORTATIO
B. HUMBERTI

V. GENERALIS MAGISTRI.
Ordinis Prædicatorum.

DE TRIBVS VOTIS
*Essentialibus Religionis, ali-
isq; virtutibus eis annexis.*

Quam scripsit ad singulas
Provincias totius Ordinis.

PRÆFATIO AVCTORIS.

ILUS gratiæ & cohæ-
redibus gloriæ, fratri-
bus charissimis de Or-
dine Prædicatorum universis, Fra-
ter Humbertus eiusdem Ordinis
Magister & servus, vitam duce-
re DEO gratam, sibi fructuo-
sam, Angelis iucundam, dzmo-
nibus terribilem, hominibus e-

A

xem-

2 SPEC. PARVVM

xemplarem. Nulla sunt omnino reputanda, dilectissimi, quæ divinæ laudi non militant, vel honori. Inde est quod officij necessitate ac fraterna charitate compellimur, nunc scribendo, nunc monendo sæpius inculcare, quæ nobis bona facere & quæ mala deceat declinare. Sed cum pateat quod secundum affectivam & intellectivam vires geminas sit animæ perfectio bipartita, virtus videlicet & scientia, decet his nimirum virum ordinari Evangelicum, ut per primum in bonum, per alterum dirigatur in verum; per primum ardeat, per secundum luceat. Per primum potens sit in opere, per reliquum in sermone; illius exemplo qui *cœpit facere & docere.* Denique præsentem epistolam dignam duximus charitati vestræ scribere quæ vos instruat & moneat ad regularis observantiæ disciplinam, igitur

A For: r.

RELIGIOSORVM 3

igitur ab Obedientia, quæ una est de substantialibus Religionis, nostrum principium inchoamus. ad laudem & gloriam illius; qui est origo omnium bonorum & finis, AMEN.

CAPVT I.

DE VOTO OBEDIENTIÆ

Commendatio Obedientia.

Diligenti studio satagamus, *Exemplū*
fratres charissimi, virtutum *obediētie*
exercitijs insistere, quibus *Christus*
Christo conformemur, & ad perfecti- *Dominus*
onis semitam informemur. Et *Abrahā.*
quis ambigat Obedientiam ta- *Philip: 2.*
lem esse? Hanc enim Salvator *Genesi 22*
noster in tantum amplectitur, ut *Iosue.*
usque ad mortem factus Patri *Num: 13.*
obediens, crucis supplicio con- *Exodi 17.*
demnetur. Per hanc multarum *Sine obe-*
gentium Pater Abraham, terram *dientia*
suam egreditur, & usque ad im- *religiosus*
molationem filij quē habuit cha- *non potest*
rissimum inclinatur. Per hanc *saluari.*

4 SPEC. PARVVM

Iosue terram promissionis in-
vit, & hostes gladio suo stravit.
Monemus igitur & hortamur in
Domino, ut Obedientiae bonum
eo servemus sollicitius, quanto
sine illo regularibus non est salus.
scientes certissimè, quòd accepta
est multum apud omnipotentem
Obedientia, qua pro Christo no-
bilissimum quid in anima capti-
vatur, libertas videlicet volunta-
tis. Quare dignum est & iustum,
ut quanto quis arctius per obedi-
entiam nunc stringitur, tanto
postmodum gloriosius in caelesti-
bus elevetur. Hoc ipsum certè
nobis innuit exemplum illud quo
scribitur, quòd cum fratri cuidam
quatuor ostensi fuissent ordines
bonorum, eum tamen qui serva-
vit obedientiam, summum vidit.

In vita PP

CAPVT II.

DETESTATIO

Inobedientiae.

In

RELIGIOSORVM. 5

IN contrarium. autem valde de-
testabilis Inobedientia digno-
scitur: quæ idololatriæ sceleri
comparatur. Per hanc spirituale
furtum committitur, vel rapina.
Nam si occultè obedientiæ con-
trariamur, furtum est; si manifestè,
rapina: quia in utroq; rem ali-
enam invito domino contrafacta-
mus. Voluntatè enim quam Chri-
sto reliquimus, contra iustitiam
usurpamus. Non igitur immeri-
tò Pater noster Adam immortali-
tate spoliatur & innocentia, ac
de Paradisi amœnitate ejectus: in
hanc vallem miseriæ relegatur.
Per quæ apertè criminis huius e-
normitas declaratur.

*Reg: 15
Inobedi-
tia quod-
dam sur-
tu Gra-
pina*

*Quare A-
dam eie-
tus de
Paradi-
so*

CAPVT III.

DE ILLIS QUÆ VITI- ANT Obedientiam.

Sicut multa sunt quæ reddunt
obedientiam commendabilem,
sic sunt plura quæ faciunt i-

A 3

plam

o SPEC: PARVVM

psam viciosam. Sunt enim nonnulli, qui ut citius absolvantur malè exercent officia sibi iniuncta. In alijs verò reperitur extorta licentia. Alij accipere licentiam non curant. Alij negatam contra licentiam id quod placet facere non formidant. Alij iubente Præfato contradicunt, & tamen faciunt: alij quidem devotè obedientiam suscipiunt, sed executionem negligunt: alij, ne mandatum ad eos perveniat, se abscondunt: alij, quod peius est, se tales exhibent, ut Præfatus nil eis audeat iniungere vel mandare: alij dicunt se nescire vel non posse quod mandatur, mendacium quodammodo coniungentes inobedientiæ: cùm eos ignorantia vel impotentia non impediat, sed voluntas. Quidam quoque nolunt facere ea quæ eis iniunguntur, timentes ne ab ipsis talia quasi ex consuetudine requirantur: alij
per

RELIGIOSORVM 7

perficiunt, sed cum murmure & non voluntariè, sed coactè: alij quidem perficiunt obedientiam, sed hoc triste vel nimis tardè. Sūt ^{Turbato-} & quidam qui quod volunt obti ^{nes com-} nent minis vel precibus importu ^{munitatis} nis, & si quando negatur eis licentia, domum commovent & se ipsos. Hi omnes si veram obedientiam adverterent, in sua conscientia de prædictis se graviter accusarent. Sed heu sunt nonnulli qui *colant culicem, & camelum* ^{Matth: 23.} *glutiunt*: qui parvas negligentias in se puniunt, & maiores non advertunt: quasi statum hunc periculosum minimè recognoscant. Tales autem si amatores puri cordis essent, non tam malum actum, quàm malum statum corrigere laborarent.

CAPVT IV.

QUALIS ESSE DEBET

Obedientia.

A 4

Vt

8 SPEC. PARVVM

*Qualiter
obediēdū.*

VT autem obedientia vera sit
DE O acceptabilis, studete
habere 1. promptam sine dila-
tione, 2. devotam sine dedigna-
tione. 3. voluntariam sine contra-
dictione, 4. simplicem sine discus-
sione. 5. ordinatam sine deviatio-
ne, 6. jucundam sine turbatione,
7. strenuam sine pusillanimitate,
8. universalem sine exceptione,
9. perseverantem sine cessatione.

CAPVT V.
OBEDIENTIA SIT

prompta

Bonus itaque frater adeo sit
paratus & non turbatus, ut
inveniat ad obedientiam sem-
per promptus. Quapropter di-
lectissimi, sicut aurum ducti-
le, & quasi virga flexibilis, quæ re-
ctificatur ad libitum artificis vel
curvatur. Sicut rotæ volu-
biles, quæ secundum impetum spi-
ritus movebantur. *Sicut ut jumen-*

*Ezechi 1.
Es 101*

RELIGIOSORVM 9

tum apud Deum, cuius dorso quælibet indifferenter imponuntur. *Psalmi 72°*

Certè syllaba indifferens, multum est grata versificatoribus, quia promptus frater ad obedientiam Deo gratus est & hominibus, quia nihil respuit iniunctorum. Legi-

stis charissimi, quòd stellæ vocatæ dixerunt, Assumus. Per quod apertè datur intelligi, quàm conjuncta debent esse vox iubentis, & operatio exequentis. Talis ille bonus Marcus extitit, qui vocatus, imperfecta dimissa litera quam inceperat statim venit. Sed è contrario quidam velut quadrati lapides ad obedientiam vix moventur: de quibus ait Sapiens:

Qui transfert lapides, affligetur in Eccl. 10°

en. Cùm enim Prælati ponere quosdam in obedientiæ bono nititur, per contradictionem rebellium fatigatur. Ad obedientiæ promptitudinem, animemur per

*Rebelle
fati.*

10 SPEC. PARVVM

gan^{ti} & af
fligant
Supersio.
res.

exemplum. Nautæ enim imperanti in mari, nulla dilatione differtur executio. Iniungitur nobis aliquid, & inobedientes erimus Prælato? Pudet quòd servi nostri conducti pro parvo precio proniores sint ad peragenda gravia, quàm sumus nos Prælati nostris pro gloria sempiterna.

CAPVT VI.

OBEDIENTIA SIT DEVOTA, & sine dedignatione.

Sit post hæc devota Obedientia vestra, fratres. Ea namque devotione suscipiendum est quod iniungitur, ac si Dominus præcepisset. Non enim homini, sed in homine certissimè Deo obedimus. Dubium namque non est quin acceptum offeratis sacrificium Redemptori, dum propter ipsam alienæ vos subditis voluntati. Utinam simus, fratres, per obe-

RELIGIOSORVM II

obedientiam cum Christo crucifixi: ut sicut ille membra clavis habuit ligata, sic mandatis superiorum nostrorum membra nostra sint omnia captivata. Scientes certissimè, quòd tanto apud Deum liberiores erimus, quanto nunc pro illo devotiùs arctamur. Denique virtus hæc non sine causa victimis antefertur, quia hic mactatur in holocaustum omnipotenti Deo voluntas propria, sed ibi caro tantummodo aliena. In

*In quibus
præcellimus homi-
nes sæculi.
Mat: 19.*

jejunijs & orationibus & vigilijs possunt nobis æquari sæculares: quos quia in abdicatione propri-

etatis & obedientia præcellimus, eos judicaturi cum Christo in extremo judicio præcedemus. Un-

de summopere cavendum est,

ne in his duobus etiam in-

minimo claudice-

mus.

12 SPEC. PARVVM
CAPVT VII.

OBEDIENTIA SIT VO-
luntaria sine contradictione.

Voluntaria quoque sit Obedientia, quæ non virga vel calcaribus indigeat, sed moveatur sibilo dulciori. Multum enim laudabilis est obedientia, quæ præceptum seruat, laudabilior quæ consilijs & admonitionibus obtemperat, sed omni laude dignissima quæ præcipientis animo se conformat. Sed sunt nonnulli, qui potius à maioribus sua volunt audire placita, ut placeant audita: qui Prælatum sibi, non se illi cupiunt obaudire. Isti non magistrum gentium dicentē:

Actor: 9.
Duplex O.
bedientia
necessita-
in Scha
ria in.

Domine quid me vñ facere, sed cæ-
cum cui dixit Dominus, Quid vñ
vt faciam tibi, satagunt imitari.
Patet esse, fratres mei, duplicem
obedientiam: aliam quidem ne-
cessitatis, & aliam charitatis. Illa

præ-

RELIGIOSORVM

præceptum respicit, hæc consilij & admonitionibus acquiescit. Illa necessitate quadã arctatur, hæc charitatis amplitudine dilatatur. Illa per coactionem est servorum, hæc per libertatem spiritus, filiorum. Et istam utique tanto magis acceptam, quanto minus debitam esse constat.

CAPVT VIII.

OBEDIENTIA SIT SIMPLEX, sine discussione.

Iam simplex sit etiam Obedientia vestra, fratres, ut iniuncta sine discussione facientes, iudicetis de vestro nec nimium vos habere. Nam quisquis intentionem præcipientis iudicat, bellum intrinsecus parat. Per hoc enim quòd causas mandatorum, quas ignorat, discutit, in laberinthum erroneum se ponit. Certè per hoc, Obedientiæ bonum minus purum efficitur, cùm quis Præla-

14 SPEC. PARVVM

tum irrationabilia jubere præsumptionis oculo intuetur. Veruntamen etſi Prælatuſ interdum minùs utilia noſtro iudicio jubet, movere noſ ad inobedientiam id non debet. Nam & ille ſi erraverit ſic jubendo, nequaquam voſ deviabit ſeniorum mandatum.

Hier: in (niſi contra Deum quid præcipi-
Viti PP. at) exequendo. Si enim quæ per obedientiam facitis non ſunt utilia monaſterijs, tamen ſemper utilia erunt voſis. Quid enim pro-
illuſtre exemplum fuit, quòd quidam Patrum virgam
Obedientiæ aridam longo tempore juſſus rigavit, niſi quòd in terra conualeſcens, virtutem Obedientiæ, & obedientis meritum demonſtravit? Obedientiæ ſanè veſtigium in hoc eſt ut quaſi ſtultum ſe quis faciat in hoc mundo, nihil diſcernens, nihil dijudicans ex hiſ quæ fuerint imperata, ſed cum omni ſimplicitate & fide illud utile, illud ſapiens eſſe iudicans, quod ſibi lex Dei vel

RELIGIOSORVM 15

examen Superioris indixerit. Et verè si per hunc modum evacuati fuerimus spiritu proprio, replebimur non immerito tunc divino. Attendite quod in tantum omnis creatura suo obedit Creatori sine discussione ut de illo faciat quidquid placuerit suæ maiestati. Per quod manifestè instrumur, ut simpliciter iussa facientes, nequaquam Superioribus nostris per inobedientiam reluctemur.

CAPVT IX.

OBEDIENTIA SIT

ordinata.

Oportet nihilominus ordinatam esse obedientiam, ne si ordo eius perverteretur obedientiæ quoque opus per consequens depravaretur. Vnde considerandum est, quod sicut ratio nostra debet subdita esse Creatori, sic voluntas obediat rationi, atque

16 SPEC. PARVVM

que sensualitas voluntati. Nam
quando recalcitrat voluntati sen-
sualitas, vel rationi voluntas,
aut Creatori ratio; debitæ sub-
iectionis in anima perit ordo,
& tunc iusto iudicio nobis ab
inferiori nostro resistitur, cum à
nobis nostris Superioribus non
paretur. Ordo quoque obedi-
entiæ, considerata Prælatorum
differentia tenendus est, ut maio-
res minoribus præferantur. Duo-
bus enim Prælati contraria præ-
cipientibus, acquiescendum mo-
dis omnibus est maiori. Vnde
cum Deus supremus Prælatus sit,
contemnenda sunt prorsus man-
data hominum: quando quicquam
præcipitur contra Deum. Oportet
enim, (ut ait B. Petrus) Deo magis
obedire quam hominibus. Patet igitur
quòd nunquam sunt mala pro-
pter obedientiam perpetranda,
licet propter eandem interdum
bona sint rationabiliter omitten-
da.

*Deo sem-
per præ o-
mnibus
obedien-
dum. Act. 5*

RELIGIOSORVM 17

da. Scitis enim contemplativam vitam in multis activam præcellere & tamen cum ab illa ad istam subditus trahitur, quod propter mandatum negligitur, virtute obedientie meritorum cumulo compensatur.

CAPVT X.

OBEDIENTIA SIT IV.

cunda sine turbatione.

Post hoc sciendum est, quod nequaquam ex tristitia aut necessitate sit quod iniungitur faciendum. Iucunda enim Obedientia Prælatum ipsum iubentem lætificat, Obedientie laborem alleviat, securitatem quoque conscientie præstat. Si quis autem mæstus obtemperat, cum Simeone Cyræneo crucem in angariam portat. Currus non inunctus sub onere murmurat, & is qui cum tristitia Obedientiam exequitur, carere unctioe S. Spi-

2. Cori 9^a
Lata Obe
dientia

Mat. 27^a
Simile

ritus se declarat: at non gaudens cum Andrea crucem suscipit, quis onus quod imponitur corde renuit, vel signo quolibet contradicit. Sunt autem quidam qui ex desiderio etiam suscipiunt laboriosa, dummodo sint placita. Alij cum grauitate etiam facilia suscipiunt, quia iussa sunt. Istud fieri persuasione diaboli certum est, ut hoc nobis grave faciat, in quo nobis maius meritum esse constat: & aliud nobis offerre sagit gaudiosum, quod salutis nostræ minus prospicit fructuosum.

CAPVT XI.

OBEDIENTIA DEBET

esse sine pusillanimitate.

Non enim leuia sed ardua propter Obedientiam sunt agenda. Est enim obedientia pretiosa cum obtemperatur in placitis, non tamen quia placita sed quia iniuncta. Pretiosior verò
super

RELIGIOSORVM 19

super aurum & topazion, cūm o-
 beditur in contrarijs: in quibus
 licet interdum sensualitas remur-
 muret, erit tamen ratio semper *In arduis*
 prompta exemplo Christi, qui *& contra*
 quamquam calicem passionis à se *rijs obedi-*
 transferri peteret, voluntatem ta- *entia pra-*
 men suam Patris subiecit volun- *stantior*
 tati. In obedientia, fratres mei, *magisque*
 multum valet ad efficaciam me- *meritoria*
 rendi, difficultas operis cum prō- *Mat. 26.*
 pitudine voluntatis. Quando
 per claustralem vitam religioni
 iungimur, mundo morimur, &
 terrenis actibus quodammodo se-
 pelimur. Quare nostras per obe-
 dientiam voluntates quotidie mor-
 tificemus, ut illi qui pro nobis
 pretiosum sanguinem suum fu-
 dit, semper vivere valeamus.
 Nunquam igitur ad iussum ser- *In volunt-*
 monis respondere præsumatis *tariorum*
 Non possumus, aut Nescimus: cūm *verbū ex-*
 pares imò etiam infirmiores vo- *cusationis*
 bis aggressos per obedientiæ bo-
 num

num etiam impossibilia secundum humanum iudicium cognoscamus. Vires enim administrat omnipotens Deus corpori, ubi voluntas fervens ad id quod iniungitur adest menti. Vnde quidam sanctorum Patrum mandato seniorum obtemperans, supra spem virtute divina non propria sazum movit. Ex his colligere poteritis, quod obedientiae discretio est, ut sit aliquando indiscreta, ut ea pro bono quis aggrediatur obedientiae, quae interdum videntur carere secundum Dei sapientiam ratione. Hinc est quod *vir obediens loquitur victorias*, quia voluntatem quae se naturaliter inclinat ad prospera, per coactionem obedientiae curvat etiam in adversa.

*Exemplum
ex vita
Patrum.*

2706. 21.

CAPVT XII.
OBEDIENTIA SIT SINE
exceptione.

Nec

RELIGIOSORVM 28

NEc semel tantum debet quis-
 que facere quod iubetur,
 sed semper & in omnibus obedi-
 re. Sed dicunt in corde suo de-
 fides & rebelles, Videmus quod *In Columna*
 hi qui ad obedientiam sunt diffi- *variorum*
 ciles, ab oneribus sunt liberi, ab *excusatio*
 officijs sunt securi. Iphis enim u-
 bique defertur & parcitur, cum
 illi qui per omnia parentes se ex-
 hibent, nunc officijs, nunc labo-
 ribus incessabiliter onerentur.
 Quis ergo posset omnia, inquit,
 quæ mandantur custodire? sane
 si cordis oculum aperimus, aper-
 te considerare possumus, quod
 illis pro eo quod eis parcitur est
 dolendum, & istis quia sibi non
 parcitur est gaudendum. Quod
 enim interdum parcitur rebelli-
 bus, vitio suo deputent, non vir-
 tuti. fit namque istud, ne peior
 scissura fiat, & concutiatur cala-
 mus; cum quassatur. Sed Deus *Mat: 196*
 non præcepit dari libellum repu-
 dij

*Isa: 42.**Deut. 24**Marc: 10*

dij, sed permittit. Exultent autem isti qui oneribus przgravantur: quia dum multiplicantur super eos onera multiplicatur & materia gaudiorum, & gaudium per consequens przmiorum. Ocium insuper eisdem tollitur, peccatorum pœna minuitur, & tentationum occasio removetur. Sciendum tamen, quòd licet omnes homines Obedientia stringantur a liquali, huic tamen propter Votum Regulares sunt amplius obligati. Nam Patrifamilias obediendum est in bona domus suæ ordinatione, Regibus in reipublicæ gubernatione, Plebanis in divinorum præceptorum expositione, & Sacramentorum administratione, Prælati Ordinum in disciplina observatione, Summo Prælato Deo in declinatione vitiorum & custodia mandatorum. Vos ergo, fratres, qui ad obedientiam vos ligastis spiritualiter nec ali-

*Omnes
quodam
modo te-
nentur o-
bedire
sed magis
Religiosi.*

RELIGIOSORVM 23

aliquid excepistis, exemplum
Psalistæ sequamini, dicentis. *Ad Psal: 118.*
omnia mandata tua dirigebar.

CAPVT XIII.
OBEDIENTIA SIT

perseverans

Vestra sit denique obedi-
tia perseverans. Cùm enim
professionem facitis, usque ad
mortem vos obedituros in po-
sterum obligatis. Quia ergo exi-
tus, & non principium acta pro-
bat, felici iucunditate perpetuò
coronandus, usque in finem obe-
dientiam non relinquat. Cui er-
go placet ut sibi veritas promissa
solvat, ipse quoq; quæ promissit
finaliter non omitat. *Qui enim Mat: 10.*
Es 24.
(secundùm Christi sententiam)
perseveraverit usque in finem, hic cer-
tissimè salvus erit. à memoria
quoque vestra non excidat quod
qui in vno præcepto senioris of-
fendit præcedentes observantias o-
mnes perdit. *Iacob: 2.*
Ca-

CAPVT XIV.

DE VOTO PAUPER-
tatis & abdicatione Proprietatis,

AD aliam observantiam regu-
larem manum mittimus, ut
Erant illis qualiter sine proprio debeat
omnia cō- vivere doceamus. Igitur ex Ec-
munia clesie primitivæ perfectione di-
Act. 4. scere poteritis, quod habere cun-
cta communia debeat. Crea-
turæ idipsum nobis indicant quæ
communicando quod habent, in-
vicem se se donant. Mutuò quo-
que sibi serviunt membra corpo-
ris, communitatem rerum per hoc
indicentia nobis.

CAPVT XV.

COMMENDATIO VO-
luntaria Paupertatis.

Abdicationem rerum Christus
suo exemplo nos docuit, Be-
atus Pater Dominicus nobis
mori-

RELIGIOSORVM 25

moriens legavit; Scriptura quoque sacra figuris idem multiplicibus demonstraui. Nam crucifigendus Christus vestibis suis spoliatur, per quod nobis, quàm nudos esse oporteat omni proprietate, declaratur. Ipse quoque non habuit ubi caput suum (sicut asseruit) reclinaret. Sanctus etiam Dominicus legavit nobis migrans ad Dominum humilitatem, charitatem, & voluntariam paupertatem. Id ipsum exemplo suo tradidit idem Pater, qui pauper erat pecunia, sed dives erat vita pura. Denique legitur, quod mulieris amictæ sole pedibus luna supponitur, per quod calcanda nobis esse cuncta mutabilia demonstratur.

Luc. 9,

*Triâ nobis
à B. P. no.
stro Domi
nico mori
ente singu
lariter cõ
mendata
Apoc: 12.*

CAPVT XVI.

ABDICATIO PROPRIETATIS

modis multis viciatur.

B

Sed

Sed heu sunt aliqui qui bonum
 paupertatis viciant, nunc pos-
 sidendi desiderijs, nunc verbis
 inordinatè prolatis, nunc etiam
 factis in virtutis huius præiudi-
 cium demonstratis. Nonnulli
 sunt etenim, qui ad ea quæ pro-
 fitendo contempserant, accensis
 appetitibus nunc anhelant, oblit-
 quòd apud ponderatorem sum-
 mum, ipsa perversa voluntas,
 priùs etiam quàm ad actum pro-
 deat, condemnatur. E contra
 quia quidam Patrum rapere ci-
 cumerem concupivit, in sole a-
 criter se afflixit, vt vexatio talis
 intellectum sibi tribueret, & sic
 malum desiderium in se tempe-
 raret. Hi verò qui divitias, quas
 foris habere non poterant, nunc
 affectant si veri discipuli Christi
 essent, per angustam portam, que
 ducit ad vitam, exonerati ab omni
 impedimento, intrare sollicitè la-
 borarent. Invenimus etiam inter-
 dum

*In Gitiò
 Patrum.*

Matth 7.

RELIGIOSORVM 27

dum, quosdam in quibusdam re- *Signa pro*
 bus adeo delectari, ut nec ad con- *prociatio.*
 cedendum fratri petenti velint
 aliquatenus inclinari. Alij qua-
 ternos vel res alias nituntur è fra-
 trum aspectu abscondere, ne pos-
 sint petentibus non negare. Qui-
 bus potius contemnenda essent
 hæc transitoria, & fraternæ cha-
 ritati omnia postponenda. Pudet
 autem dicere, quod nonnunquam
 pro vilissimis rebus accendimur:
 ut si quis vel digito contrectare
 præsumat, tam indignatione cer-
 dis contra ipsum, quam verbo-
 rum insolentia moveamur. Inve-
 niuntur & alij, qui sic dicunt. Ni-
 si mihi detur licentia hoc vel il-
 lud habendi, nequaquam domum
 de talibus de cætero promovebo.
 Sunt & alij qui se tales exhibent,
 ut Prælati eis quæ habent aufer-
 re non audeat, vel quòd ad tem-
 pus concedant iniungere non
 præsumat, & si abstulerit quic-
 quam

Notas

quam talium, turbationem concitant & tumultum. Sed quia per talem indignationem in prædictis rebus jus sibi vendicant, proprietarios quodammodo se demonstrant. Pro his enim nequam sibi turbationem assumerent, nisi res illas pro quibus moventur ad se pertinere aliquo modo iudicarent. Sunt etiam nonnulli, qui & denarios sine licentia nec accipiunt nec expendunt; & tamen quia licentiam sibi denegari nulla ratione volunt, ante Deum excusabiles non existunt. Alij dum dare vel accipere volunt quod desiderant, insidiosè Prælati sui absentiam expectant, ut à minore Prælato licentiam habere valeant, quam negandam à maiore credunt probabiliter aut formidant. Isti quidem apud homines forinsecus excusari poterunt, sed apud Deum, cui omne cor patet, & omnis voluntas lo-

qui-

Nota

RELIGIOSORVM 29

quitur, Perfectionis semitam de-
relinquunt. Quidam etiã co-
mestibilia vel potabilia sibi mis-
sa, vel soli contendunt habere,
vel de illis quodam modo quibus
placet distribuere, nec fratres ali-
os, secundum dispensationem e-
orum quorum inter est, partici-
pes volunt esse. Sicut & alij qui-
bus auctoritas est credita, qui
monasterij res vel indignis con-
ferunt, aut incuratè perire si-
nunt, aut superfluè res expendunt,
qui nonnunquam circa curam
sui reperiuntur prodigi, sed quo-
ad alios satis parci. Hi si certè ad-
verterent, quòd eleemosynæ sunt
pauperum quibus vivunt, eas
cum magna timoris & reverentiæ
providentia æqualiter dispensa-
rent.

CAPVT XVII.

VERÆ PAUPERATIS

amatores quales esse debeant.

V Eri autem paupertatis amo-
 res sine licentia nihil acci-
 piant, nec dent, vel habeant,
 neque celent, vel mutuent, ne-
 que furentur. Quamvis enim
 necessaria nobis habere liceat in
 communi, nullus tamen quic-
 quam habeat in speciali. Ecce
 Pater noster Augustinus tantæ
 paupertatis fuit, quod testamen-
 tum nec moriens fecit ullum. Et
 sicut proprium non licet habere
 claustrali, sic & operari studeat
 in communi. Sciendum est autem,
 quod Religiosis quædam postpo-
 nenda sunt actu pariter & affectu:
 ut proprietas rerum qua se priva-
 verunt. Quædam affectu sed non
 actu: ut interdum est per activam
 vitam dispensatio temporalium.
 Quædam actu sed non affectu, si-
 cut pro bono Obedientiæ quan-
 doque intermittitur contempla-
 tio superiorum. Sed heu vide-
 mus multos bonum paupertatis
 appe-

*Signa Co-
 lunaria
 pauper-
 tatis.*

RELIGIOSORVM 31

appetere, tamen ipsum cum defectu & penuria nolunt sustinere.

Apud omnipotentem verò Deum, tunc paupertas pretiosa redditur, cum eam voluntas devota, cum difficultatis molestia comitatur.

Sanè ad retinendam arreptæ nuditatis virtutem, ita vosmetipsos ab omni proprietate reddatis extraneos, ut tamquam peregrinos

& nihil habentes, pijs monasterij largitionibus, vos noveritis vestriendos deinceps & alendos. Ex præmissis igitur colligite, ut possidendorum in vita præsentis, nihil inordinatè concupiscatis, nihil inhonestè acquiratis, nec sine

licentia quicquam recipiatis vel detis, nec præter voluntatem Prælati aliquid habeatis, nec licentiam extorqueatis, nec contra fraternam charitatem quicquam

teneatis, nec inutiliter expendatis.

32 SPEC. PARVVM
CAPVT XVIII.
DETESTATIO PRO-
prietati.

Ostendunt proprietarij se va-
cuos esse Dei gratia, qui
contra professionem suam sata-
tagunt possidere aliena. Mala
compensatio quæ bursam dicit,
& animam Deo privat. In quan-
tum enim religiosus arcam one-
rat rerum proprietate, in tantum
conscientiam gravat egestate. In

*Exemplū
ex D. Gre-
gorio.
Quam e-
norme de-
lictū pro-
prietatis
in Religi-
osis.*

Dialogorum libro legimus, quen-
dam religiosum paucos denarios
abscondisse, cuius sepultura ex-
tra cœmiterium quidem facta ma-
ledictionem, pro benedictione
scitur habuisse, in qua fuit di-
ctum: *Pecunia tua tecum sit in per-
ditionem*, positus denarijs apud ip-
sum. Tales si discedant in pæni-
tentes, peiores sunt inferno, qui
moriente Christo restituit aliena.
Isti pro re transitoria pretio-
sum

RELIGIOSORVM 33

sum pignus obligant, quia pro talibus animam suam damnant, & se gaudijs cæli privant. Vnde frater qui se & sua, Christum secuturus, reliquit, & de his se postmodum vitiosè intromittit: iste talis se insipientem ostendit, quia molam asinariam de collo amotam resumit, & in spinas quas evaserat se proijcit, ac luto quo extractus fuerat se immergit. *Iste* 2. Pet: 2
velut canis revertitur ad vomitum, Luci 9°
& retro respiciens, mittendo manum ad aratrum, perficit curuum sulcum. Talis, inquam, si uxorem Loth in statuam salis conversam attenderet, ad ea respicere quæ reliquit minimè festinaret. Minus enim sapiens est, qui alijs divitias congregat, sed de propria inopia nihil curat. Sic etiam qui contra professionem suam res sibi colligit, & per defectum spiritualium fame perit. Per hoc quoque quod sua pretiosiora seipso

Genes: 19.

æstimat, gradum & ordinem diligendorum aut negligit, aut ignorat. Iste cùm sit mundo mortuus, fame mori formidat; cùm de compedibus sit solutus, iteratò se illa queat; cum sit in naui, haurit aquam ut se mergat; cùm sit in aere sal spargit, ne fructus gratiæ sibi crescat. Bene talis dici potest idololatra, quia fiduciam habet in pecunia, quæ earum rerum numero, quæ perfectè iuvare nequeunt, est habenda. O quàm iniustè omnia hæc ponderat, qui postmodum pro paucis denarijs Christum perdit. Imò talis interdum flagitium Iudæ superat, quia iste nonnunquam pro uno solido se damnat, ille autem venditurus Dominum, triginta eum denarijs æstimabat. Naturæ ordinem hic pervertit, quia terram super omnia diligit, quam inter elementa creator rerum infimam ordinavit. Tu igitur, frater, si currere ad cælum

expe-

*Pulchra
similia ad
ostenden
dam insi-
piensiam
& ineptia
proprietariorum.
Coloi 3.*

RELIGIOSORVM. 35

expeditè satagis, nequaquam ad
prementes sarcinas flectaris.

CAPVT XIX.

DE UTILITATE

paupertatū.

Sufficiat autem vobis, fratres
Scharissimi, paupertas: abo-
minetur anima vestra transitori-
as substantias, quia Christo vo-
biscum manente divites nimis e-
ritis nihil temporalium habent-
es, & sine illo pauperes eritis &
egeni, cunctas etiam divitias mun-
di obtinentes. Ille ergo videtur
vester thesaurus, qui solus deside-
ria animæ replere poterit: & sine
illo est vacua omnis creatura.
Quare si paupertatem esuritis, si
sititis, si nudi estis, si sustinetis in-
commoda, ille vobis solus suffi-
ciat, cuius dulcedinis magnifi-
centia, omnia mundi commoda
propter se dimissa incomparabi-
liter recompensat. Attendite, fra-

Nota

tres, quòd sicut securum pauper transitum per latrones facit, sic & monachus nihil habens cum decedit, diaboli securus transit laqueos & evadit. Elementa levia sursum tendunt: sic & fratres qui se omnibus perfectè mundant, liberè cælos petunt. Exemplum *Luci 16.* nobis horum est pauper Lazarus, qui fuit tandem ministerio Angelico in sinum Abrahæ deportatus.

CAPVT XX.

DE VOTO CASTITATIS.

*Encomia
Castitatis*

Amplèctenda est post hæc, velut vnum de principalibus Religionis, Castitas, quæ divinæ visioni nos aptat, quæ naturam superat, & Angelicis spiritibus nos conformat. Hæc est inquam, quæ fidelem animam sponsam Christi efficit, & sequentes agnum, canticum instruit, & Deo proximum facit. Talibus in hæreatis nuptijs, ubi thesaurus est

RELIGIOSORVM 37

est cordis munditia, amplexus gratia, proles opera bona, dos felicitas sempiterna. O quàm regales sunt illæ nuptiæ, ubi anima Christo per amorem iungitur, ubi læva eius imbecillitatem nostram adiuuans, non immeritò sub capite nostro ponitur, & dextera ipsius nos in præmio amplexatur. *Cant: 2.*

CAPVT XXI.

QUANTA SIT

Castitas.

Castitas vestimentum est nuptiale, quo decorantur virgines in convivio Regis summi. *2. Regum 10. & 11. Par: 19.*
Hoc byssino indumento Religiosi qui spoliati fuerint, non parum confundentur: Videte quomodo confusi sint valde servi David, quibus vestes vsque ad nates proscindebantur; quia confusi nimis erunt apud Altissimum, qui nunc tegumenro continentia spoliantur. *Ambr:*
Omni laude dignum

33 SPEC. PARVVM

gnum, in carne præter carnem vivere, & inter spinas esse, & spinarum aculeos non sentire. Salamandræ sunt tales similes, quæ in igne non comburitur, & pisces qui aqua circumdatur & non submergitur, & grano quod nec inter zizania suffocatur. Isti mira faciunt in hoc mundo, Maius enim miraculum est de propria carne fomitem extirpare libidinis, quàm eijcere dæmonia vel febres de corporibus alienis.

CAPVT XXII.

DE TRIBVS MODIS IN-
continentia.

TRibus modis incontinentes errant: dum vel cogitatione, vel delectatione, vel consensu circa idem vicium elaborant. Huius figuram nobis evidenter sacra Scriptura innuit, cum in primorum parentum peccato, serpentem, mulierem atque virum
lit-

RELIGIOSORVM 39

literaliter introducit. Sit itaque
cor nostrum per castimoniam, CANTU 20
thronus eburneus, sit lectus flo-
ridus, sit fons clarus, sit hortus
conclusus, amœnus paradisus, ar-
ca intrinsecus deaurata, & virtu-
tum delectabilis apotheca.

CAPVT XXIII.

DE COGITATIONE

mala.

Primò igitur super corda ve-
stra, fratres mei charissimi,
Christum ponere sicut signacu-
lum satagite, & ne vagetur ad i-
nania prohibete. Cor enim ce-
ræ simile dicitur, quæ per impres-
sionem sigillo quolibet figuratur.
Quare pulchris imaginibus men-
tes vestras imprimite, ac sic eas
æterna gloria decorate. Studea-
mus igitur pigmenta bonarum
cogitationum in ignem desiderii-
orum nostrorum mittere, quò
valeamus sancti amoris incenso

in

40 SPEC. PARVVM

in conspectu Altissimi redolere. Desiderium enim nostrum ignis est. & secundum materiam quam imponimus, vel factorem vel boni odoris fragrantiam excitamus. Cor quoque nostrum molæ currenti continuè comparatur: sed vel lolium vel triticum comminuit, secundum arbitrium impo-

3. Reg 14
nentis. Faciamus igitur ut salomon, qui aurea nerua supra templum posuit ad innuendum, quòd quisquis talia faciens ad resitendum volatilibus cogitationibus se præmunivit. Sciat vestra fraternitas, quòd cogitando quis perversa, raptorem in thesaurum suum intromittit. Malum semen iactando nurrat, sagittas diaboli absque clypei oppositione recipit, incurvando se Sathanæ, Christum de folio deijcit, porcos in hortum suum devastandum introducit, lutum in fonte conscientie intromittit, flores relin-

quens

RELIGIOSORVM 41

quens ad stercorea se convertit.

CAPVT XXIV.

DE DELECTATIONE

morosa.

QVasi matrem proles, sic malum delectatio sequitur cogitatum. Quisquis vitare voluerit consequens malum, præcaueat antecedens; sciens quòd delectationibus carnalibus qui mentem dederit, à supernis se inflexibus elongat. Absit enim ut divina consolatio infundi debeat vasi inquinato. Nam cor immundum sedes est Sathanæ, cui non decet Christum per gratiam confedere. O quàm indigna commutatio, incommutabile bonum, spernere & rebus mutabilibus adhærere; fontem dulcedinis relinquere, & turbato rivulo se replere. Igitur si de peccatis nos interdum cogitare cõtingat, non hoc ex delectatione, sed amara compunctione

Gen. 19.
In Thre-
nis per
totum. citione fiat. Sicut Pater multarum
gentium Abraham everfas urbes
à longè conspexit, & Ieremias suæ
civitatis excidium dolens planxit.

CAPVT XXV.

DE CONSENSU CO-
gitationis

164: 8.

CÆterum si contingit ut illi-
cita cogitatio nos interdum
mordeat, summopere laboran-
dum, ut delectatio non decurrat.
Cùm enim diabolus nos ad pec-
candum inclinare nititur, ad su-
um incurvare transitum nos hor-
tatur. Sed mendax est & Pater
mendacij, quia minimè permis-
sus transilit: quin potiùs si ad-
venerit in consensu nostro pedem
figit. Considerandum tamen est,
duplicem esse consensum qui nos
maculat: dum vel malum decer-
nimus, vel cùm non in opus, sed
in delectatione motuum consen-
timus. Quando enim delectatio
cogi-

RELIGIOSORVM 43

cogitationis usque ad voluntatem delectandi protrahitur, tunc morosa & rea criminis etiam absque perpetracione operis iudicatur. Et si taliter delectantes se, apud Omnipotentem rei sunt, videant quo reatu constringantur, qui tentaciones prævenientes, ad illicita se compellunt.

CAPVT XXVI.

QVALES DEBENT

esse continentes.

Studeamus ergo, fratres, corporis habere continentiam, atque mentis: quæ nobis per *cin-* *Luc: 12*
tionem lumborum atque maxilla- *Spoc: 25*
rum cum zona aurea declaratur. Si verò tentatio carnis vel dæmonis ad illicita nos incitat, mente tamen stantem fortiter, hoc non frangat. Sed multum interest habere virtutes politicas vel purgatorias, aut purgati animi, quia tanto sunt extremæ prioribus melio-

liores, quanto iam post triumphum quietem sinceræ possident puritatis. Quamvis enim laude plenum sit, delectationibus carnis resistere, multo tamen laudabilius est tentationum incitamenta non sentire. Nam dum obtinet in bellorum conflictibus quis triumphum, tum vulnerum ictus interdum recipit & plagarum. Motus etiam quem cum labore quis pugnae comprimit, quando se pacem habere speraverit, tunc infurgit. Nequaquam enim dimicans securus ab hoste esse poterit, quem post victoriam inter suos dominantem terminos derelinquit.

2. Regi 11

Securior David erat, postquam à prælijs subiectis hostibus quieverat, quam cum bellorum discriminibus subiacebat.

Geni 8.

Status ille tranquillus in arca Noe designator, in qua cuncta quietantur animalia, & pacantur. Ad pacem hanc laudabilem tunc venimus,

RELIGIOSORVM 45

nimus, quando contra vitia insur-
gentia non quasi ex necessitate pu-
gnare compellimur, sed ea potius
cum se primò oculis rationis ob-
tulerint velut columbrum horro-
re nimio detestamur. *Ecc: 32*

CAPVT XXVII.

DE CIRCVMSTANTIIS

Luxuria

Non solum opus Luxuriæ ne-
farium, sed ad illud incitan-
tes circumstantiæ sunt vitandæ,
quales sunt, incautus visus, ta-
ctus, osculum, amplexus, frequēs
colloquium, atque risus.

CAPVT XXVIII.

DE VISV INCAVTO

Etenim quia *mons per fenestras*
nostras ingreditur, necesse est *terre: 3i*
ut visus ipse cum magna diligē-
tia observetur: ne dum incautē
inclinantia affectum respicimus,
divi-

46 SPEC. PARVVM

divitias intrinsecus amittamus.
a. Reg: 11. Certè si David visum ab incauto intuitu restrinxisset, in tantæ tentationis malum minimè recidisset. *Geni 34.* Pudicitiam quoque Dina perdidit, quæ ad videndum mulieres regionis circuiens, in sui se custodia non conclusit. *Mar: 14.* Ad contegendum visum nostrum exemplum Salvator nobis tradidit, qui nec proprios velari oculos in derisionem recusavit. *Mati 5.* Quocirca scandalizantem oculum, secundùm Domini consilium, eruamus; & visum videlicet, ne vanitates hauriat, avertere studeamus.

CAPVT XXIX.

DE CONTACTV

Cavendo.

Simile. CAveni sunt præterea contactus non solum lascivarum, sed etiam bonarum faminarum. Quamvis enim bona si terra. bona quoque sit pluvia, tamen

ex

RELIGIOSORVM 47

ex illorum commixtione lutum efficitur. Eodem modo licet bona sit manus viri, & bona manus sceminæ, ex contactu tamen illarum nonnunquam lutosa cogitatio vel affectio generatur. Etenim picem si quis tetigerit, manum utique sordidabit. Quis autem stultus credit se manum in ignem mittere, & incendium non sentire? Vnde quidam Sanctus, quando per aquam Matræ propriam deportabat, manum pallio ne illam tangeret involuebat.

CAPVT XXX.

DE AMPLEXIBVS

& osculis.

SI ergo secundum dictum Apostoli, *bonum est mulierem non tangere*; nequaquam illam expedit osculari. Concupiscentia tamen quosdam falsò sic decipit, & excecatur, vt dicant talia licere; cum

1. Cor. 7.

I. Cor. 10

cum secundum eundem Apostolum constet sanctum osculum induisse. O quam miserabiliter perit iudicium rationis, cum affectus ad aliquid faciendum incipit dominari. Format enim mens captiva qualemcunque conscientiam, dum tamen perficiat quod affectat; ipsa verò conscientia post facti perpetrationem, amarior stimulis mentem pungit, quæ ad unam partem devians, veritatis semitas derelinquit. Amplexus quoque mortales non desiderant, qui ad æternas nuptias se parant. Ornatos namque lampadibus munditiæ, & oleo lætitiæ decet esse, qui superni sponsi amplexibus cupiunt interesse.

CAPVT XXXI.

DE REMEDIIS CONTRA LUXURIAM.

DE remedijs sanè luxuriæ sunt familiaritates suspectas devitare,

RELIGIOSORVM 49

vitare, sibi non nimis cōfidere, occasiones tentationum fugere, sensus exteriores claudere, cogitationes malas restringere, carnem domare, motibus insurgentibus resistere, bonis se semper exercitijs occupare. Quem enim antiquus hostis vacantē viderit, hunc suis negotijs occupabit. Sciendum denique est, quòd nobis contra alia vitia pugnandum est, sed incontinentiæ malum potissimè fugiendum. Quoniam sicut infirmus per potum frigidæ aquæ ardorem febrium non minuit, sed accendit; sic remedia concupiscentiæ quærens, in his miserijs, desiderium non sariat nec extinguit.

Simile.

CAPVT XXXII.

DE RESISTENTIIS

luxuria

OMni custodia necessarium est *Prog. 4.*
cor custodire, quia constat
illud multipliciter impugnari.

C

In

In resistendo quoque necesse est nobis, ut ibi simus in nostra custodia cautiotes, ubi pugnas experimur hostium fortiores. Nam & diabolus ibi ponit frequentius tentationum laqueos, ubi magis sentit nos incautos: & ibi nos studet fortius debellare, ubi nos novit amplius ægrotare. Pax & concordia cunctis est laudabilis, nisi contra vitia pugnaturis.

Cant: 4.

Canti

Quod optimè innuitur, ubi turris David ædificata cum propugnaculis, decorata fuisse mille clypeis omnique armatura fortium memoratur. Unde & antiquis populis propter exercitium præliandi Iebusæus relinquitur, & Machabæis licentia pugnandi in sabbatis conceditur, ut quàm gratum sit Deo bellum, quod fit contra vitia declaretur. Fratrem illum diligenter recogitate quem vidit senior per diversarum specierum coram se formatas imagines

RELIGIOSORVM SI

nes impugnari: quas quia per negligentiam non repulit, cordis sui pulchritudinem in conspectu Dei omnia cernentis maculavit. Sed è contrariò benè sibi frater ille tentatus consuluit, qui ut magis oblivisceretur talium, mulierem sibi luteam figuravit. Ad innuendam custodiam cordis nostri, Cherubin flammeo gladio ad viam ponitur Paradisi. Studeamus autem maximè caput serpentis conterere, hoc est, tentationum principijs resistere; ut sic hostem dum est debilis opprimamus, & nequitiam in semine destruamus, atque ad petram Christum nostros parvulos allidamus. Etsi adversarius noster sæpiùs tentationibus nos examinat, ipsa frequentia nos tædio non afficiat, ne simus sicut lapides, quos stillæ cadentes non violentia, sed numero tandem cavant, iuxta illud:

Gen: 3.

Gutta cavat lapidem, non vi sed sæpe

*Ex Gitis
Patrum.*

pè cadendo: Liqueat hoc in patre quodam, qui annis 40. tentatus, fortis athela Christi, perstitit, sed postmodum, vnus noctis spatio victus cessit.

CAPVT XXXIII.

DE HUMILITATE

MAtrem virtutum humilitatem, fratres charissimi, libenter amplectamur, quam & Christus verbo docuit, & exemplo nihilominus demonstravit. Qui etiam se mitem & humilem corde dixit. nos ad imitati-

*Matti II.
Exemplū
ex Gitis
Patrum.*

onem sui provocans: *Discite (inquit) à me quia mitis sum & humilis corde.* Scitis & de quodam apud antiquos patres recipiendo, ad mortuorum ossa misso, ut illis exhiberet ignominiam & honorē: quatenus sicut hæc ossa ad vtrumlibet ac insensibilia se habere cerneret, sic & ipse laudes & vituperia de cætero non curaret.

RELIGIOSORVM 33

CAPVT XXXIV.

DE ILLIS PER QVÆ

Humilitas acquiritur.

AD perfectam humilitatem. *Varij sūt*
Istis gradibus venietis. Si *gradus huius*
videlicet defectus vestros cum *militatijs,*
dolore ac emendationis propo-
sico recolitis, si propriam excel-
lentiam ex corde fugitis, si vos
contemnitis, si vos verè mundo
mortuos aestimatis, si nulli nisi
soli Deo placere appetatis, nec
ulli displicere nisi Domino ti-
meatis: si humana præsentia ni-
hil vobis adijciat honestatis, aut
minuat solitudo: si vos inutiles
non superficie labiorum pronun-
tietis, sed veraciter reputetis: si
desideretis viles videri; si omne
quod est contra communem Re-
gulam & constitutionem Ordi-
nis, quod potest vos notabiles
reddere, declinetis; si singularem
sensum relinquatis, si vos ipsos in
vestris

14 SPEC. PARVVM

vestris conscientijs accusatis, &
alios excusatis,

CAPVT XXXV.

DE SIGNIS HVMI-

lilitatis,

Signa humilitatis sunt, gratiam hominum negligere, sententijs aliorum acquiescere, correptiones libenter audire, caput inclinare, vestes notabiles non ferre, risum temperare, post repulsam verba non proferre, tertiosum incessum vitare, maiorum præcepta sine discussione perficere, æqualibus ad obsequia paratum esse, minores non contemnere, simplici gradi via, nunquam duplicitatis aut fictionis vestigium prætere, in litibus nolle victoriam obtinere.

CAPVT XXXVI.

DE LAVDIBVS HV-

ilitatis.

Vt

RELIGIOSORVM 55

VT humilitatis fructum agnoscat, noveritis, quia cinis ^{Humilis} est, virtutum carbones in fervore ^{statis enim} conservans; fundamentum, ^{comidit} spirituale ædificium, ne cadat, sustentans; & scala ad cælestia nos sublevans. Ipsa enim humilitas virtutes cæteras conservat, capiti nostro assimilat, actiones sua pulchritudine ornat. Hæc est quæ Deo amabilis, in se ipsa est laudabilis, multipliciter nobis utilis, & proximis exemplaris. Humilitas certè virtus est, quæ obtinet absentia, stabilit præsentia, recuperat iam amissa.

CAPVT XXXVII.

QUANTOPERE HUMILITAS EXPETENDA.

SI quis ergo perfectè humilis esse nititur, velut surdum, mutum, & cæcum, imò quasi stultum exhibere etiam ex intimis se conetur: ut videlicet nihil audi-

audire, nil loqui, nil videre cupiat, quod ipsum à proposito suo retrahat, & à bono; propter derisionem aliquatenus non recedat. Humilitatem quoque perfectus quisque teneat sine fictione, ut sicut illam forinsecus exhibet in opere, sic non deserat eam in corde. Non fitis illi qui humilitatem quidem diligunt, sed contemni nolunt: quia tales si humilitatem verè noscerent, nequaquam in contemptu propriæ excellentiæ consistere dubitarent. In vestimentis servetis tale medium, ut nec curiositate aut preciositate sint notabilia, nec vilitate nimia deturpata. Superbia enim nonnunquam de suo interitu convalescit. Dum enim abijcere quis se nititur, de hoc multoties ipse inaniter gloriatur. Eodem modo cum quis ieiunaverit pro Christo, sæpe vana gloria per hoc surgit.

Ex Vita Patrum Vnde cum quidam frater quæret,

RELIGIOSORVM 57

ret, cur magis in congregatione quam in solitudine ieiunare posset, responsum est ei, quia digitus eum in monasterio patceret, sed in solitudine nullus ieiunij testis esset.

CAPVT XXXVIII.

DE NOCVMENTO

superbia.

NOcumentum ergo superbiae in hoc perpendatur; quodd duo sint in operibus bonis, gloria videlicet & utilitas: quorum primum sibi Deus reservavit, sed reliquum nobis dedit. Vnde si Dei partem nobis retinere contenderimus, absque dubio partem alteram amitemus. Sicut enim ventus pulverem proijcit, sic vanitas virtutes dissipat & dispergit. Hoc enim certissime sciendum est, quod nunquam obedientiae bonum, nec patientiae virtus, nec perfectionis puritas
C5 obti-

58 SPEC. PARVVM
obtinebitur, si humilitatis sinceritas amittatur.

CAPVT XXXIX.
DE CONSERVATIONE
humilitatis.

SI ergo humilitatem diligitis, per hæc quæ scriptimus illam conseruetis: si videlicet in vobis pensaveritis, facilitatem cadendi, difficultatem resurgendi, incertitudinem perseverandi: si cogitationem habere studueritis propriæ fragilitatis & considerationem fratris alterius melioris; si sapius cogitaveritis mortem imminentem, si nihilominus ipsum Deum vsque ad mortem turpissimam humiliatum pensaveritis, si gloriam & honorem qui sequetur ignominiam, ponderatis,

CAPVT XL.
DE PATIENTIA

Deni-

RELIGIOSORVM 59

Denique, fratres mei, virtutum clypeum, patientiam, apprehendite: quæ in sanctis Dei mirabiliter operatur. Facit enim ipsa patientia, nonnunquam vincere puellam fragilem totum mundum: imò sine pugna vincit advertarium, & amaris pascitur, ac contrarijs delectatur. Apostoli certè se dignos habitos gaudentes iudicabant, quia pro Christi nomine contumelias sustinebant, Si benè consideramus, non sunt condigna passiones huius temporis quas sustinemus, ad magnitudinem passionum Christi nostrorumque delictorum, & infernalium suppliciorum, atque cælestium præmiorum. Proinde lætati sunt patres nostri pro diebus quibus humiliavit eos Dominus, Psal: 86. annis quibus viderunt mala, sicut apertè nobis beatus Pater Dominicus ostendit, qui loca infernarum transiens, incessit alacer, Exempla S. Dominici, atque

60 SPEC. PARVVM

atque cantavit Idem quoque
Pater fuit Carthagonæ libentiùs
quàm Tolosæ, quia ibi recepit
molestias, hic honores. Exem-
plum nobis patientiæ exhibuit
Iobi 3. qui dicebat: *Nonne dissimulavi,
nonne silui, & iam quievi?* Dissi-
mulavit quidem foris per opera,
ut patientiæ signum ostenderet.
Tacuit à verbis inordinatis, ne
vel ore dura verba proferret. Qui-
evit & corde, ne vel ipsum intrin-
secus turbaret.

CAPVT XLI.

DE LAVDIBVS PA-
tientia.

*Encomia
patientia:* **P**Atientia est Adamas quo mens
incommodis non frangitur,
medicina per quam ab omni læ-
sione curatur, & clypeus quo
ne lædi valeat communitur. Ab
alio certè lædi non poterimus;
nisi priùs contra nosiplos intrin-
secus dimicemus, Tribulatio-
nis

RELIGIOSORVM 61

nis fructum ille novit, qui pre-
tium iniuriantibus erogavit. Hunc
fructum sacra Scriptura innuit, *Dani 3*
ubi tribus pueris ignis in nullo
nocuit, sed vincula tantum sol-
vit, Idem ostendit artificium,
quia lapis ad hoc tunditur & scul-
pitur, ut in solemnem loco post-
modum collocetur. Sic & nos
in mundo nunc premimur, ut in
templo cælestis patriæ, ubi nullus
sonat malleus, collocemur. Nam
gaudium tristitia præcedit, qua
vel pro exigentia culpæ, vel per-
fectione gratiæ, vel pro augmen-
to gloriæ, nunc ferimur. O labor,
ô dolor, ô beatæ lachrimæ, quas
ab afflictorum oculis Dominica
manus terget. *Calorum regnum*
eorum esse dicitur, qui persecutio- *Mati 5*
nem patiuntur. In qua duo sunt;
scilicet culpa & pœna. Meliorem
partem habet patiens quam perse-
quens: cum culpa sit lædentis,
sed pœna tantummodo sustinen-
tis.

62 SPEC. PARVVM

ris. Puritatem enim in nobis suæ
Hebr: 12. dilectionis Deus ex hoc probat,
 quòd eos quos amat, arguit & ca-
Apoc: 3. stigmat. Hinc est quòd in signum
 clementiæ ab Assuero contra He-
Hes: 4 & 5. ster virga aurea extenditur: quo nos
 consolandos esse virga correptionis
 Dominicæ figuratur. Si enim
 suis dilectoribus temporaliter be-
 nefaceret; plures sibi non pro-
 se, sed pro donis potiùs adhære-
Indic: 3. rent. Fuerunt qui velut dextera
 utebantur, similiter & sinistra, de
 quibus quid aliud dixerim, nisi
 quòd sicut ad meritum vitæ con-
 vertebant prospera, sic adversa.
 Imò ut veriùs dicam, talibus ni-
 hil adversum esse poterit, pro qui-
 bus adversitas ipsa militans cu-
 mulat semper meritum, & in gau-
 dium tandem ducit. Patet igitur
 quòd de felle homo favum elicit,
 cùm malum in bonum convertit.
 Mare quasi lac fugit, quia mæro-
 rem in æternæ felicitatis gaudium
 com-

RELIGIOSORVM. 63

commutabit. Usque ad tempus enim expectabit patiens, ut postea iucunditatis redditio subsequatur. *Certè peccantes ad refrigerium venire non poterimus; nisi vel hinc per aquam tribulationis, vel tandem per ignem purgatorij transiamus.* Facilius enim est transitus aquæ quàm ignis. Si aduersitatum utilitatem sciremus, vix in centum annis possemus Domino pro infirmitatis diei beneficio respondere.

Nota

Vnde in vitis SS. Patrum sapienter ille bonus frater doluit, plorans quòd non eum Dominus anno illo per infirmitatis molestias visitavit.

CAPVT XLII.

QVÆ VERA PATIENTIA

Velimus igitur, fratres mei bona agere, mala pati. Et si cordis cupimus tranquillitatem habere, debemus non quod nobis

2. Regi 16

bis fit, sed quod alijs irrogamus ponderate, ferre libentius iniurias, quam inferre, flagella Dei sine murmure, ac iniurias proximi sine rancoris odio sustinere, iram fratris studiosè velle curare, quam illum contra nos sentimus (quamvis irrationabiliter) concepisse. Exemplum de hoc sumamus in Dauid, qui quando citharam psallendo tetigit, in Saule malum spiritum mitigavit. Si pœnam ex culpa meremur, doleamus, si autem innocenter patimur, gaudeamus: quia iucundius est cum Christo sustinere molestias, quam cum latrone: multoque maioris gloriæ pro divina laude, quam pro meritis mala ferre. Sunt ergo agendæ gratiæ pro prosperis & adversis: sicut non solum cantat diebus, sed & noctibus philomela. Sine querela tam activè quàm passivè vos servetis, fratres charissimi; ut neq

RELIGIOSORVM 65

querelas moveatis de alijs, nec de vobis tribuatis unquam materiam querulandi. De nullo gaudeatis, nisi quod pro Christo militatis; nec de aliquo doleatis, nisi quod à Conditoris gratia vos elongat. Nam impatientia contra peccatum tantummodo est indulta. Hæc enim, dilectissimi, tyronum Christi victoria est, ut cedant lædenti, & indulgeant persequenti. Sitis ergo fratres, velut radices, quæ contritæ magis fragrant: sicut aurum quod fornax non consumit, sed examinat. Sitis granum quod à palea flagellum separat. Sitis navis, quam ventus non impedit, sed ad littus agit. Sitis gemma quam sculptura non destruit, sed decorat. Ad perfectam igitur patientiam venire cupientes, gradibus his utamur, ut videlicet malum pro malo nunquam reddamus, malo non resistamus, malum toleremus, inju-

similia

Gradus patientia

riam

riantem placemus, inimicum diligamus, bonum pro malo reddamus, gaudenter iniurias suscipiamus, ad plus sustinendum paratissimi, in tribulatione Deo gratias referamus, adversitates pro Domino affectemus. Maximè autem valet ad sustinendum convicia, si ad responsionem talionis non sumus faciles, sed immobiles velut muri, quasi qui hoc non audierint vel adverterint sicut surdi.

CAPVT XLIII.

DE MALIS IMPATIENTIAE.

Multa mala impatientia operatur. Hominis etenim oculus cæcat, sancti Spiritus donum turbat, ac pacis dulcedine privat. Hæc draconi comparatur: quia sicut ille ignem vomit, sic importunus homo impatientiæ verba fundit. Ira enim febribus similis est, quia non solum

*Febrius est
anima
ira,*

RELIGIOSORVM 67

lūm animus sed & corpus per eam inordinatis motibus commove- tur. Imò dico iram febris pe- iorem; quia cūm per febres semel homo vexetur per diem; per iram læpè vno die multoties agitur. Cūm autem tribulatio sit quæ- dam rasura, quisquis per hunc modum tribulatus quietus sedeat, ne si sub rasorio insolenter se mo- verit, peius malum per impatien- tiam sic incurrat. Quando ergo de detrahente se quis vendicave- rit, plus amittit, quia tribuit tu- nicam innocentix tollenti palli- um bonæ famæ. Si quis verò à Deo vindictam poscit, ipsum De- um quemdam tortorem, & se iu- dicem facit. Quid de ira dicam? per ipsam subinde cor palpit accensum, os clamorem format, sensus quod loquitur ignorat, ex- cæcantur oculi, non cognoscun- tur noti: per ipsam facies igne- scit, lingua percutit, corpus tre- mit.

Simile

Ira sibi nocet

Ca-

DIVERSI GENERI

patientia.

Sunt autem nonnulli, qui patientiam non ex proprijs, sed ex virtutibus concipiunt alienis, qui volunt esse tunc tantummodo patientes, cum non fuerint ab alijs irritati. Sunt & alij qui foris iniurias dissimulant, rancorem tamen in interioribus seruant. Horum patientia est sicut calceus non iunctus, qui ab exteriori quidem læsione defenditur, sed intrinsecus pedem rumpit. Isti sunt lupis similes, qui plagas in pelle foris benè sustinent & vulnera, sed corruptionis recipiunt faciliter in interioribus detrimenta. Sunt item alij qui proprias iniurias studiose vindicant, sed iniurias Dei minus persequi curant, non advertentes aliam per zelum, aliam per vitium iram

iram esse. Prima contra iniuriam
 Dei, secunda contra iniuriam pro-
 priam, commovetur. Et illa est
 gratiæ ista culpæ. Cumulat illa
 præmium, ista pœnam. Sed ca-
 vendum valde est, ne in tantum-
 animus per iram turbetur, ut quod
 vitio furoris agitur, fieri per ze-
 lum rectitudinis æstimeretur. In-
 terdum enim vitia sub virtutibus
 se palliant; & actus qui possunt
 fieri meritorij, redduntur noxij
 & depravati. Sic fit nonnunquam,
 ut in correctione fraterna ita ira
 & charitatem excitet, cum potius
 converso charitas iram debeat
 excitare. Sunt & alij qui perso-
 nis nos vitijs irascuntur. Nos
 autem si charitatis ordinem in-
 spicimus, videbimus, quod dili-
 genda est natura quam Deus con-
 didit, & detestanda sunt crimina
 quæ quivis ex instinctu proprio,
 vel certè diabolico, perpetravit,
 Possumus tamen interdum ho-
 mini

mini non ex rancore, sed pro bono suo cupere malum pœnæ, cum quis ex sanitate corporis, vel affluentia divitiarum, vel alijs ex gratijs extollitur, aut peccatis alijs implicatur: ut sibi bona subtrahantur huiusmodi, benè possumus & laudabiliter exoptare: ut deficiente causa, deficiat & effectus.

CAPVT XLV.
PATIENTIA QVALITER
acquiratur

VT autem iucundiùs possimus nobis adversantia sustinere, studeamus ad hoc sollicitè possidere, memoriam videlicet Dominicæ passionis, considerationem retributionis, dulcedinem Dominicæ charitatis. Pensemus & nostra mala merita, Deique beneficia, & pœnam purgatorij, quæ nobis per tribulationem dimittitur, & peccatum quod dimittitur,

RELIGIOSORVM 71

tur, & gratiam quæ perficitur,
& Dei gloriam ad aquam ordi-
natur, præmium quod augetur,
atque cautelam, quia per hæc non
modicum quis eruditur, Sed la-
borandum nobis est, ne per ipsam
nos contingat inde pœnam in-
currere, unde possemus gratiam
& gloriam expectare. Videmus
enim quod per æqualem motum,
pigmentum redolet, lutum fætet,
& quod in eodem igne aurum
rutilat, fœnum fumat. Certè tri-
bulatio calor est ad boni operis
fervorem pigritiam nostram ex-
citans, & ventus ad portum glo-
riæ nos impellens. Cæterum cum
iniuriosè molestamur, citius in
nobis rancorem extinguimus, si
per dissimulationem primos im-
petus reprimamus. Est enim iræ
natura, quod signis exterioribus
prælata crescit, sed dilata
minuitur & lan-

guëscit.

Ca.

DE ORDINATIONE

hominis ad Deum.

*Quomodo
homo er-
ga Deum
se habere
debeat,*

OMni nisu, Fratres mei, exhibete coram Deo vos laudabiles sinceræ mentis puritate, & coram hominibus decentis disciplinæ. Exhibete vos semper in Dei servitio moratos, sollicitos ac devotos. Sollicitè Deo placita investigate, & ardentè ea concupiscite, & implete. In charitate & ex charitate cuncta facere satagite: ut & Deo largiente habeatis, charitatis habitum, & per vestrum studium eius motum. Si enim unum istorum in actionibus vestris defuerit, nequaquam apud Deum meritorium opus erit. Id ergo quod in usu venerit ad Deum devotè refertè, & ei propter seipsum per amorem infatigabiliter inhærete. Via vobis sit ad Deū tam prospera quàm
adver-

RELIGIOSORVM 73

adversa sustinere: ut in prosperis successibus cum gratiarum actione sitis humiles, & in adversis seu contrarijs patientes. De nullo gaudeatis, nisi quod Christo militat: nec de aliquo doleatis, nisi quod ab eius gratia vos elongat. Soli Deo placere appetatis, sibi que displicere solum modò timeatis. Sola vobis ea quae Deo vos coniungunt dulcescant, solaque ipsi contraria amarescant. Totam vitam vestram ad Dei gloriam ordinate, semper illi de beneficijs suis gratias agite: & quicquid ad laudem eius non pertinet, quasi amissum penitus reputate. Vilescant vobis peritura omnia propter Deum, nec queratis aliquid in transitorijs quod est contra Deum. Et deleat vos omne tristabile quod ordinat vos ad Deum. Sit vobis Deus in honore gaudium, in mærore solatium, in tribulatione defensor

*Deus in
omnibus
quæredus
& amadus*

*Est Deus
suis omnia
omnibus*

D

Sit

Sit vobis cibus in ieiunio, in paupertate abundantia, in infirmitate saluberrima medicina. Quapropter si esuritis, sit vobis ille convivium; si sititis, ipse sit vinum conditum; si nudi, sit ipse vestitus; si infirmi, sit ipse medicus; si vigilatis, sit ipse lectulus; si fatigati ex itinere, sit quies & umbraculum ipse vobis. Sit, inquam Deus cordis vestri speculum quo vos componatis, sit sigillum cui vos imprimatis, sit via per quam ambuletis, sit gemma qua vos ornatis, sit fons qui vos lavet, sit panis qui vos confortet, sit electuarium quod vos sanet, sit clavis qui corda vestra sibi aperiat, mundo claudat. Et si vires corporis deficient, semper tamen in obsequio conditoris bonæ voluntatis desideria inardescant. Diligite quæ Deus diligit, & odite tantummodo quod odit. Quantum est in vobis, semper studeatis

RELIGIOSORVM 79

atis habere intellectum Deum cognoscentem, affectum Deum diligentem, diligentiam ipsum quaerentem, sapientiam ipsum inveniensem conversationem sibi placentem, perseverantiam ipsum fideliter expectantem. Quid plura, fratres charissimi? Adoremus Dei potentiam, miremur sapientiam, amemus clementiam, desideremus pulchritudinem, alliciamur per dulcedinem, veneremur aeternitatem, imitemur humilitatem, magnitudinem inquiramus, perfectionem laudemus, misericordiam speremus, iustitiam eius timeamus.

CAPVT XLVII.

DE ORDINATIONE

Hominis erga seipsum.

COrpus vobis solummodo sit in mundo, sed animus sit in caelo: in tantum mentes vestrae intentae sint supernis, ut praesentia

tanquam transacta quodammodo
 reputetis. Mundus sit vobis ex-
 ziliū, & patria vestra cælum.
 Frequenter Deum ad cor dirigi-
 te, propter familiaritatis amici-
 tiam subintrandam: licet hoc ip-
 sum fiat breviter. Et propter
 accediam removendam, studijs
 spiritualibus vos paulatim assue-
 facite. orationis usum vobis im-
 primite, nec tantum bonum tan-
 quam ex consuetudine, sed ex de-
 votionis dulcedine adimplete. O-
 rationes furtivas quærite: illis
 quoque orationibus libenter infi-
 stite, quæ affectum vestrum ad
 fervorem videantur ampliùs ex-
 citare. Videte ne dum corpus sit
 in choro, animus sit in foro. Exi-
 stentes in itinere, sic vos exhibea-
 tis bono modo socijs affabiles, ne
 ipsa socialitas ab orationum con-
 suetarum fructu faciat vos ina-
 nes. Quotidie manè surgentes
 cuncta Deo quæ facturi estis offe-
 rat

RELIGIOSORVM 77

ratis. Finito die convocatis cogitationibus, locutionibus, operationibus illo die commissis, vobismetipsis capitulum teneatis. In lectione studeatis intellectum perficere & affectum. Sic illa bona quæ ex affectu facienda quandoque concipitis compleatis, ne propter illa bonum obedientiæ vel ad id quod tenemur negligatis. Et breviter, ut summo bono familiarius coniungi valeatis, ab omni strepitu secularium negotiorum sitis exuti. A vanitatibus spectaculorum avulsi, à cunctis infructuosis cogitationibus extranei, & mundi blandimentis & illecebris crucifixi.

CAPVT XLVIII.

DE ORDINATIONE HOMINI
ni erga proximum.

IN omni actu fratres mei charissimi, studete semper vobis proficere ad meritum, & proximi-

D ;

mis

mis ad exemplum. Circa servitia fraterna sitis iucundi, spontanei, & parati, nec ulli sitis propter usum proprij corporis onerosi. Gratiā quam accepistis, etiam alijs libenter impendatis: id quod vobis deest ab habentibus humiliter requiratis. Delictorum fratrum non indignatio, sed compassio prosequatur. Accusate proprios defectus, & supportate misericorditer alienos: semper cogitantes, vos perpetrare potuisse similia vel maiora, nisi divina misericordia vos custodisset. Et certè licet non advertatis, iam forsitan magnis defectibus laboratis: in quibus & vos indigetis ab alijs supportari. Habet enim fructus quilibet vermem suum. Monete delinquentes humiliter, & arguite patienter. Pacem cum hominibus, & bellum cum vitijs habete. In bono serivate concordiam, & non in malo. Fratris ira-

RELIGIOSORVM 79

cundiam, etiam sine ratione contra vos conceptam, sicut vestram consideretis compescere. Quolibet transitoria fraternæ postponite charitati. Sic homines diligatis, ut eorum vitia non ametis. *Dilectio debetur hominibus secundum meritum, sed veneratio secundum officium vel aetatem.* Debetis ergo plus honorare Superiores, & plus diligere meliores: Prælati obedientiam, æqualibus concordiam, inferioribus beneficium exhibete. Contendite maioribus per timorem subijci, æqualibus per charitatem obsequi, sed per humilitatem minoribus coæquari. Sitis præcipientibus parati, obedientibus modesti, maledicentibus taciti, laudantibus verecundi. Negligentes & reprehensione dignos ita caute declinate, ut ipsos præsumptuosè non iudicetis, & tamen ea quæ faciunt fugiatis. Quoscumque fer-

ven-

Nota

ventiores in bono cernitis, eorum familiaritatem avidius appetatis. Quamlibet virtutem velut apis prudens, semper à melioribus capite: nec quod minus habeat, sed quid virtutis possideat, cogitate. Univerſa verò quæ videritis minus ædificationis habentia, velut cæci, & qui penitus nihil viderint tranſeatis. Nunquam enim eorum qui malè agunt auctoritate vel conſuetudine animati vel exemplo, id quod deterius eſt faciatis.

CAPVT XLIX.

DE SPECTANTIBVS AD
Prelatum.

*Officium
boni Prae-
ſidentis.* AD vos autem ſpectat, ô Prælati, ſpeculum ſubditorum eſſe, dominium non amare, ſine contumelia corrigere, nunquam vituperare, ſine ſuperbia gubernare, ſine crudelitate caſtigare, cum pietate ſovere, veneratio-
nem

RELIGIOSORVM 81

nem non exigere, æqualitatem
servare, culpas propter amorem
vel timorem non dissimulare, ex
rancore vel odio non punire, in
pœnis misericordiam cum iusti-
tia temperare. Communi alio-
rum cibo & vestitu contentos es-
se, ad bonum monere, nec mori-
bus contradicere, verbo & exem-
plo præesse, pro diversitate cul-
parum & personarum, nunc vi-
num nunc oleum exhibere, sicut
potestate sic virtute alios præcel-
lere, non solum præesse, sed &
prodesse, circa interiora & exte-
riora sollicitudinem habere, spi-
ritualia & temporalia provide
dispensare, quæ sunt contra ordi-
nem non licentiare, rationabiles
licentias non negare, curis super-
fluis vos subtrahere, sed necessa-
rijs non deesse: cum his qui in le-
vitate ambulant non miscere,
maturitatem honestam præten-
dere, prælaturam pro libertate

82 SPEC. PARVVM

vel commodo non tenere, auarè
 superflua non appetere, res con-
 tra honestatem non acquirere, de
 reddenda ratione continuè cogi-
 tare. Ad vos, inquam spectat &
 Prælati, esse in actione providos,
 in dictis veraces, in factis humi-
 les, in contemplatione suspensos,
 in factis stabiles, in regimine fi-
 deles, vobis esse parcos, sed alijs
 liberales; in capitulis esse strenuos
 extra pios; rebellibus esse patres,
 humilibus esse matres. Sic ergo
 vos habeatis ad subditos, ut pa-
 rati sitis infirmis semper subveni-
 re, sanos ad bonum semper stimu-
 lare, tentatos confortare, peccan-
 tes corrigere, devotos diligere,
 pigros excitare, indiscretè fer-
 ventis retrahere, religiosos ad
 exteriora mittere, dissolutos in-
 domo retinere, seniores in dubijs
 consulere, iuniores secundum re-
 gulam nutrire, simplices non
 contemnere, verecundis parcere,

RELIGIOSORVM. 83

præsumptuosos inclinare, turbatos consolari, omnesque vobis commissos Domino commendaré.

CAPVT L.

DE MORTIFICATIONE

affectuum.

VT perfectiùs, fratres charissimi, possitis finem attingere ad quem intenditis, ad quid mundam relinquentes veneritis, sollicitè cogitatis: voluntates vestras frangite, & mundo vos mortuos æstimate. De cordibus vestris abijcite curiosas cogitationes, indignas affectiones, sinistra intentiones, violentas occupationes, tristitiam inutilem, privatam amorem, & sensum utique singularem. Illud coram oculis Dei cogitare pertimescite, quod in præsentia hominum utique pertimesceretis operibus exercere. Conetur ergo unusquis-

D 6

que

Quale con

*boni Reli-
giosi debe-
at esse*

que cor habere quod sit ut hortus arboribus virtutum virens, ut apotheca sanctarum affectionum, aromatibus redolens, ut cælum divinarum illuminationum fide-ribus fulgens, ut flos supernum rorem suscipiens, ut arca thesaurum mirificum in se claudens, ut fons devotionis rivulis semper manans, ut speculum Dominicam imaginem representans. O beatum cor, quod exhibet se solium in quo Deus sedeat, thalamum in quo quiescat, sigillum cui similitudinem suam imprimat, cellarium quod vino suo repleat, & librum in quo memoriam suam scribat: aurum quod pro beneplacito suo flectat. Conetur ergo iterum atque iterum quis habere cor Deo devotum, cogitationibus discretum, & tentationibus cautum, à rancore extraneum, à iudicijs alienum, desiderio languidum, amore vulneratum, cogni-
tio

RELIGIOSORVM 85

tionem fulgidum, in operibus timoratum, contemplatione elevatum, in bono sollicitum, contritione scissum, munditia sanctum, timore custoditum, & gratia decoratum. Denique diligentissimè studeamus, fratres, ut toto corde recedamus à peccato, detestando culpam, toto corde convertamur ad Dominum, agendo pœnitentiam, toto corde requiramus Dominum supplicando veniam. Toto corde adhareamus Domino, ipsum super omnia diligentes, toto corde serviamus Domino, ipsum laudantes, toto corde sequamur Dominum, ipsius vestigia imitantes. Ista meritò debemus Domino, qui beneficia innumera præstat cordi nostro. Ipse namque Deus potentia iuvat corda nostra, sapientia gubernat, bonitate ditat, dulcedine cibatur, pulchritudine invitat, charitate unit, promissis allicit, flagellis erudit,

80 SPEC. PARVVM

rudis, comminatione concutit, ac beneficijs emollit. Ipse DEVS dulcissimus corda nostra intuetur approbando, tangit excitando, visitat consolando, vivificat iustificando, aperit irrorando, de quibus omnibus gratiarum actiones nos referre convenit indefesse.

CAPVT LI.

DE REFRENATIONE
linguae.

NVMquam frater fileat loquenda, vel proferat reticenda. Quando verò loqui proponit quis ipsa verba prius in animo temperet, quatenus honestè, modestè, veraciter & dulciter quod voluerit id proponat. Lingua enim mendax dupliciter elata & inflammata, Deo est & hominibus odiosa. Diligenter ergo charissimi respicite, quid, vel quibus, quando, vel ubi, qualiter
vel

Prov; 6.

88 SPEC. PARVVM

omnia proferenda. Aliquando verò tacere debemus, propterea quia alter loqui cœpit, ne sermonem eius interrumpere videamur. Aliquando tacendum est propterea, quòd auditorum animos advertimus ad id quod dicere proponimus imparatos. Aliquando tacendum est propter multiloquiũ devitandum, vel etiam propterea quòd ipsi qui sumus locuturi, nondum formam congruam concepimus proponendi. Senes loquantur de discretione consulendi, iuvenes de instantia operandi. Sapientes de ministerio scripturarum, simplices de exemplis bonorum operum. Hi qui exteriora tractant, de sollicitudine activæ vitæ, qui quietam ducunt vitam, de dulcedine cõtemplativæ. Prælati de dispensatione temporalium & spiritualium: subditi de obedientia præceptorum. Cũ igitur propter ædificationem nostrã loqui

RELIGIOSORVM 89

loqui volumus, ad hoc illorum doctrinam, quorum possimus ad virtutem provehi, eligamus. Cùm verò propter aliorum ædificationem loquimur, ad illos, quos speramus per nostram exhortationem posse corrigi, convertamur. Ad hoc autem doctrina nostra intendat, ut hortemur ad constantiam timidos, ad timorem superbos, ad quietem importunos, ad fervorem tepidos, ad silentium verbosus, ad verbum exhortationis tacitos, ad mansuetudinem impatientes, ad vigilantiam negligentes, ad indulgentiam, crudelēs, ad verecundiam præcipites & procaces. Hoc etiam sollicitè considerandum est, quòd frater loquendo membra non moveat, neque oculorum nutibus, vel alia vultus transmutatione sermonis sui gratiam decoloret. Devitetis itaque verbum amarum, superbum, detractorium, adulatorium

*Noctua
Serba Si-
tanda.*

90 SPEC: PARVVM

rium, iuratorium, superfluum, otiosum. Sicut autem absenti non debetis detrahere, sic nec praesentem aliquatenus deridere. Insipientibus non debetis illudere, nec sapientibus invidere. Sitis muti in otiosis, sed loquaces in sermonibus fructuosis. In locutionibus vestris non cor in lingua, sed linguam in corde potius teneatis. Sanè cum ad loquendum veneritis, pauca verba & rationalia proferatis. Taciturnitatem diligatis. Per silentium namque conscientia serenatur, poena vitatur, pax conservatur, & mens per contemplationem expeditius elevatur. Quanto enim plus à strepitu negotiorum vos subtrahitis, tanto Deus vicinior erit vobis.

CAPVT LII.

DE EXERCITIO BONO-
rum operum.

Illis

RELIGIOSORVM 91

Illis virtutibus charissimi, singulariter pollere satagite, quæ specialiter pertinent ad observantiam disciplinæ, quales sunt abjuratio proprietatis, cum obedientiæ bono, ac munditia castitatis. Et quoniam per vota religionis ad magna vos ligastis, magna quoque in operibus demonstratis. Multo namque melius est in minoribus promissionibus esse devotum, quam in maioribus negligentem. Vestrum ordinem servetis opere, sed omnes alios charitate. Quotidie in aliquo virtutis exercitio proficite, & in bonum conari sollicitè laborate. Navis enim quæ contra ictum fluvij dicitur retrocedit, nisi sursum cum labore continuo moveatur. Si statum quem in vobis Deus posuit consideratis, meliora semper quæ ad illum pertinent adimplete. Habebatis in patientia vitam, in desiderio mortem. Disciplinam extra

*Officium
Seri Religio
sorum*

serva-

servate. conscientiam interiùs ex-
 purgate. Subtiliter investigate
 mala propria, & dignè corrigite
 indagata. Communem reprehensionem
 audientes, non illam ad
 alios, sed ad vosipfos humiliter
 retorquete. Quia certi estis de
 perpetrata culpa, doleatis; sed
 quia incerti estis de venia, timea-
 tis. In omnibus actionibus ve-
 stris extrema fugite, & temper in
 medio vos tenete. Unde tali mo-
 deramine carnem stringite, quasi
 centum annis victuri: sed vitia
 sic fugite, quasi cras morituri. Cir-
 ca servitia fraterna sitis prompti:
 nec ulli circa usum proprii cor-
 poris onerosi. Estote, fratres, hu-
 miles sine fictione, maturi sine
 ponderositate, agiles sine levita-
 te, timentes sine desperatione,
 sperantes sine præsumptione, sine
 contradictione obedientes, sine
 dissolutione hilares, sine murmu-
 ratione patientes. Estote inquam,
 com-

*Nota hac.
 qui sara
 gu vitam
 ducere
 religiojá
 & ad per
 sectam
 venire.*

RELIGIOSORVM 93

compositi ad morum disciplinam,
pij ad misericordiam, immobiles
ad inconstantiam. In oratione
devoti, & in vestri custodia cir-
cumspecti. Curate præterita ma-
la plangere, præsentia vana sper-
nere, futura cavere, in bono fi-
naliter perdurare. Quamvis ni-
hil honestatis humana præsentia
nobis debeat adjicere, vel solitu-
do minuere, tamen ibi magis ser-
vate disciplinam, ubi vel pluribus
generat scandalum neglecta, vel
formam imitationis tribuit cu-
stodita. Noctem ordinatis silen-
tio & orationi, diem verò bonis
exercitijs & labori. Diem detis
proximo, noctem Deo. Laboris
causam, non laborem in laboribus
cogitate. In bonis fortes estote,
sed in malis debiles vos exhibete.
In agendis denique talem ordi-
nationem quoad omnes & singu-
los observetis, ut sit videlicet in
Prælatiſ diligentia, in subditiſ o *Qualem*
bedi.

*Se quisque
ubique ex
hibere de
beat.* obedientia, in omnibus simul pax
& concordia, In choro devotio
& disciplina, iuxta altare maturi-
tas & reverentia. Devoti sint se-
nes, laboriosi iuvenes. Sit humi-
litas in habitu, parcitas in victu,
sobrietas in potu. Sit in claustro
non rumor sed lectio: in capitu-
lo non lis sed confessio. Et inten-
tio fratrum non versetur in cau-
sis, sed in Psalmis, In conventu
verò sint assidui, in curijs rari.

CAPVT LIII.

DE EXERCITIIS
virtutum.

Sicut spectat ad iustitiam ope-
ratio boni, sic declinatio quo-
que mali. Quapropter laudabi-
liter vivatis, nec tamen laudem
hominum appetatis. Non glo-
riemini, quia diu vixistis in Reli-
gione, sed de paucis annis, quibus
Ordinem observastis. Hypocri-
sim fugiatis, & in veritate coram

Deo

RELIGIOSORVM 98

Deo ambuletis: sicut & in vestimentis ovium forinsecus apparetis. Nimis enim parum est in ingressu religionis tantum habitum immutare. Igitur simplici gradientes via, nunquam duplici-
tatis aut fictionis vestigium præ-
tendatis. Quicquid contra com-
munem usum est, vel quod potest
vos reddere notabiles, id fugite
quasi pestem. Iustitiam nunquam
deseratis propter verecundiam,
vel timorem. Dissolutiones non
faciatis, nec vos cum eis qui in
vanitate ambulant misceatis. Stu-
dete visum à vanitate, aures à ru-
moribus, cor à malis cogitatio-
nibus claudere, & linguam à ser-
monibus ociosis, manus à con-
tactibus impudicis, pedes ab eva-
gationibus cohibete. Ab omni
denique vos subtrahite, quod in
Conditoris vos obsequijs possit
impedire. Otia declinetis, nec
cellas inutiliter occupetis. Cre-
bra

*Singulari
tas citada*

*Mortifica
tio sensum
qualiter
exhibenda.*

bra munuscula frequentemque
missionem cingulorum, & cul-
tellarum & huiusmodi devitetis.
Nolite non fienda insipienter ap-
petere, aut facienda per accediam
fastidire. Diligentissimè caveatis,
ne quando vel in labore minùs pa-
tientes, vel in obedientia præcep-
torum minus alacres, vel in cha-
ritatis operibus inveniamini ne-
gligentes. In certo semper statu
& securo conscientia vos sponatis.
Nunquam etiam in eo vivere præ-
sumatis statu, in quo moriendo
decedere non audeatis. Excessû in
habitu caveatis, ne vestimenta ve-
stra sint in genere pretiosa, vel in
qualitate nimis mollia, vel in co-
lore splendentiâ, vel in formatione
signum habentia vanitatis. Gestû
quoque corporis ubique cum di-
sciplina exerceatis, sic videlicet,
ut singula membra suum teneant
officium, nec usurpent in suis ac-
tibus alienum. Vnde nec loqua-
tur

*De religi-
osa Dispo-
sitione*

tur manus, nec os audiat, nec oculus linguæ officia sibi sumat: sed vnum quodq; membrū tam decenter opus suum impleat, quatenus aspectum intuentium non offendat. Facies autem humana cū sit speculum disciplinae, in tanto maiori custodia est habenda: quanto minū potest abscondi, si quod peccatum in ea fuerit, vel celari. Discursus inutiles frater caueat diligenter; nam sicut de inconstantia mentis nascitur inordinata motio corporis; sic è contrario paulatim mens ad quietem componitur, quando motus corporis inordinatè fieri non sinuntur. Corpus non colatis: nec solatia transitoria habeatis. Terrenæ namq; consolationes iucundant falsò dum sunt, sed contristant veraciter dum non sunt. Hoc quoq; specialiter attendendum, quòd si ut malum opus reprehenditur, sic & bonum

quodammodo, si non sit tempore oportuno. Iustitia enim & veritas non deficit, quādo in his tempus debitum expectatur. Fructus namq; non semper prouenit cum semen iacitur, sed tunc demum quando suo tempore seminatur.

CAPVT LIV.
DE TEMPERANTIA

In cibo & potu.

CORPUS vt seruiat nutriatis, & ne lasciuia edometis. Sic abstinentiam exerceatis, ne postea comedentes, ipsum ieiunium nimia superfluitate compenseatis. Non sapor ciborum, sed fames appetitum comedendi excitet vobis. In mensa studeatis necessitati, non appetitui provide-
re. Caro enim pascenda est; sed vitia sunt extinguenda. Vnde corpori neque danda sunt superflua, neque necessaria subtrahenda. Quando ergo sufficienter cibum

RELIGIOSORVM. 99

bum sumpſistis, ſi poſtmodum
delicatioſa vel meliora ſuperue-
nerint, nō propter illa ſtomachū
oneretis. Et quod de cibo dixi-
mus, de potu quoque ac ſomno,
ac indumento, alijsque corpori
neceſſarijs intelligatis; vt nun-
quam in illis curetis voluptati ſa-
tisfacere, ſed naturæ. Id etiam
prætereundū non eſt, quòd ante
cibū ſumptum, magis hilares vos
eſſe conuenit, ne videamur per
abſtinentiam perturbati; poſtea
verò tacitos ac modeſtos, ne pu-
temur in crapula inflāmati. Ante
prandium doctriinæ tempus eſt &
orationis; poſtmodū autem ope-
ris & laboris. Tunc enim exer-
cendus eſt animus, quando le-
uis eſt ad ſtadium ſpirituale: &
tunc reprimenda eſt caro, quan-
do calores incentiui per ci-
bum ſolent amplius
excitari.

CAPVT LV.

DE VENIALIBVS

Vitandis.

Sicut libenter vitatis peccata graua, sic caute fratres, ne multa vos molestant venialia vel minora. Sæpè etenim venit de peccatis minimis ad magna, sicut ignis validus surgit nõnunquam de modica scintilla. Vitanda sunt igitur peccata venialia, quia nos in malis assuefaciunt, feruorem diminuunt, profectum dedecorant, ad pœnam obligant, animæ potentias in operibus suis laxant, & à gloria nos retardant. Nunquam enim à quoquam facies Dei videbitur donec per pœnam venialium peccatorum quadrans minimus persoluatur. Hæc sunt quoque quæ gaudium cæleste indirectè nobis minuunt: quia omnia opera nostra bona, per quæ nobis crescere posset æternorum

rum cumulus præmiorum, conuertere nos oportet ad solutionem huiusmodi debitorum. Curremus ergo per omnia mali declinationem esse potius innocentes, quam committendo culpas etiam leuissimas esse pœnitentes.

CAPVT LVI.

CONCLUSIO EXHOR-

tationis.

ECce, fratres charissimi, qualiter in multis vos instruxi, qui ipse indigeo erudiri. In loco namque peregrinationis nostræ quamdiu prauum est cor hominis, procliuum ad vitia, languidum ad virtutes, mutuis exhortationib⁹ indigemus. Hinc est quod omni virtute vos precor, & moneo conscientias per eum, qui suo pretioso sanguine nos redemit, & vitæ nobis portam pia sua morte reseravit: vt vestræ professionis vestriq; propositi non immemo-

res, semitarum memineritis anti-
 quarum: per quas antecessores
 vestri currere festinarunt in spi-
 ritu vehementi, & iam regnant
 cum Christo, beata requie perpetuò
 consolati. Ad quam cum &
 nos divina suffragante gratia per-
 uenerimus, erit animabus nostris
 cognitio primæ veritatis, dilectio
 summæ bonitatis, ac diuinæ frui-
 tio maiestatis. Erit & corpori-
 bus claritatis pulchritudo, agili-
 tatis promptitudo, subtilitatis
 aptitudo, & impassibilitatis in-
 uictissima fortitudo. Ibi erit af-
 fluentia diuitiarum, & fluentia
 omnium bonorum. Ibi gaude-
 bimus supra nos de diuina intui-
 tione, infra nos de loci amœnita-
 te, intra nos de corporis & anime
 glorificatione, iuxta nos de An-
 gelorum & hominum in unum as-
 sociatione. Quid plura? ibi eua-
 ngelio periculorum, distinctio man-
 sionum, & concordia voluntatū.
 Ibi

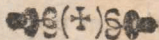
*Mer-
 ces &
 gloria
 beatio-
 rum.*

RELIGIOSORVM. 103

Ibi amœnitas vernalis, candor lucis æstiuæ, ubertas autumnalis, ac requies hyemalis. Illic, inquam, vita sine morte, certum sine sorte, dies sine nocte, libertas sine timore, gaudium sine mœrore, requies sine labore, regalis dominatio sine fine. Hæc nobis præparare dignetur, qui est principium sine principio, & finis omnium sine fine,
Amen,

FINIT EXHORTATIO
B. HUMBERTI.

Seruite Domino in timore, & exultate ei cum tremore, ne quando irascatur, & pereatis de via iusta. Psal. 20.

EX VITA S. VINCENTII.

SANCTVS VINCENTIVS,
 Scognomente FERRARIVS,
 Valentia nobilibus parentibus
 procreatus, Prædicatoriæ familiæ
 adiunctus, ac illius præclarissimū
 decus. Vir planè Apostolicus, po-
 tens opere & sermone. Verbi Dei
 Præco celeberrimus, ac vitæ san-
 ctimonia clarissimus: virginitate
 conspicuus; Prophetico spiritu
 multisq; clarus miraculis. Qui
 hoc etiam præclaro dono insigni-
 tus fuit, vt vernaculo idiomate,
 apud diuersæ linguæ varias natio-
 nes prædicans, ab omnibus cla-
 rissimè intelligeretur, tametsi ali-
 quando viginti, aliquando tri-
 ginta millia auditorum haberet;
 vnde plurimum populū Deo ac-
 quisuit: nam viginti quinque mil-
 lia Iudæorū, & octo millia Sara-
 ceno-

cenorum, & ultra centum millia
 perversorum ac sceleratorum su-
 is feruentissimis prædicationibus
 conuertit, & ad sanam mentem
 reduxit. Qui anno millesimo qua-
 dringentesimo decimo octauo ad
 tantarum virtutum & meritorum
 præmia & coronas in cælum fe-
 liciter emigravit. Qui postea à
 Calixto Tertio inter Diuos est
 relatus. In cuius canonizatione
 allatum & comprobatum fuit,
 inter cætera portenta & miracu-
 la, etiam viginti octo mortuos
 eum excitasse.

INDEX CAPITVM
 INSTRUCTIONIS VITÆ
 Spiritualis SANCTI
 Vincentij.

DE paupertate.	Cap. 1.
De taciturnitate.	Cap. 2.
De cordis munditia, & passionum ac sensuum mortificatione, per	quam
E 5	

- quam puritas mentis acquiri-
tur. Cap. 3.
- Quòd per instructorem idoneum
citius & facilius peruenitur ad
perfectiorem, quàm per seipsum
Cap. 4.
- De obedientia seruanda. Cap. 5.
- De modo regulandi corpus circa ci-
bum & potum. Cap. 6.
- De modo standi in mensa, quoad
virumq; hominem. Cap. 7.
- De modo perseuerandi in sobrietate
& abstinentia. Cap. 8.
- De modo seruando in somno & vi-
gilijs, lectionibus, orationibus,
contemplationibus, matutinis, &
alijs horis dicendis. Cap. 9.
- De modo prædicandi. Cap. 10.
- Remedia quaedam contra tentatio-
nes prouenientes ex suggestionem
diaboli. Cap. 11.
- Remedia quaedam contra tentatio-
nes prouenientes per corruptam
doctrinam aliquorum. Cap. 12.
- Rationes quaedam, quibus excita-
sur

tur cor ad maiorem perfectionem virtutis. Cap. 13.

Predictarum rationum epilogs, & declaratio, qualiter habeant efficaciam per applicationem singularum. Cap. 14.

Documenta, seu consilia saluberrima in quibus se exercere debet, qui vult euadere laqueos diaboli. Cap. 15.

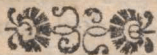
Perfectiones quindecim necessariae seruienti Deo in vita spirituali. Cap. 16.

Ternarij quinque, in quibus se exercere debet vir spiritualis. Cap. 17.

A V C T O R I S P R Æ F A T I O.

POnam in hoc tractatu tantummodo documenta salubria, de dictis doctorum extracta. Non intendo adducere aliquod Scripturae testimonium, vel cuius

cuius doctoris, ad probandum
 quæ dicam, vel suadendum: tum
 quia breuitati intendo: tum quia
 tantūmodo ad illum sermonem
 dirigo, qui cum magno affectu
 desiderat implere, quæcumq; se-
 cundum Deum fienda cognoue-
 rit. Et iccirco etiam dicta non
 probo, quia humilem intendo
 instruere, non cum arrogantibus
 contentionibus deseruire. Quin-
 cunque igitur voluerit proximo-
 rum animabus utilis esse, eosque
 verbis ædificare: primò studet in
 seipso habere quicquid alios est
 docturus: alioquin parum profi-
 ciet. Nam verbum eius erit in-
 efficax, nisi prius homines in eo
 comperiant esse quod do-
 cet, & longè ma-
 iora.

INSTRUCTIO

VITÆ

SPIRITVALIS,

edita à

B. VINCENTIO,

Ordinis Prædicatorum.

CAPVT I.

De paupertate.

Portet enim primitus, omnia terrena contemnat, & velut stercorea reputet, & solùm districtissimè quantum satis sit ad necessitatem, de ipsis recipiat. Quam necessitatem in paucis colligat, sufferendo etiam quædam incommoda propter paupertatis amorem, sicut quidam ait: Scio quod laudabile non est, pauperè esse, sed in paupertate paupertatem amore

*Inpri-
mis Re-
ligiosus
debet
omnia
terre-
na &
transi-
toria
cõtem-
nere.*

110 SPEC: PARVVM

amare, & paupertatis inopiam propter Christum gaudenter & hilariter sustinere. Proh dolor, multi de paupertatis solū nomine gloriantur, sed quo pacto? Ut eis nihil desit. Dicunt se amicos paupertatis, sed paupertatis sodales & amicos fugiūt pro suo posse, famem, sitim, contemptum, despectionem. Non sic beatissimus Dominicus Pater noster. Non sic ille, *qui cum diues esset, egenus factus est*; omnesq; Apostoli, qui (ut nosti) verbo & exemplo docuere. Nihil ab aliquo petas, nisi esset necessitas, nec acquiescas cuicumq; dare volenti, quibuscumq; precibus, etiam sub prætectu, ut indigentibus largiaris, quia crede quòd in hoc ipso, & omnes, qui audierint, finaliter multum ædificabuntur, ac per hoc ad contemptum mundi eos poteris facilius inducere, & ad subventionem aliorum indigent-

*Fucati
pauperes.*

*2. Cor.
8.*

*Qua
fugien-
da pau-
perta-
tis a-
matori.*

RELIGIOSORVM. III

gentium inclinare. Necessitatem *Neces-*
autem tuam intelligo, in parco *sitas*
victu, & vili vestitu, & calcea *quibus*
mento, quibus tunc præsentiali- *conti-*
ter indiges. Non voco autem *neatur.*
necessitatem, librorum inopiam,
sub quorum velamine frequenter
magna avaritia comperitur. Sa-
tis enim libri communes, vel ac-
commodati inveniuntur in ordi-
ne. Et quicumque effectum præ-
dictorum voluerit clarè cogno-
scere, studeat primò corde humi-
li adimplere: alioquin, si corde
tumido contradicere voluerit,
foris stabit, Nam à Christo, hu- *Deus*
militatis magistro, humilibus ma- *super-*
nifestatur veritas, quæ tumidis *bis resi-*
occultatur. *stet, hu-*

CAPVT II.

De taciturnitate.

FACTO ergo paupertatis stabili
fundamento, à Christo fun-
datore in vertice posito, dicente:
Beati

*milibus
dat gra-
tiam.*

Mat. 5. *Beati pauperes spiritu, &c.* ad re-
Refra stringendum linguam viriliter se-
nanda accingat, vt lingua quæ vtilia
lingua debet loqui, ab ociosis & inutili-
per sa bus compescatur omnino: & vt
crum melius restringat, penitus non lo-
flenti- quatur, nisi interrogatus: inter-
um rogatus dico, de re necessaria &
quod vtili: nam inutilem quæstionem
est cu- silentium debet soluere. Si qui
stos Re- tamen causa solatij, vel inuecti-
ligionis ua ipsi dicant, ne onerosus alijs
Qui e- videatur, quandam vultus hilari-
num nō tatem, & benignitatem poterit
refra- ostendere, sed nullo modo loqui,
nat lin- etiam si illos, quicumque sint, de
gnam hoc viderit murmurare, vel con-
suam, tritari, aut verba detractionis
huius proferre, ipsum causando singu-
vana larem, seu superstitiosum & gra-
est reli- uem. Debet tamen pro ipsis at-
gio. tentius orare, vt Deus ab eorum
Iac. 1. cordibus omnem turbationem
 amoueat. Poterit tamen aliquan-
 do loqui, si immineat aliqua ne-
 cessitas.

RELIGIOSORVM. 113

cessitas, vel proximi charitate vel obedientia prouocatus, & tunc valde præmeditatum, & cum paucitate verborum, voce humili & submissa Quod etiam debet facere, dum alicui habet respondere de aliquo. Nam taceat ad tempus, ad proximi ædificationem, vt tacendo discat, qualiter suo tempore loqui veleat, rogando tamen Deum, vt per seipsum suppleat cordibus proximorum interiorius inspirando ea, à quibus interim se absteineat, linguam per silentium edomando.

CAPVT III.

De cordis munditia, & passionum ac sensuum mortificatione. per quam puritas mentis acquiritur.

EXtirpatis igitur per paupertatem voluntariam & per silentium multis sollicitudinibus, quæ impediunt virtutum semina,

ne

ne quantumcumque in agro cordis sæpe & sæpiùs seminata inspiratione diuina, valeant pullulare: iam tibi superest cura, virtutibus illis ampliùs infudare, quæ te adducant ad illam cordis munditiam, per quam interiores oculi iuxta Saluatoris eloquium, aperiuntur in contemplatione diuina, per quam habeas quietem & pacem, & ille cuius in pace factus est locus eius: in te quoque habitare dignetur. Nec intelligas me loqui de munditia, quæ hominem purgat tantummodo à luxuria cogitationis immundæ, sed loquor potiùs de illa munditia & cordis puritate, quæ hominem elogat, quantum in hac vita possibile est, à quibuscunq; cogitationibus inutilibus, vt iam non libeat homini aliquid cogitare, nisi de Deo, vel propter Deum. Ad hanc autem obtinendam cælestem (vt ita dicam) imò diuinam

Pf. 75.

*Vera
cordis
munditia.*

RELIGIOSORVM. 115

nam quodammodo puritatem,
(nam qui adhaeret Deo, vnus est Cor. 6.
spiritus cū eo) ista necessaria sunt. *Neces-*
 Primò, omnium studeas, quan- *saria*
 tumcumque potes, abnegare te *ad pu-*
 ipsum, iuxta Saluatoris præceptū, *ritatem*
Qui vult venire post me, abneget cordis
semetipsum, &c. & hoc sic intel- *abnega-*
 lige, vt tuam voluntatē in omni- *tio sui*
 bus mortifices, & conculces, & *ipsius.*
 in omnibus ei contradicas, beni-
 gnè amplectendo aliorum volun-
 tatem, si tamen licita sit & hone-
 sta. Hoc tamen generaliter ha-
 beas pro quacunq; re temporali,
 per quam corporalibus necessita-
 tibus deseruitur. Nunquam se- *Nun-*
 quaris voluntatem propriam, vbi *quam*
 alium contradicere videas, quan- *standū*
 tumcumq; exorbitare videatur à *& fidēdū*
 proprio iudicio rationis. Debes *proprio*
 enim sufferre quodcumq; incom- *iudicio.*
 modum pro interna mentis tran-
 quillitate seruanda, quæ per tales
 repugnantias perturbatur, dum
 homo

homo suo iudicio adhærendo, & suam voluntatem implendo, verbis vel cogitationibus cum alijs altercatur. Et non solum in temporalibus, sed etiam in his, quæ spiritualia sunt, vel ad spiritualia ordinata, alterius potius, quam tuam impleas voluntatem, dum modò sit bona, licet tua perfectior videatur, quia maius detrimentum acquires in diminutione humilitatis: tranquillitatis & pacis, cum alijs contendendo, quam possit provenire profectus in quocunq; alio virtutis exercitio, voluntate propria assecutâ, alteri repugnando. Et hoc intelligas quantum ad illos, qui sunt tibi familiares, & in spirituali exercitio socij, & qui ad perfectionis virtutem aahelant, non de illis, qui dicunt bonum malum, & malum bonum, & qui student aliorum dicta & facta carpere, & iudicare, plusquam sua prava corrigere.

Non

*Vitanda
iurgia.
& contentio-
nes.*

*Non obedi-
dum ma-
lis.*

Isaia 5.

Non enim dico, quòd debeas ta- *Conflā-*
 lium iudicio adherere in his quæ *ti ani-*
 spiritualia sunt. Nam in tempo *mo oppo-*
 ralibus benè debes : quorumcūq; *Dei*
 voluntatem plus quàm tuam exe- *prose-*
 qui & implere. Si autem in his *quēdū.*
 quæ secundum Deum operari de- *Quid*
 sideras, siue ad profectum tuum, *faciē-*
 vel ad Dei honorem, vel proximi *dū quā-*
 vilitatem, aliquos tibi obsistere *do obsi-*
 videas, seu etiam totaliter impe- *stitur*
 dire, siue sint superiores, seu pa- *sancto*
 res vel inferiores, noli contentio- *conatu.*
 nibus deseruire, sed te ipsum in
 teipso restringe, & te cum Deo *Isa 38.*
 tuo collige, illiq; dicas : *Domine N. B.*
vim patior, responde pro me. Nec *huius S.*
 de hoc contristeris, quia non pos- *viri di-*
 sunt id facere, nisi finaliter pro *ctum*
 bono tuo & aliorū sit expediens. *expe-*
 Imò plus dico tibi, quòd quan- *rientia*
 tumcūq; ad præiens nō videas, *sæpe*
 videbis finaliter, quòd illud in *proba-*
 quo tibi eos impedimenta præsta- *tum.*
 re credebas, erit tibi adiuuamen-
 tum

Quādo tum ad tuum propositum asse-
diuini- quendum. Licet autem de hor-
ty obfi- to Sacrae Scripturae possem tibi ad
statur, hęc exempla producere, sicut de
tunc Ioseph, & multis alijs: nolo ta-
maxi- men contra id facere, quod præ-
mè di- dixi, sed experto crede, quia ita
uina. est. Si etiam in his quæ secundū
Proui- Deum desideras, te videas quo-
dentia dammodo diuinitus impediri, vel
fienden- per infirmitatem, vel quocunque
dū, & alio contingente, de hoc nullatenus
omnia contristeris, sed totum æqua-
com- nimiter feras, & te ex toto com-
mittē- mittas illi, qui melius nouit, quid
da. tibi expediat, quàm tu ipse, qui te
Pax & ad se continuè subleuat, dum mo-
tran- do te ipsum illi ex toto comittas
quilli- quamuis fortè tu hoc minimè vi-
tas deas. Ad hoc ergo sit totum stu-
cordis dium tuum, vt te ipsum in pace &
querē- tranquillitate cordis possideas, &
da & pro quocunque euentu non do-
tenem- leas, nisi de solo peccato proprio
da, vel alieno, seu etiam de his qui te
indu-

inducerent ad peccatum. Non
 ergo te contristet quicumque ca-
 sus fortuitus, non te exagitet in-
 dignationis stimulus contra de-
 fectum alterius, sed habeas ad *Aliorū*
 quemcunq; miserationis & com-*vita*
 passionis affectum, cogitans sem-*excū-*
 per, quòd tu peius faceres, nisi te *sanda.*
 Christus IESVS sua gratia con-
 seruaret. Præpara insuper te ipsum
 ad quæcunq; opprobria, ad quæ-
 cunque aspera, ad quæcunq; ad-*Honor*
 uersa pro CHRISTI nomine *non est*
 sufferenda. Omnem etiam appe-*expe-*
 titum, seu cogitatum tibi sugge-*tendus,*
 rentē appetitum cuiuscunq; al-*quia*
 titudinis, sub quocunque chari-*tanquā*
 tatis prætextu in ipso principio *quod-*
 & ortu suo, velut caput draconis *dama*
 infernalis, cauterio mortifices, *vene-*
 cum baculo crucis, tibi CHRISTI *nū om-*
 humilitatem ac durissimam pas-*nis am-*
 sionem ad memoriā reuocando, *bitio est*
 qui regnum fugiens, Crucem vo-*fugien-*
 luntarie est amplexus, omni con-*da.*
 fusio-

fusione contempta, omnem hu-
 manam laudem fugiens cum ho-
 nore tanquam venenum mortife-
 rum. Et tu in despectu tui gau-
 dens, te ipsum talē verē & ex
 corde reputes, qui meritō debeas
 ab omnibus cōculcari & despici.
Pro- Videas continuē tuos defectus,
pria peccata tua, & ea aggraua quan-
delicta tumcunq; poteris; aliorum ve-
aggra- rō defectus post tergum proijcias
uanda. & non videas, & si vides, alleuies
 & excules, & ipsis compatiaris,
 & adiuues quantūcunq; poteris.
 Auerte oculos tuos & mentis &
 corporis ab aliorum aspectu; vt
Pro teipsum possis inspiciere in lumi-
pria ne vultus tui. Teipsum cōsidera,
bona & sine simulatione diiudica. In
opera omni actu, locutione, cogitatio-
exte- ne, actione, te ipsum reprehende,
nuan- & in te semper compunctionis
da. misericordiam studeas inuenire,
 cogitando quòd bona tua non
 sunt plenē expleta, nec seruo-
facta

facta quo deberent, sed negligentij inquinata: vt meritò omnis tua iustitia panno menstruato debeat comparari. Te ipsum continuè reprehendas, nec permittas in te sine increpatione transire negligentias verborum & operum, sed & de ipsis cogitationibus, non malis tantummodo, sed inutilibus, in conspectu Dei tui omni hora graviter reprehendas te, ut miserrimum peccatorum commissorem & plus vilem te reputa, & miserabilem pro defectibus coram Deo, quàm sint quicumq; pro quibuscunq; peccatis: & meritò à cœlestibus gaudijs excludendum, si secundùm iustitiam suam, & non secundùm misericordiam vellet tecum agere Deus, qui tanta super multos alios tibi prærogavit, ad quæ omnia ingratus exististi. Considera etiam diligenter, & eum pavore rumina, quòd aptitudinem ad bonum, & grati-

F am,

*Ratio de-
sitandi
sui existi-
matione
& humili-
tatis com-
paranda*

am, seu sollicitudinem ad virtutē à te ipso non habes, sed Christus sua misericordia dedit: quòd si voluisset, potuisset, ita conferre cuicumque, te in luto fecis derelicto. Cogita etiam, & ad hoc tibi ipsi persuadeas, quòd non est peccator, qui non magis assisteret Deo suo, quàm tu, & qui non magis recognosceret Dei beneficia, si recepisset gratias, quas tu sola Dei gratuita bonitate, & non proprijs meritis recepisti: propter quod potes te ipsum vilio-rem & inferiorem omni homine iudicare, & merito formidare, ne ingratitude, te Christus foras abijciat. Nec dico, per ista credas te esse extra gratiam, vel in mortali; quamvis alij peccatores habeant innumerabilia mortalia, quod est nobis occultum, tum propter fallax iudicium, tum propter subitam contritionem, & divinæ gratiæ præviā infusionem.

Dum

*Adm sc
humili
andr.*

RELIGIOSORVM 123

Dum autē te vilificando alijs peccatoribus comparas, non expedit ad eorum peccata descendere, sed solūm in generali cum eorum peccatis tuam ingratitude ponderando. Quōd si etiam in speciali velis eorum peccata videre, potes eadem peccata in te quadam similitudine transformare, sic te in tua conscientia increpando: Ecce ille est homicida, & ego miser quoties occidi animam meam? Ille fornicator & adulter est, & ego tota die fornicor & adultero, à DEO meo oculos avertendo, & diabolicis suggestionib⁹ me supponendo, & sic de alijs. Si autem videris, quōd diabolus te velit in talibus responsionibus quodammodo per talia ad desperationem inducere, tunc omissis talibus increpationibus, in spem assurgas, considerata bonitate & clementia Dei tui, qui tot te beneficijs iam prævenit, nec dubium quin opus

*Quomodo
quis ses-
psum or-
nium vi-
lissimum
existima-
re possit*

suum in te velit perficere, quod incepit. Cōmoniter tamen de homine spirituali, qui aliqualem Dei notitiam iam percepit, de hac desperatione timere non expedit, dū toto studio ad se increpandum invigilat. Illud tamen posset accidere, imò sæpè accidit in homine incipiente, & specialiter, quem Deus liberavit à multis periculosis sceleribus, quibus fuerat involutus. Ex his quæ suprà iam perstrinxi, generabitur in te virtus illa, quæ est mater & origo ceterarū virtutū, scilicet humilitas, quæ interiores oculos aperit ad Dei cōspectū, cor humanū ab omni superflua cogitatione purgando. Nam dum homo in suā refilit parvitatē, seipsum vilificando, se increpando, se detestando, suam nihilitatē cōsiderando, sibi ipsi intentissimè displicēdo, & hæc & similia cogitando & talem se verè existimando, in tantū circa propria negotia occupatur, quòd

*Quanta
prestat & vir-
tus humi-
litas.*

quod omnis alia inutilis cogitatio evanescit. Et sic, dum anima omnia audita, visa, & temporaliter operata, à se repellit, & in oblivionem adducit, incipit ad seipsam redire, & modo mirabili in seipsa convalescit, & sic ad originalem iustitiam & cœlestem puritatē appropinquare incipit: sic dum in seipsa reflectitur, contemplationis oculus dilatatur, & in se scalam erigit, per quam transeat ad contemplandum angelicum spiritum, & divinum: & ex tali contemplatione animus exardescit ad bona cœlestia, & omnia temporalia à longè conspiciit, tanquam nihil. Per hoc illa perfectio charitatis incipit in mente fervere, quæ velut ignis consumit omnem rubiginem interioris hominis, atque sic totam animam occupat charitatem, & non est quo intret vanitas. Nam quicquid cogitat, quicquid loquitur, vel operatur, totum pro-

*Perfecta
charitas
non solum
foras mit-
tit timorē
sed etiam
vanitatē
& inanē
gloriam.*

venit ex dictamine charitatis. Unde securè potest alijs prædicare sine detrimento, sine inanis gloriæ periculo. Neque enim (ut iam dixi) potest aliqua vanitas subintrare, vbi charitas totum occupavit. Nunquid iam respectû habebit amplius ad aliquod commodum temporale, qui omnia reputat velut stercus? Sed & ipse laudis appetitus, nunquid animus ejus poterit subintrare, cum se videat velut stercus vilissimum coram Deo, miseram abominabilem, & ad omnia peccata proclivem, nisi eum sua benignitate manus conditoris cõtinua cõservaret? Quomodo iam extolli poterit de quocunque bono opere, qui luce clariùs videt se nihil posse penitus agere nisi continuè de hora in horam d'vina virtus quodammodo cogat eum atque constringat? Quomodo jam sibi aliquid attribuet, ac si à seipso proveniat, qui

non

RELIGIOSORVM. 127

non dicam centies, sed etiã millies
 est expertus suam impossibilitatem
 in quibuscumque bonis operibus
 magnis & paruis. & qui toties co-
 gnovit se non posse, dum voluit,
 & quando (ita dicam) non vo-
 luit, nec curavit, nec super talibus
 cogitabat, viderit se subitò divi-
 nitus excitatum fervore mirabili
 ad illa facienda, quæ prius cum
 omni conatu suo implere non po-
 terat? Nam & ratem impossibili-
 tatem idcirco Deus tam longo
 tempore dominari permittit in ho-
 mine, ut homo discat humiliari,
 & ut nunquam in seipso inaniter
 gloriatur, sed Deo attribuat o-
 mne bonum, non solum ex con-
 suetudine quadam, sed potiùs ex
 intimis cordis sui: ut pote, qui
 ex propria experientia doctus, luce
 clariùs videt, quòd non solum non
 potest operari, sed nec IESUS, di- 1. Cor. 12°
 cere, nisi in Spiritu Sancto: & nisi il-
 le donaret, qui dicit: Sine me ni-

Ioan: 15. Nil potestū facere. Ut jam recogitādo ex totis animæ suæ viribus, Domino confiteatur & dicat: *Omnia opera nostra operatus es in nobis Domine.* *Ac* cum Psalmista clamet: *Non nobis Domine, non nobis, sed nomini tuo da gloriam.* Non igitur tali timenda est vana gloria, quando jam Dei gloria, & animarum zelus eius præcordia totaliter occupant. Ecce jam summarie perstrinxi, & in quodam breviliquio posui ea, quæ sunt necessaria homini in seipso, quantum ad vitæ suæ perfectionem, si utiliter, & sine periculo vult animæ suæ procurare salutem. Et hæc quidem sufficerent homini illustrato, & altum intellectum habenti, & qui in operibus spiritualibus longum habuisset exercitium, quia in his quæ posui breviter, tanquam in quibusdam vitæ perfectæ principijs, recolligere posset quæcumque alia perfectiorum actuum exerci-

RELIGIOSORVM 129

xercitia. Nam his tribus præmis- *Tria prin-*
sis perfectè servatis, scilicet volū- *cipia vita*
taria paupertate, taciturnitate, & *spiritualis*
interna mentis exercitatione, de
quibuscumq; alijs exterioribus a-
ctibus quomodo essent faciendi,
homo facilè judicaret. Quia ta-
men non omnes possunt capere fa-
ciliter breviter dicta, paulo diuti-
ùs insistemus circa particulares a-
ctus virtutum.

CAPVT IV.

QVOD PER INSTRVCTIÖEM
idoneum citiùs & faciliùs pervenitur
ad perfectionem, quam per
seipsum.

Sciendum igitur, quod homo
faciliùs & in breviori tempore
posset ad perfectionem pertingere,
si haberet instructorem cujus re-
gimine duceretur, cujus obedi- *Alteri*
tiam in omnibus actibus parvis & *subesse ab*
magnis totaliter sequeretur, quàm *eoq; regi*
& instrui

Et

si ali-

*magis sa
lutare.*

magis salutare.

Nota.

*Via obedi
entia
via regia.*

via regia.

via regia.

via regia.

via regia.

via regia.

via regia.

via regia.

via regia.

via regia.

via regia.

via regia.

via regia.

via regia.

via regia.

via regia.

si aliquis conetur seipsum perficere, quantumcumque vigeat acumine intellectus, & libros habeat, in quibus videat virtutum omnium structuram exaratum. Imò plus dico, quòd nunquam Christus suam gratiam ministrabit, sine quo nihil possumus, si homo habet à quo possit instrui & deduci, & negligit, vel non curat alterius ducatum amplecti, se credens sibi sufficere, & per se posse investigare, & invenire quæ sunt utilia ad salutem. Ista enim via obedientiæ, est via regia, quæ homines inoffenso pede ducit ad summitatem scalæ, cui Dominus apparet innixus. Hanc viam tenuere omnes Sancti Patres in eremo, & breviter omnes, qui ad perfectionem attigerunt, per hanc semitam processerunt. Nisi fortè Deus aliquos per seipsum instruxerit ex privilegio gratiæ singularis, deficientibus eis, nec inventientibus, qui eos fo-

ris in-

RELIGIOSORVM. 131

ris instruerent: quia tunc pietas di-
vina per se supplet, quod exterius
minimè reperitur; si tamen corde
humili & ferventi ad Deum acce-
dunt. Et quidem isto tempore
(hei nobis miseris) in aliquibus
locis quasi nullus reperitur, qui
alios de perfectione vitæ instruat,
quin potius, si homo velit tende-
re ad Deum, inveniet retrahentes
multos, & quasi neminem adjuvā-
tem. Quamobrem expedit, ut
tunc homo ad Deum toto corde
recurrat, & ab eo instrui cum om-
ni orationum instantia & cordis
humilitate deprecetur, & se in Deum
proiciat, se illi totaliter commit-
tendo; ut ipsum benignus tanquā
orphanum sine Patre recipiat, qui
neminem vult perire, sed vult ad
cognitionem veritatis quoscunq;
venire Igitur ad te dirigo sermo-
nem meum, qui magno cordis af-
fectu Deum desideras invenire, qui
ad perfectionem anhelas, ut ani-
mabus

mabus aliorum utilis esse valeas. Ad te ergo nunc dirigo sermonem meum, qui corde simplici & non duplici accedis ad Deum, qui quaris virtutum intima penetrare, qui per viam humilitatis pervenire desideras ad gloriam maiestatis.

CAPVT V.

DE OBEDIENTIA SERVANDA,
statutū & ceremoniū Ordinis.

*Disci solet,
Religiosus
vel Cere
moniosus
vel Crimi
nosus qua
re inclina
tiones &
omnes ce
remonia
Ordinis a
damusim
servande*

DVobus igitur jam præmissis, scilicet paupertate & tacurnitate, tanquam fundamentis primarijs, Christi athleta se accingat, ut obedientiæ regulam & ferream in omnibus & per omnia teneat, quantum poterit, inconcussè scilicet regulam, constitutiones, rubricas ordinarij & aliorum librorum, omni loco & tempore, intus, & extrâ in refectorio, dormitorio, in choro, inclinationes, & prostrationes, surgendo & stando, & o-

RELIGIOSORVM. 133

omnes majorum ordinationes ad unguem teneat, & seruet quantum potest, semper cogitans verbum Christi. *Qui vos audit, me audit; & qui vos spernit, me spernit* Deinde ad coaptandum corpus suum totaliter in obsequio Christi Iesu coerceat, ut omnes actus & motus corporis sint omni morum honestate compositi, secundum regularium disciplinam. Neque enim poteris unquam animam ab inordinatis cohibere, nisi prius studueris corpus tuum subicere disciplinæ, ipsum restringendo non solum ab omni actu, sed etiam ab omni motu incongruo & inepto.

Luc. 10.
Prompta
obedien-
tia exhi-
benda.

CAPVT VI.

DE MODO REGULANDI

corpus circa cibum & potum.

Igitur regulationem corporis intendendo: Primò contra Gulam insistas. Nisi enim contra hanc victoriam habeas, in vanum laboras

Gula quò.
modo frè-
nanda.

134 SPEC. PARVVM

laboras in acquisitione aliarum virtutum: istum autem modum observes. Primò, ut nihil tibi in speciali procures, sed cibarijs, quæ fratribus cõmuniter apponuntur, sis contentus. Secularibus volentibus tibi xenia mittere, nullatenus acquiescas pro tua persona: si tamen volunt conventui mittere, mittant. Invitationes fratrum extra refectorium nullo modo recipias, sed continuè refectorium teneas, omnia jejunia Ordinis observando. Et hoc intellige, quãdiu Christus te in sanitate conservabit. Nam si infirmus fueris, juxta infirmitatis necessitatẽ te tractari permittas, nihil tibi penitus procurando, sed omnia cum gratiarum actione recipias, quæ tibi fuerint ministrata. Ut autem non

*Intelligen-
dus est in
prædico &
non in col-
latione &
persina*

excedas in sumptione cibi & potus, debes naturam tuam diligentissimè examinare, quanto cibo & potu valeas sustentari, ut scias judicare

dicare inter superfluum & necessi-
 tatem. Hoc autem habeas pro
 regula de cibo generali, ut saltem
 de pane comedas sufficienter, quã-
 tum natura requirit specialiter dũ
 jejunas: nec vnquam credas dia-
 bolo suadenti tibi facere abstinẽ-
 tiam de pane. Et in hoc poteris
 experiri quantum natura requirit,
 vel quid sit illi superfluum, si tem-
 pore binæ refectiõnis post nonam
 inveneris te gravatum, & in sto-
 macho sentias quendam adorem,
 ut orare, scribere vel legere neque-
 as: communiter hoc accidit pro-
 pter excessũ: idem si sentias post
 matutinas, quando cœnasti. Si-
 militer quoque quando jejunas, si
 post completorium idem grava-
 men esse percipias. Igitur comede
 satis de pane, sic tamen, ut post
 comestionem sis paratus legere,
 scribere, vel orare. Si tamen illa
 hora non esses ita aptus, sicut alijs
 horis, dum tamen non sentires
 grava-

quãdo autẽ
 nihil autẽ
 parum pa-
 nis, tantũ
 concedi-
 tur, inor-
 dinarijs
 jejunijs
 Ecclesie.
 Indicum
 nomieta-
 tis cibi &
 potus

gravamen illud, ut prædixi, non est signum excessus. Cogita igitur tuæ naturæ sufficientiam modo prædicto, vel aliter, prout docebit Altissimus, à quo debes suppliciter postulare. Sis sollicitus valde, illum modum continuè observare, & semper in mensa quicquid comedis æstimare: & quando per negligentiam excesseris, non sinas absq; penitentia digna pertransire. De potu verò nescio tibi regulam ponere, nisi quòd paulatim te restringas de die in diem minus bibendo: ita tamen quòd non sitias nimis de die & nocte: specialiter autem cùm potagium comedis, potes faciliùs pertransire cum potu temperato: ita tamen quòd sufficiat ad cibi digestionem. Nullo tamen modo bibas extra comestionis horam, nisi in sero, quãdo jejunas, & tunc valdè temperatè, vel nisi propter laborem itineris, vel quacunque alia lassitudine. Bibas autem vinum

num ita lymphatum, quòd vini fortitudo deficiat. Et si esset forte, apponas aquæ medietatem, vel plus, & magis, vel minus, secundum quòd Dominus inspirauerit.

CAPVT VII.

DE MODO CONSISTENDI

*in Mensa, quo ad utrumq;
hominem.*

Pulsato itaque cymbalo, cum omni maturitate lotis manibus, in claustro sedebis; nola pulsata, refectorium introibis, & non parces tibi, cum omni fortitudine tua vocis, & corporis modestia, Dominum benedicens; & iuxta ordinem tuum te collocabis in mensa, cogitans apud te corde puido, quod debeas peccata populi manducare. Cor tuum etiam præparabis ad intelligētiam lectionis, quæ legitur in mensa: vel, si lectionem non habeas, ad meditationem aliquam spiritualem, ut nequa-

*Institutio
monacha-
lis tempo-
re come-
stionis &
prandij.*

quaquam totus comedas, sed corpore suam refectionē habente, anima nullatenus defraudetur. Positus autem ad mensam, vestimenta decenter coaptēs, cappam super genua retorquendo. Statue autē pactum tecum omnino, ut nullo modò circumspicias comedentes, sed solūm tibi apposita videbis. In principio, cum sederis, ne extendas subitò manus ad incidendum panem, sed stes aliquamdiu super te, usque quo saltem dicas *Pater noster*. & *Ave Maria*, pro animabus defunctorum, qui in purgatorio existūt, magis indigentium. Hoc autem generaliter habeas, quod omnem actum, & omnem corporis motum cum quadam modestia facias. Si panem diversum, durum, mollem, album, aut aliter factum ante te habeas, illum comedas qui est vicinior, & libentius comedas illum, ad quem minùs sensualitas inclinatur. Nunquam in mensa ali-
 quid

RELIGIOSORVM 139

quid petas, sed permittite alios pro
 te postulare: quod si non facerent.
 patientiam habe. Non teneas cu-
 bitos super mensam, sed simplici-
 ter manus. Non teneas crura di-
 varicata, nec pedem alteri suppo-
 nas. Non recipias scutellas dupli-
 ces, vel aliud quodcūque, nisi tan-
 tum quantum communiter omnes
 alij habent. Quamcunque pira-
 ntiam, à quocunque missam, eti-
 am à Priore, non comedas, sed
 si potes, competenter in fragmē-
 tis abscondas, vel in scutella vbi
 nota quod mos Deo gratus est, ali-
 quid de potagio Christo pauperi
 semper in scutella dimittere: simi-
 liter aliqua panis fragmenta, non
 crustas, imò illas comedas, & de
 pane confrecto Christo dimittas.
 Nec nimis cures, si de hoc aliqui
 murmurent, dummodo Prælatus
 tibi non mandaverit oppositum.
 Et generaliter de omni eo, quod
 comedis, aliquam particulā Chri-
 sto

Mos Deo
 gratus,
 pauperib⁹
 cond. & di-
 dere.

sto pauperi dimittas & bolos meliores & non viliores. Sunt tamē aliqui, qui vilia tantū donant Christo, sicut porcis fieri consuevit. Si autem cum uno pulmento sufficienter potes comedere de pane, in secundo pulmēto aliquid de pane reponas, & Christo dimittas, Et, si tibi Dominus donaverit, potes facere quasdam mirabiles abstinentias Deo gratas, & hominibus incognitas. Si est tibi cibus insipidus, ex defectu salis, vel alia quacunque causa, noli apponere ibi sal, nec aliud condimentum, propter Christum felle & aceto potatum: sed sensualitati resistas. Similiter quæcumque salsamenta, quæ ad nihilum valent nisi ad gula incitamentum, dimittere occultè potes. Quodcumque aliquis bolus gratus tibi circa finem apponitur, istum dimitte propter Deum. Similiter caseum, fructus, & huiusmodi, sicut nectar, vinum
melius

*Pauci cō-
sentari.*

melius apportatū, & cætera, quæ non sunt necessitatis pro salute corporis humani: imò frequenter est noxium, dum non prodest, quod delectat. Si dimiseris propter Christum hæc, non dubito quin tibi præbebit in dulcedine Christus Dominus cibum consolationis spiritualis, & etiam in illo cibo, quo contentus es propter Christum. Et ut meliùs & faciliùs possis à quibuscunque volueris abstinere, ponas in corde tuo, quando vadis ad mensam, quòd pro peccatis tuis debes in pane & aqua abstinere. Vnde panis sit solus cibus: pulmentum tamen, non pro cibo adicias, sed ut possis panem convenientiùs deglutire. Tene, quod si hoc posueris in corde tuo, videbitur tibi magna pitantia, habere aliquid de pulmento. Et observes quòd non ponas offas multas in paropside, sed sufficiat tibi panem intingere.

Temperantia in cibisumendo.

Quan-

Quando verò pulmentum non habueris, comedas panem unum, vel dimidium, vel paulò plus, videlicet quando bis comesturus non es, & naturæ satisfacies etiam si alia non haberes. De multis talibus actibus, quos tibi exprimere non possum, te instruet Christus, si ad ipsum ex corde recurreris, & totâ spem in ipso posueris. Quis enim exprimere valet modos innumeros, quos tibi Deus demonstrabit? Sis etiam attentus, ne sis de illis, qui finem non faciunt in edendo: imò quàm citiùs poteris te expedi-
 as, servata debita honestate, ut magis lectioni possis attendere. Cùm à mensa surgis, ex toto corde regrâtieris Altissimo, qui tibi contulit bona sua, & qui tibi virtutem aliquam præstitit, ne tibi sensualitas prævaleret. Non parcas voci tuæ, sed secundùm possibilitatem tuam gratias age bonorum omnium largitori. O charissime,

*Debitas
 gratias
 Deo refer
 ro.*

RELIGIOSORVM 143

rissime, cogita quàm innumerabiles sunt pauperes, qui ad delicias maximas reputassent, si habuissent, tantummodo panem, quem tibi cum alijs cibarijs Dominus ministravit. Ita enim veraciter debes cogitare, quòd Christus est, qui tibi dedit, imò plus, quòd in mensa ipse tibi servivit. Vide ergo cum quanta disciplina, cum quanta reverentia, maturitate, & tremore, debes in mensa cõsistere, ubi vides præsentialiter Deum tuum in propria persona ministrare. O quàm beatus esses, si tibi desuper daretur mentalibus oculis ista cõspicere. Videres enim Sanctorum multitudinem copiosam cum Christo per totum refectorium discurrere.

CAPVT VIII.

DE MODO PERSEVERANDI in sobrietate & abstinentia.

VT autem in tali modo obrietatis

tatis & abstinentiæ jugiter perseveres, ita iugiter in timore, & à Deo omnia bona quæ habes totaliter recognosce: ab ipso perseverantiam pete. Et si, non vis corruere, noli alios iudicare, nec contra eos indignationis spiritu movearis. Si eos vides in edendo debitum ordinem non servare, ne scandalizeris, sed eis compatiaris, ex corde, & pro eis ora, & eos in corde tuo quantum potes excusa, cogitando, quòd nec tu potes aliquid, nec ipsi possunt, nisi quantum Christus porrigit manum suam, qui non pro meritis tribuit, sed pro suo beneplacito voluntatis. Si hæc cogitaveris, firmus eris. Nam quæ est causa, quòd multi quandoque incipiunt multa facere in abstinentia, & alijs, qui non perseverant, corpore torpente & spiritu frigescete? Certè nulla alia, nisi propter eorum elationem & præsumptionem; dum de se præsumen-

*Elatio &
præsump-
tio multo
vixit rui-
na.*

mentes, alijs indignantur, eos in
cordibus suis iudicando: & ideo
DEUS subtrahit ab eis donum su-
um, & vel spiritu frigesunt, vel
ex indiscretionis vitio plus faci-
entes quàm oporteret, infirmita-
tem incurrunt: & sic tandem
ad restaurationem corporis
intendunt, in hoc quoque metas
excedunt, efficiunturque gulosi
plusquàm alij quos primitus iudi-
cabant, sicut ego de quibusdam
cognovi. Nam istud communi-
ter accidit, quòd quicumque ali-
um in aliquo iudicat, DEUS tan-
dem permittit eum in illum defe-
ctum cadere, vel maiorem *ergo psalmi 20*
servias Domino in timore. Et quan-
docunque te sentis in exaltatione
ob memoriam beneficiorum quæ
tibi donat Altissimus, apprehende
disciplinam increpationis & propriæ
reprehensionis, ne quando irascatur
tibi Dominus, & percas de via iusta.
Si sic feceris, stabilis permanebis.

G

Ecce

Ecce indicavi tibi modum Altissimo gratum, contra gulæ dominium ad quem pauci pertingunt, qui non excedant, vel plus vel minus edendo, vel debitas circumstantias non servando.

CAPVT IX.

DE MODO SERVANDO

in somno & vigilijs, lectionibus, orationibus, contemplationibus Matutinis & alijs Horis dicendi.

Post hæc nitaris contra somnum & vigilijs modum magis debitum custodire, in quo valde difficile est habere mensuram. Vbi nota, quod duo sunt in quibus specialiter imminet periculum corpori, & per consequens animæ, si discretionis limites excedas: scilicet, in nimia abstinencia, & vigilia inordinata: nam in alijs virtutum exercitijs non sic est periculum in excessu.

*Vitanda
nimia Si-
gilia.*

excessu. Et propter hoc diabolus
 habet istam astutiã finaliter, quod
 quando videt hominẽ spiritu fer-
 ventem, immittit ipsi suggestio-
 nes, ut faciat abstinẽtias & vigi-
 lias magnas, ut per hoc inducat
 eum ad tantam corporis debilita-
 tem, quòd infirmetur & debilitetur,
 ita ut ulterius ad nihil valeat:
 imò, ut supra dixi, ut plus postea
 comedat & dormiat quàm alij. Et
 talis nunquã audet assumere exer-
 citium in vigilijs & abstinentijs,
 recognoscens se per talia infirma-
 tum, sibi diabolo suggerente &
 dicente: non facias talia: nescis
 quòd ob talia fuisti infirmus: cum
 tamen non fuerit per vigilijs &
 abstinentiam infirmatus, sed quia
 in his discretionis tramitem non
 servavit. Vnde homo simplex non
 intelligit sophismata diabolica, qui-
 bus ex utraq; parte decipitur. Vn-
 de sub colore boni ipsi dicit: Tu
 fecisti tot peccata, quando poteris
 G 2 satis-

satisfacere, Vel si non fecerit pec-
 cata enormia, dicit ei: O quanta
 passi sunt Martyres & Eremitæ. Et
 credit simplex homo, quòd cum
 talia habeant speciem boni, non
 possint esse nisi à DEO: & DEO per-
 mittente hoc fit, maximè quando
 talis primò cum magna humilita-
 te & tremore, & cum instantia ora-
 tionum non recurrit ad DEUM,
 qui eum illuminaret & dirigeret,
 quando non reperiret hominem
 directorem. Homo enim qui sub
 obedientia sancta consistit, & con-
 tinuè per regulam directionis diri-
 gitur, & instruitur, à talibus dece-
 ptionibus tutus est, etiam si ipse
 Pater spiritualis aliquando aliqua-
 liter erraret. DEUS enim propter
 obedientiæ totum sibi disponit ad
 bonum, sicut probari posset mul-
 tis auctoritatib⁹ & exemplis. Itaq;
 circa somnum & vigiliis, talis mo-
 dus poterit observari: ut scilicet
 tempore æstivo post prandiũ, post-
 quam

RELIGIOSORVM. 149

quam campana pro silentio est pul-
sata, subinde quieti membra com-
ponas : quia illud tempus ad spiri-
tualia exercitia minùs aptum est,
& per hoc in nocte ampliùs pote-
ris vigilare. Hoc tamen generali-
ter debes observare ; quotiescūque
vis dormire, ut semper vel Psal-
mos ruminas vel spirituale aliquid
mediteris, quod etiam somno in-
tercipiente, quandoq; tibi in ima-
ginatione præsentetur. In sero
hoc communiter habeas, ut non
multum vigiles : nam per vigiliam
serotinã impeditur attentio & de-
votio in matutinali officio. Est
enim cõmuniter talis somnolen-
tus, gravis & indevotus, quando
nimis vigilat in sero : imo aliquan-
do ex toto à matutinali officio co-
gitur remanere. Igitur statuas ti-
bi aliquas breves orationes, vel
aliquam lectionem, vel meditati-
onem, quibus in sero, antequam
dormias, breviter occuperis. Et

*Eunti cūa
bitū quid
observan-
dum*

*Quid me
dilandum*

G ;

inter

inter alias meditationes, si in hoc fertur tua devotio, potest tua mens ferri ad ea quæ in passione Domini illa hora contigerunt, & similiter faciendo in omnibus alijs horis, juxta modum quem habes à B. Bernardo traditum, vel prout tibi Dominus inspiraverit. Non tamen est omnium devotio uniformis, sed alius plus alio excitatur. Alijs enim sufficit in sua simplicitate in foraminibus petrae habitare. Nullus tamen, quantumcunque pollens ingenio, debet omittere ea, quæ possunt eum ad devotionem excitare: imò quæ legit vel studet, debet ad Christum inflectere, cum ipso loquendo, & ab ipso intelligentiam postulando. sæpè, dum actu studet, à libro debet ad horam oculos avertere, & oculis clausis se in Christi plagis abscondere, & iteratò ad librum convertere. Etiam quandoque debet à studio surgere & in cælum flexis geni-

Circa studium & lectionem.

Aliquādo meditando, scilicet

RELIGIOSORVM 151

genibus aliquam ignitam orationē *spirandū,*
 cum breuitate ad Deum funderē, *vel oran-*
 vel etiam cellam egredi, & Eccle- *dum. S.ā.*
 siam, claustrum, vel capitulum, *Horis im-*
 circuire, secundum quòd impetus *ploranda*
 spiritus confert; & aliquando *auxilia*
 oratione formata, vel informi, per
 gemitus & suspiria de ebullitione
 cordis diuinum auxilium implo-
 rando, vota sua & desideria Altis-
 simo præsentando, Sanctorum ad
 hæc auxilium implorando. Et il-
 lud negotium quandoq; agitur si-
 ne Psalmis. & sine quibuscumque
 orationibus exterius formatis ver-
 bo, quamvis hoc aliquando initi-
 um iumpserit, vel ex aliquo versu
 Psalmi, vel alterius Scripturæ, sive
 alicujus Sancti, nobis interdum,
 DEO inspirante interius, proprio
 desiderio vel cogitatu ad inventū.
 Cùm autem ille fervor spiritus
 transferit, qui communiter parum
 durat, potes ad memoriam revo-
 care ea, quæ paulo ante studueras.

& tunc dabitur tibi clarior intellectus: quo facto, iteratò ad studium redeas, vel ad lectionem, & iteratò ad orationem, & sic alternando commutes. Nam per huiusmodi commutationem in oratione maiorem reperies devotionem, & in studijs intelligentiam clariorem. Iste autem fervor devotionis post studium lectionis licet quacunque hora indifferenter veniat, secundùm quòd ille dignatur immittere, qui suaviter disponit omnia, prout vult, tamen cõmuniter post matutinas amplius evenire consuevit. Et ideo in sero parum vigiles, ut totum spiritum post matutinas in studio & oratione valeas occupare. Igitur in nocte, dum audis horologium, vel quodecunque signum, statim excussa omni pigritia, à strato discedas, acsi esset ignis accensus & flexis genibus cum fervore aliquam orationem effundas; saltem, Ave

*De lecto
cito surgē
dum excussa om-
ni pigritia, dicē-
do cum
tribus Ma-
gis. Hoc si*

MARIA

RELIGIOSORVM. 153

Maria, vel aliud in quo animus ^{gnum ma}
 tuus magis inflammatur. Vbi no- ^{gni Regis}
 ta, quod ad hoc, ut faciliter, & ^{est}
 sine molestia, imò cum quadam
 alacritate tunc surgas, multum
 facit, si supra stratum durum dor-
 mias, & jaceas indutus. Hoc de-
 bet habere generaliter servus Dei,
 ut omnem mollitiem & compla-
 centiam fugiat: ita tamen, ut di-
 scretionis limites non excedat.
 Habeas igitur stratum de palleis.
 quòd quanto amplius expressione
 duratæ extiterint, gratiores debes
 habere, & super ipsas sufficiat ti-
 bi, hanciam, seu coopertorium
 habere. Pro tegumento autem ^{Mollities}
 contra frigus stragulam vnam, vel ^{lecti fu-}
 duas, pro temporum diversitate, ^{giendæ}
 secundum quod tua necessitas po-
 stulabit, habebis. Ad caput au-
 tem sacculum plenum paleis habe-
 as, & fugias mollitiem pulvinaris,
 & similiter omnes mollities alias
 affuetas, sicut de sudarijs sub ma-

xilla, vel ad collum, seu ad zonã:
 nisi fortè de nocte in æstivo tem-
 pore propter sudorem: nam tali-
 bus natura non indiget, sed sunt
 quædam malæ consuetudines in-
 troductæ. Dormias etiam indu-
 tus, sicut de die, nisi quòd sotula-
 res debes extrahere & corrigiam
 relaxare. Potes tamen tempore
 æstivo magni æstus cappam detra-
 here, & cum solo scapulari quie-
 scere. Si per istum modum dormi-
 as, non erit tibi molestum surgerè,
 imò citius & cum alacritate cõsur-
 ges. Dum igitur Officium de B.
 Virgine dicitur, stans, non apodi-
 atus, sed super pedes, cum omni
 attentione, competèti voce distin-
 ctè & alacriter dicas Officium Vir-
 ginis gloriosæ, & te sic habeas,
 quasi eam cerneres corporalibus
 oculis coram te. Officio Virginis
 terminato, & completa corporis
 necessitate, ad Ecclesiam vadas, vel
 ad claustrum prout majorem de-
 votio-

*Saltem
 secundum
 consuetu-
 dines.*

*Dormien-
 dum in tu-
 nica, cum
 singulis
 caligis*

vorionem invenies, Vbi nota, quòd servus Dei, eundo & redeundo ad cellam, vel quocunque alio loco, non debet esse ociosus corde, sed vel Psalmos, vel aliquid spirituale ruminare. Potest tamen ante inchoationem Officij chorum intrare, & aliquid spirituale præmeditari, ut devotius & attentius cum alijs Psalmos valeat decantare. Pulsatis igitur Matutinis, & factis venijs vel inclinationibus, psallendo sta super pedes tuos, non apodiatas, sed corde & corpore sta viriliter coram DEO tuo, ipsius laudes cum omni alacritate decanta recogitans, quòd sine dubio sancti Angeli sunt præsentés; in quorum conspectu psallens DEO, eos debes continuè revereri, utpote qui faciem Dei Patris in cœlis vident, quam tu nondum, nisi in speculo & in ænigmate contéplaris. Nunquam parcas voci, quantum potes, discretione regente.

*Quomodo
discinum
Officiū sit
perfolven-
dum.*

*Alta voce
cantandū*

quod & Non prætermittas jota unum, tam
monuit S. de Psalmis, versibus, dictionibus,
P. Domi- syllabis, quàm de voce. Et si non
niscus. potes æquali voce cum alijs, saltè
 cum voce submissa. Et si potes,
 Psalm: & hymnos cantes in libro,
 ad DEUM intellectum habens in
 Psalmis & cæteris orationibus, vt
 cõsolatione spiritus reports. Tunc
 oportet te esse sollicitum, ne in a-
 ctu exteriori, scilicet in gestu cor-
 poris, & sono vocis aliquid appere-
 at levitatis: sed tunc specialiter o-
 portet te servare mentem, & debitam
 gravitatem. Nam spiritualis lætitia
 in quandam cõvertitur levitatem,
 nisi frano discretionis actus com-
 primantur extrinsecus. Toto co-
 natu tuo facias, ut psallas spiritu &
Cum at- mente. Nam magnus labor est ho-
sentione. mini, præcipuè incipienti, non-
cantandū dum in D s o roborato, tempore
& psallē- Psalmodiæ mentem à vagatione
dum. constringere. Semper in choro te-
 neas locum tuum, & communiter
 te po-

RELIGIOSORVM. 157

te ponas in vno loco, nisi fortè
alius venerit, cui meritò cedere
oporteret. Si in choro prævide-
ris aliquem defectum, per te, vel
per alium supplere satage. Vnde
nota, quòd DEUS gratum haberet,
si pridie prævideres rubricas, & o-
mnia dicenda in choro, & para-
tus esses ad omnes defectus & ne-
gligencias aliorū supplendas. Sed
caveas, quod dum in choro est ali-
qua cōtroversia super ijs quæ sunt
dicenda, vel cantanda, tu nec os
tuum aperias, etiam si certus esses
de eo quod dicendum esset. Sunt
multi, qui pro uno modico tantū
litigant. Minus enim malum es-
set errare quàm litigare. Si au-
tem vnico verbo posses errorem
chori corrigere, tunc facere debes,
specialiter si tu es de provectiori-
bus in choro. Si autem te vides
spiritu impatiente agitari, meli-
us quòd tu studeas motum animi
tui subjugare, Si autem aliquis
male

*Prævide-
re legen-
da & can-
tanda*

*Melius est
errare &
tacere in
choro quàm
litigare.*

male legit vel cantat, vel quocun-
 que modo ineptè se habet, non
 labmurmures, vel corrigas. Est
 enim species cuiusdam iactantiæ
 talis correctio. Idem in lectione,
 quantūcunq; quis malè & ineptè
 legat, nec etiam aliquod signum
 facias, quia hoc est signum men-
 tis vento elationis inflatæ. Quan-
 do multi subito currunt ad aliquē
 defectum supplendum, non te in-
 geras. Si autem nullus esset sup-
 plens, tunc cum omni modestia ad
 supplendum occurras: sed si po-
 tes, taliter defectum anticipes ne
 valeat deprehendi. Cave tamen,
 ne duas lectiones immediatè le-
 gas, vel duo Responsorialia (nisi rā-
 tus esset defectus fratrum, quod
 non posset aliter fieri) & maximè
 ubi est multitudo fratrum. Item
 non de facili te ingeras, si iuve-
 nis es, ad dicenda ea quæ perti-
 nent ad antiquos. Non circumfe-
 ras oculos hinc & inde: nec ali-
 quem

*Submissio-
 nis es,
 Et mode-
 stia: ocu-
 lorum;*

RELIGIOSORVM. 139

quem videas quid faciat vel quomodo se habeat: sed oculis in terram demissis, vel sursum erectis, vel clausis: vel ad librum stes. Sēper quando dicis divinum officiū, dum stas vel sedes, non teneas manus sub mento, sed sub cappa, vel scapulari, quando non decens est cappam habere. Non teneas, *Compositio memoriorum.* unum pedem super alium, vel tibias divaricatas, sed cum omni modestia, ut qui es in præsentia DEI tui. Cavēas ne digitos teneas in naribus. Sunt enim aliqui, qui in hoc & talib^o miserijs, non sine diaboli stimulatione occupantur, divertentes à divino officio, & indevotionem non modicā ostendētes. Multi tales actus particulares occurrunt, qui non possunt exprimi: sed si humilitatem habueris & integram charitatem, de omnibus unctio te docebit. Tu qui legis, attende: quia cū hinc ponantur multi actus, qui ad vnam circumstanti-

stantiam variantur, non propter hoc ista improbes, si aliquādo aliter fieri oporteret: sicut de loquendo in choro, cū error apparet: quia ad antiquum benè pertinet emendare. Generaliter tamen verum est, quòd *servum Dei litigare* non decet. Minus malum est, patienter tolerare errorem, quàm contentionibus deservire: multo magis in choro, vbi tales contentiones scandalosæ, & attentionis ac tranquillitatis mentis sunt turbativæ. Similiter cū dico quòd semper legat vel cantet in choro. Quandoque enim posset oriri talis in mente devotio, quæ ex cantu impediretur, & quòd melius esset apud se dicere officium, præcipuè vbi alij essent, qui sufficerent ad cantandū: & sic de multis alijs, prout meliùs te docebit Altissimus, si contemptis omnibus, ei corde simplici volueris adhærere. Non enim debet sibi quisque
facili.

faciliter credere, ut oppositum faci-
ciat, nisi longo virtutum, exerci-
tio discretionis spiritū sit adept⁹.

CAPVT X.

DE MODO PRÆDICANDI.

IN prædicationibus & exhorta-
tionibus utere eloquio simplici,
& cōfabulatione domestica ad de-
clarationem actuum particulariū,
& quātum potes, insiste cum exem-
plis, ut quilibet peccator, habens
illud peccatum, videatur percuti,
acsi sibi soli prædicares: taliter
tamen, quòd verba videantur ab
animo procedere non superbo, vel
indignantī, sed magis ex visceri-
bus charitatis & pietatis paternæ,
sicut pater condolet peccantibus
filijs, vel in infirmitate gravi, vel
fovea grandi jacentibus, quos ni-
titur extrahere, & liberare, & fo-
vere sicut mater, & sicut qui gau-
det de profectu eorum, & de glo-
ria Paradisi sperata. Talis enim
modus

*Quomodo
cum fru-
ctu prædi-
candum;*

modus confuevit esse proficiuus audientibus. Nam de virtutibus & vitijs locutio generalis parum excitat audientes. Item in confessionibus, ut siue blandè conforteris pusillanimes, siue durè terreas induratos, semper viscera charitatis ostēdas, ut semper peccator sentiat, quòd verba tua ex pura charitate descendant. Et ideò charitativa verba, & dulcia semper pungitua præcedant. Tu itaque, qui desideras proximorum animabus esse utilis, primò ad DEUM ex toto corde recurre, & hanc petitionem ab eo simpliciter postula, ut tibi illam charitatem dignetur infundere, in qua est summa virtutum, per quam possis perficere quod optas.

CAPVT XI.

REMEDIA QVÆDAM

contra tentationes provenientes ex suggestionē diaboli.

Ad

AD honorem Domini nostri Ie-
 su Christi dicam tibi reme-
 dia contra aliquas tentationes spi-
 rituales, quæ in isto tempore a-
 bundant in terra ad purgandum &
 probandum electos: quæ quamvis
 expressè manifestæ non sint de ali-
 quo principali articulo fidei: ta-
 men qui benè respicit cognoscit,
 quòd sunt in periculo destructio-
 nis principalium articulorù fidei,
 & quòd præparant cathedram &
 sedem Ante christo. Quas tenta-
 tiones nolo exprimere, ne ponam
 materiam & occasionem scandali,
 seu offendiculum coram simplici-
 bus & imperfectis. Sed monstra-
 bo tibi, per quam spiritualem di-
 scretionem debes te regere, si non
 vis esse victus à prædictis tentati-
 onibus. Quæ prædictæ tentatio-
 nes veniunt duobus modis. Primò
 quidem per suggestionem & illusi-
 onē diaboli, qui decipit hominē in
 regimine sui, quod deberet habere
 erga

*Tentatio-
 nes fidei
 ex duab^{us}
 causis.*

erga Deum, & in hoc quod est Dei. Secundò, per corruptam doctrinam aliquorum, & eorum modum vivendi qui jam venerunt in prædictas tentationes. Propter hoc volo tibi dicere, quòd regimen debes habere erga Deum, & illud, quod est Dei, si vis esse immunis à prædictis tentationibus: & post, quomodo debes regi erga alios, quantum ad doctrinam & modum vivendi eorum. Primum ergo remedium contra tentationes spirituales huius temporis, quas procurat diabolus in cordibus aliquorum est, quòd illi, qui volunt se subdere Deo, nò debeât desiderare per orationem vel cõtemplationem, vel per alia opera perfectionis, visiones vel revelationes, vel opiniones quæ sunt supra naturam, & supra omnem cursum eorum, qui diligunt Deum & timent per verissimum amorem; quia prædictum desiderium non potest esse desiderium
 fine

*Remedia
 adversus
 qualibet
 tentatio-
 nes.*

*Non sunt
 optanda
 revelatio-
 nes seu
 visiones
 quia hoc
 ipsum te-
 merarium
 est.*

sine radice & fundamento super
 bix & præsumptionis: vel inten-
 tionis alicuius vanæ curiositatis
 circa Deum, vel sine fragilitate fi-
 dei. Et propter hunc defectum iu-
 stitia Dei dimittit animam quæ ha-
 bet ante dictum desiderium & per-
 mittit venire in talem illusionem
 & tentationem diaboli per falsas
 visiones & revelationes, & falsas
 seductiones. per quem modum se-
 minat maiorem partem tentatio-
 num spiritualium hujus temporis.
 & meditari facit eas in cordibus
 illorum, qui sunt nuntij AntiChri-
 sti, secundum quod poteris videre,
 per subsequencia. Debes enim
 scire, quod veræ revelationes &
 iudicia spiritualia secretorum desi-
 deriorum, neque per aliquem conatum
 seu studium quod anima habeat in-
 te, sed tantum veniunt ex pura
 bonitate Dei in animam, quæ est
 in magna humilitate, & in magno
 desiderio Dei, & reverentia. Nec
 etiam

etiam exercitet se quisquā in magna humilitate & timore Dei propter hoc, ut huiusmodi habeat visiones & revelationes, & iudicia supradicta, quia in idem delictum caderet, in quo incidit per supradictum desiderium. Secundum remedium est, quod in anima tua, in tua oratione vel contemplatione non sustineas aliquam consolationem vel parvam, ex quo tibi videretur, quod fundaret se in præsumptione, & æstimatione, cuius ipsius, & postmodum te ducit in abusionem proprii honoris, & reputationis, & suggerit menti tuæ te dignum esse vel gloria & laude huius vitæ, vel gaudijs Paradisi: quia scias, quod anima, que sentit se in talem consolationem venire, incurrit in plures malos errores, quia Dominus per suum iudicium permittit, postea diabolo augmentare prædictam consolationem, & accelerare & im-

prime-

*Nunquā
teipsum
quarere
fugienda
propria ex
istimatio
Exempla
centia.*

*Non faci-
le appari-
tionibus
vel revela-*

primere in illa anima falsissima & *tionibus*
 periculosissima iudicia & alias illu. *credendis*
 siones, quas consolationes putat *non enim*
 esse veras. Heu, heu Deus meus, *omni spi-*
 quot personæ sunt deceptæ per istū *ritus est*
 modum. Et scias pro certo, quod *credendum.*
 major pars raptuum, imò rabierū
 nunciorum Antichristi venit per
 istum modum, & propter hoc ca-
 ve, ne in tua oratione vel concē-
 platione sustineas aliquam conso-
 lationē, nisi illam, quæ venit post
 perfectam notitiam & completum
 iudicium tuæ humilitatis & imper-
 fectionis & quæ facit perseverare
 dictam notitiam & antedictam o-
 pinionem in te, & in magnitudinē
 & altitudinem Dei per altam re-
 verentiam, & cum magno deside-
 rio honoris Dei, & gloriæ, & quod
 antè dicta consolatio fundetur in
 prædictis. Tertium remedium
 est, quod omnem cogitationem, *Nulla mo-*
 quantumcumque sit secreta, & se. *do admit-*
 cretò tibi appareat, quæcumque sit, *tenda si-*
 ex quo *siones cō-*

*tra fidem
vel bonos
mores,*

*Incoſueta
reſpūda,
qua à
Chriſto
vel ſāctis
non ſunt
motu gra-
dita*

ex quo ducit cor tuum ad opinio-
nem, vel infectionem, contra
aliquem articulum fidei, vel con-
tra bonos mores, & maximè con-
tra humilitatem, vel contra hone-
ſtatem, exhorreſcas; quia ſine du-
bio ex parte diaboli venit. Et ſi
appareret tibi aliqua viſio ſine il-
luſione, & huiusmodi cognitiones
de qua ſis certus quòd venit ex par-
te Dei, & propter quam ſis certifi-
catus in corde tuo, quod illud,
quod inducit viſio, eſt Dei placit-
tum, noli te firmare in dicta viſio-
ne. Quartum remedium eſt, quòd
nec propter magnam devotionē,
nec propter magnam vitam, nec
propter clarum intellectum, nec
propter aliquam ſufficientiam ali-
am, quam vides in aliqua perſona,
vel aliquibus perſonis, ſequaris eo-
rum conſilia, nec eorum modos;
ex quo cognoſcis clarè & multum
rationabiliter, quod eorum conſi-
lia non ſunt ſecundùm Deum, &
veram

RELIGIOSORVM 169

veram discretionem, & per viam
 IESU Christi & Sanctorum mon-
 stratam, & per sanctam Scripturam
 in dictis Sanctorum notificatam,
 & predicatam. Et propter hoc
 non timeas, quod spernendo ta-
 lia consilia eorum, pecces per su-
 perbiam & presumptionem, dum
 hoc facis propter zelum & amo-
 rem veritatis. Quintum remedi-
 um est, quod fugias & vites fami-
 liaritates & societates, illorum
 & illarum, qui vel quæ dictas ten-
 tationes seminant & diffundunt,
 & vites illas Personas, quæ susti-
 nent & laudant eas, & noli audi-
 re illorum verba nec collationes
 eorum, nec modos eorum velis
 videre, quæ tibi demon submini-
 strabit, & ostendet magnum si-
 gnum perfectionis in pluribus eo-
 rum verbis & modis: quæ si vel-
 les accipere, & ea illis credere, ve-
 nires & rueres in pericula, ruinas,
 & precipitia errorum illorum.

*Vitanda
 malorum
 consortia
 & collo-
 quia.*

CAPVT XII.

REMEDIA QVÆDAM

contra tentationes per corruptam doctrinam aliquorum

POST hæc dicam tibi aliqua remedia, quæ debes attendere per teipsum circa aliquas personas quæ seminant dictas tentationes, per eorum vitam & doctrinam. Primùm, quod debes attendere erga tales personas est, quòd non habeas magnam æstimationem visionum eorum, & iudiciorum, nec eorum raptum: imò, si dicerent tibi aliquid, quod sit contra fidem, & contra Scripturam sacram, aut contra bonos mores, abhorreas eorum visionem & iudicia, tanquàm stultas demētias, & eorum raptus, sicut rabiamenta. Tamen si inducant in hoc, quod est secundum fidem & sanctam Scripturam, & secundum Sanctos, & secundum bonos

Non omnibus esse adhibenda fidem.

bonos mores, noli spernere, quoniam sperneres quod est Dei. tamen non confidas totaliter, quia sæpè & maximè in tentationibus spiritualibus, falsitas absconditur sub similitudine veritatis, & malitia sub similitudine boni; ut diabolus possit sæpè & meliùs mortale venenum sine suspitione diffundere. Et ideò credo, quòd plus placet Deo, quòd visiones, & iudicia, & raptus, qui, secundùm quòd dictum est, habent similitudinem veritatis & bonitatis, dimittas ire, pro tanto, quantum valent; nisi contingant aliquibus personis, ratione sanctitatis & discretionis, ac eorum humili probitate, de quibus certum est, quòd prædictæ personæ non possunt decipi per illusiones nec per ingenium diaboli. Et tunc, quamvis sit pium visionibus & opinionibus talium personarum cõsentire, tamen securum est, non totaliter credere eis, ratione sui &

*Quomodo
hominibus*

*Et Cisioni
bus adhi-
benda sit
fides.*

per ratione prædictam; sed quan-
tum concors cum fide Catholica
est & sacra Scriptura, & bonis
moribus, & verbis sanctis, ac do-
ctrina Sanctorum. Secundum re-
medium est, quòd si per revela-
tionem, vel opinionem, vel ali-
um modum, cor tuum movetur
ad faciendum aliquod opus, &
maximè opus grave & notabile,
non tibi consuetum, de quo non

*Cum ma-
gna deli-
beratione
Et circũ
spectatione
agendum*

habeas certitudinem, an Deo pla-
ceat, imò dubitas rationabiliter,
contrahas moram ad faciendum
dictum opus, vsquequo inspe-
ris omnes circumstantias, & ma-
ximè finales, & cognoscas quòd
Deo placet: non tamen quòd tu
judices per te tuam opinionem,
sed si potes, per testimonium sa-
cræ scripturæ, vel exemplum

*Non om-
nia facta
Sanctorum
sunt imi-
tanda.*

imitabile sanctorum Patrum. Et
dico, exemplum imitabile; quia,
secundum B. Gregorium, aliqui
Sancti fecere aliqua opera, que
non

non debemus imitari, quamvis bona essent in eis, sed debemus ea habere in admiratione & reuerentia. Et si per temetipsum non potes venire in notitiam, an placeat Deo, peras consilium à personis approbatis in vita, doctrina, & consilio totius veritatis. Tertium remedium est, quòd si tu es immunis à prædictis, licet nunquam habueris, vel quantumcumque habueris, fueris liberatus ab eis, dirige cor tuum & intellectum ad Deum, recognoscendo humiliter gratiam Dei tibi factam, & eidem ex corde multoties, imò indefinenter regratieris super hoc. Et caveas tibi, ne hoc quod habes per puram gratiam & bonitatem Dei, velis attribuere virtuti vel sapientiæ tuæ, vel merito tuo, sive tuis moribus, neque quòd fuerit factum à casu seu à fortuna: quia secundum quòd dicunt Sancti, hoc est principaliter per quod

*Docti &
probi con-
sulendi.*

*Diuinum
auxilium
humiliter
imploran-
dum.*

Deus beneficium suæ gratiæ auferit, & subtrahit homini, & permittit eum subijci tentationibus & illusionibus Diaboli. Quartum

*Non esse
sequendū
proprium
iudicium.*

remedium est, quòd te existente in tentatione spirituali, per quam es in dubio, non incipias ex tua propria voluntate aliquid notabile, tibi ante inconfuetum: sed cor tuum refrænando & voluntatem, expectes humiliter, & cum tremore & reverentia Dei, usque quo Deus cor tuum clarificet. Quia scias pro certo, quòd si existendo in dicto dubio, ex tua propria voluntate inciperes aliquid notabile, inconfuetum tibi, non posses exire ad bonum finem. Et intendo dicere, de incipiendo opera notabilia & inconfueta, super quæ est dubium antedictum.

*Propter
tentatio-
nes nan-
quã omis-
senda bo-*

Quintum remedium est, quòd propter antedictas tentationes, si eas habeas, non dimittas aliquid bonum quod incepisti dum non eras

in ten-

in tētationibus antedictis: & maxime non dimittas orare, nec confiteri, nec communicare, nec jejunare nec opera pietatis & humilitatis, licet consolationem non inuenias in operibus antedictis. *na opera consueta.* Sextum remedium est, quod si tentationes antedictas habeas, leves cor tuum & intellectū ad DEUM, *Deus omni sincerè corde querendum.* querendo humiliter hoc quod erit ei honorabilius, & tuæ animæ salubrius super tua tentatione, subijciendo tuam voluntatem voluntati diuinæ: sic, quod si illi placet, quod perseveres in illis tentationibus, similiter & tibi placeat, ut Deum non offendas.

CAPVT XIII.

RATIONES QUÆDAM

quibus excitatur cor ad maiorem perfectionem virtutū.

Quia placet mihi multum, de hoc quod cœpisti bonum ad

honorem DEI, & desidero, non solum quod perseveres, quinimo ut ascendas ad maiora opera virtutum, vel saltem desideres, idcirco scribo tibi aliquas rationes unde poteris cor tuum excitare & movere ad majores perfectiones omnimodæ virtutis, quam non incepisti nec potes servare per propriam virtutem. Prima ratio est,

Deus est diligendus super omnes creaturas.

quia si inspicias quantum DEUS est dignus amari & honorari secundum suam bonitatem, & sapientiam, & alias suas perfectiones, quæ sunt in eo sine numero & sine termino, videbis quod hoc, quod credidisti multum & magnum ad honorem Dei, secundum bonitatem

Finis omnium actionum nostrarum debet esse honor & gloria Dei.

suam est minimum, & quasi nihil, in respectu ejus, quod deberes esse, secundum quod DEUS est dignus. Istam rationem idcirco pono primam, quia principaliter debemus attendere in omnibus operibus nostris honorem, & reverentiam

tiam

tiam, & amorem Dei, quia in seipso est dignus amari super omnem creaturam. Secunda ratio est, quod si attendas, quot despectus & vituperia, egestates, & dolores, & passionem, quam tam amaram sustinuit Filius Dei propter amorem tui, & hoc ut ames & honores eum, cognosces quod parum est, quod fecisti ad Deum amandum & honorandum secundum quod facere deberes. Ista ratio altior est & perfectior quam sequentes, & ideo pono eam secundam. Tertia ratio est, quod si cogitas innocentiam & perfectionem quam debes habere secundum mandatū Dei, per quod teneris esse absque omni vitio, & sine omni culpa, & in plenitudine virtutis totius, sicut est, quod debes amare Deum ex toto corde tuo, & ex omni mente tua, & totis viribus tuis, videbis manifeste infirmitatem tuam, & distantiam in qua es à prædicta innocentia &

*Recordatio
passionis Christi
sub lentis
stragulis
lacionesq*

*Mandatū
Dei
obligatio*

*Beneficio
vum Dei
obligatio.*

perfectione. Quarta ratio est, quia si cogitares multitudinem & largitatem beneficiorum Dei, & gratiarum corporalium & spiritu-
alium, quæ tibi & alijs, vel quæ sin-
gulariter tibi datæ sunt, sentirens
quod hoc quod facis vel potes fa-
cere propter Deum, est nihil ad dicta

*Considera
da copiosa
merces re
promissa.*

beneficia recompensandum & gra-
tias Dei, & maximè si liberalitatè
ejus attendas & bonitatem. Quin-
ta est, quia si cogitabis altitudi-
nè & nobilitatem remunerationis
& gloriæ, promissæ & paratæ illis,
qui faciunt opera virtutum ad ho-
norem Dei, quoniam gloria tantò
major, quanto opera erunt magis
virtuosa & majora. Cognosces
procertò, tuum meritum esse nihil
in comparatione tantæ gloriæ; &
desiderabis facere opera magis vir-
tuosa quàm antè feceras.

*Considera
da pulchri-
tudo vir-
tutum &
surpitu-
ditudinem.*

Sexta ratio est: quia si attendas
pulchritudinem & generositatem,
quam habent virtutes in se & no-
bilita-

bilitatem quam recipit anima per
supradictas virtutes, & si attendas
ad vilitatem & turpitudinē quam
habent vitia & peccata, conaberis,
si sapiens fueris, ad amplius acqui-
rendum virtutes, & amplius fugi-
endum vitia & peccata.

*Considerā
da Sancto-
rum per-
fectiones.*

Septima ratio est, si attendas
altitudinem & perfectionem vitæ
sanctorum Patrum, & eorum mul-
tas & perfectas virtutes, cognosces
imperfectionem & infirmitatē vi-
tæ tuæ, & tuorum operum.

*Considerā
da multi-
tudo pec-
catorum.*

Octava ratio est, quia, si co-
gnoscas magnitudinem peccato-
rum & multitudinem offensarum,
quæ fecisti contra Deum, cogno-
sces, quia opera tua, quæ facis,
quantumcunque bona sint, sunt
nihil ad satisfactionem per viam
justitiæ, de offensis Dei.

*Quotidia-
na peri-
cula.*

Nona ratio est, quia si specule-
ris universitatem & pericula ten-
tationum carnis, mundi, & diabo-
li, conaberis ad assumendum mayo-
rem

rem firmitatem, & majorem altitudinem, in omni virtute, quam feceris unquam ut possis in majori securitate persistere contra di-ctas tentationes.

*Disinuum
pensandis
judicium.*

Decima ratio est, quia si cogites districtum judicium DEI finale, & cum apparatu bonorum operum, & cum satisfactione de offensis Dei, & quòd debeas venire ad dictum judicium, videbis quòd parum est quod fecisti per bona opera & pœnitentiam; secundum quod facere debuisses.

Undecima ratio est, quia si tu cognoscas brevitatem vitæ tuæ, & vicinitatē tuæ mortis dubiæ, postquam non habebis spatium faciendi opera meritoria neque pœnitentiam, cognosces, quòd cum majori corde & studio deberes facere bona opera & pœnitentiam, quam tu facis.

*Aspiran-
dum sem-
per ad me-
liorem Si-
tam.*

Duodecima ratio est, quia si animadvertas, qualitercunque incipias

cipias bonam vitam in quovis gra-
 du, & conamine & desiderio ad
 majorem ascendendi & altiore-
 vitam, non posse esse sine funda-
 mento præsumptionis & superbiæ,
 hujusmodi quod incepisti, nec po-
 test esse sine inclusione magnæ te-
 piditatis & negligentiæ, ex quo hæc
 duo mala includuntur. nec potest
 esse sine magno periculo vivendi
 in multis vitijs spiritualibus, se-
 cundum quod monstrare tibi pos-
 sem, sed nimis esset longum ad-
 scribendum per literas. Nec du-
 bito quod, si velis dictorum malo-
 rum esse liber & immunis, quod
 quantumcunque altam vitam in-
 ceperis: tu adhuc conaberis in al-
 tiori & perfectiori vita esse.

Bernardus super Psalmum 90. *Qui ha-
 bitat in adjutorio altissimi*; loqueas
 de illis qui sunt fervidi in princi-
 pio, & postea, credentes se aliquid
 esse, repescunt: O inquit, si sci-
 res, quam paruum est, quod habes,

*Occulto
 Dei judi-
 cioes sano
 si permis-
 tatur ca-
 dere*

& hoc

& hoc ipsum quàm cito perdes, si non servaverit qui dedit.

*Damna-
torū sup-
pliciorum
recorda-
tio.*

Tertia decima ratio est, quia si cogites abyssalia iudicia DEI facta super aliquos, qui diu perseveraverunt in magna sanctitate & in magna perfectione, quòd DEUS deseruerit eos propter aliqua occulta vitia, quæ non credebāt habere; non dubito quòd quantumcunq; aliam vitam inceperis omni die levabis tuas affectiones & tentationes, deserendo omne vitium plus quàm feceras antè, appropinquando ad perfectam & integram sanctitatem, timendo ne fortè insit vitium aliquod occultum, propter quod merearis à DEO deseri.

Quarta decima ratio est, quia, si cogites pœnas infernales damnatorum, paratas cunctis peccatoribus, credo quòd levis erit tibi omnis pœnitentia, humilitas, paupertas, & omnis labor, quem
in ista

in ista vita possis sustinere propter
 DEVM ut evadas pœnas supradi-
 ctas, & conaberis continuè ad te-
 nendum altiore[m] & perfectiore[m]
 vitam, timendo periculum veniē-
 di ad supradictas pœnas.

CAPVT XIV.

PRÆDICTARVM RATIO-
 num declaratio, qualiter ha-
 beant efficaciam per applicatio-
 nem singularum.

PRædictas rationes plus in bre-
 vitate tetigi, quàm explicave-
 rim, ut tu advertas in paucis ma-
 gna cogitare, sic quod quælibet sit
 tibi materia altæ cōtemplationis
 & spatiosæ. Attamen scias, quod si
 velis proficere cum prædictis ra-
 tionibus, debes formare, non so-
 lum per intellectum, imò etiam
 est necessarium, quòd per certam
 affectionem moveas voluntatem
 tuam ad hoc quod dicunt dictæ
 rationes. Et ut meliùs intelligas,
 repli.

replicabo tibi sub breui memoria dictas rationes, ostendendo tibi, qualiter dictæ rationes non habent efficaciam in anima, nisi formentur per affectionem & cognitionem spiritualem.

Prima enim ratio non habet vigorem, nisi in anima quæ habet magnum spiritum, & sentit & contemplatur nobilitatem, & perfectionem & dignitatem Dei, & conatur ad amandum Deum, & honorandum in omnibus, secundum quod Deus est dignus.

Secunda ratio non habet efficaciam nisi in anima quæ cordialem devotionem sentit in spiritu, & charitatem & bonitatem Filij Dei, quam nobis monstravit in sua propria passione propter nos accepta, sic quod anima desideret totis suis viribus facere recompensationem Deo, de bonitate & charitate ostensa in passione.

Tertia ratio non proficit, nisi
in ani-

in anima quæ sentit altitudinem perfectionis, quam requirit Dominus & præcipit esse in creatura quæ profunda ratione mandatum Dei conatur adimplere, & cum magna voluntate venire in dictam perfectionem.

Quarta ratio solum locum habet in anima, quæ per intellectum & affectionem recogitat magnitudinem & nobilitatem beneficiorum Dei, & gratiam ipsius, & quæ conatur representare Deo servitutem debitam secundum beneficia recepta.

Quinta ratio habet valorem tantum in anima, quæ habet in æstimatione & ferventi amore gloriam promissam in Paradiso, & quæ habet firmam fidem & spem veniendi ad illam gloriam per bona opera virtutum, sic quod cum dictis operibus conetur venire ad illam gloriam supradictam.

Sexta ratio non habet efficaciam,

am, nisi in anima, quæ habet in horrore omnia vitia & peccata in abominatione, & in magna complacētia & amore perfectiones virtutum & gratiæ Dei, & hoc cum magno excessu & altitudine.

Septima ratio habet solùm veritatem in anima, quæ habet in magna æstimatione vitas Sanctorum, cum desiderio imitandi. Et maximè intendo dicere de vita perfecta & perfectorum, sicut est Virgo MARIA principaliter, Ioannes Baptista, Ioannes Evangelista, & omnes Apostoli: & sic de alijs.

Octava ratio non proficit nisi in anima quæ aggravat offensas contra se, quas fecit contra Deū, & quæ habet voluntatē magnam faciendi Deo iustitiam, & satisfactionem peccatorum suorum per bona opera & virtuosa.

Nona ratio non habet locum, nisi tantum in anima, quæ sentit suam debilitatem & gravitatem, & peri-

& periculum tentationum, propter quod conatur ad fugiendum occasionem cadendi in tentationem, & ad veniendum in securitatem gratiæ Dei.

Decima ratio non habet locum, nisi in anima, quæ cognoscit peccata sua, & habet timorem & tremorem cordialem sententiæ finalis iudicij, quæ dabitur contra peccatores qui non egerunt penitentiam de peccatis suis.

Undecima ratio non habet locum, nisi in anima quæ habet timorem mortis, & habet magnum præparamentum faciendi opera meritoria.

Duodecima ratio, tantum proficit animæ, quæ sentit, intelligit, vel quod inchoando bonam vitam sine conamine & desiderio, ad altiorem vitam ascendendi, non potest esse sine inclusione prædictorum vitiorum, & sine periculo grandium malorum, & ideo vult
fuge-

fugere dicta vitia & pericula.

Tertia-decima ratio non habet efficaciam, nisi in anima quæ summè curat de sua salute, & timet separationem à gratia.

Quarta-decima ratio non habet efficaciam, nisi in anima quæ timet de pœnis damnatorum, leniendo, quòd digna est venire in pœnas supradictas propter offensas quas commisit contra Deum, & quæ vult & conatur vitare pœnas antedictas per satisfactionem pœnitentiæ. Et nota, quòd conclusio & finis cujuscumque rationis debet esse in duobus. Primò in cognitione propriæ imperfectionis & nihilitatis, deinde in desiderio & conamine veniendi in altiorē vitam, sic quòd non sit cognitio propriæ imperfectionis & annihilationis sine desiderio atque conamine majoris perfectionis & vitæ altioris, nec è converso.

CAPVT XV.

DOCUMENTA SEV

Consilia saluberrima, in quibus se exercere debet, qui vult evadere, laqueos diaboli.

Qui vult fugere atque evadere *Mortificat*
 laqueos atque tentationes An- *tionis do-*
 tichristi seu diaboli finales, debet *Arina.*
 habere in propria cognitione sui, *duo.* Primò, quòd sentiat de seipso, sicut de vno corpore mortuo, pleno vermibus, & malè olenti. & sicut de vno cadavere, quòd dignatur vidè & intueri, imò super quod claudit nares, propter ejus pessimū odorem & foetorem; & à quo avertit faciem, ut non videat talem & tantam abominatorem. Sic oportet charissime, facere semper mihi, & tibi; sed plus mihi, quia tota vita mea foetida est, totus foetidus sum, & corpus meum & anima mea, & omnia quæ intra me sunt, fece & putredine pecca-

*Vera huius
 militatio
 actus quise*

peccatorum & iniquitatum foetidissima & abominabilissima sunt; & quod deterius est, quotidie hunc foetorem in me sentio recentius & angustiùs revocari. Et debet talem foetorem de seipsa sentire fidelis anima cum maxima verecundia coram Deo, sicut coram illo, qui omnia videt & scit, sicut si esset coram districto iudicio; & dolere maximè de offensa Dei & perditione gratiæ animæ, in qua erat, quâdo redempta fuit pretiosissimo CHRISTI sanguine, & abluta per Baptismum. Et sicut sibi & Deo foetere se credit & sentit, sic etiam credat & sentiat; quòd non solùm coram Angelis & sanctis animab⁹, sed etiam coram omnibus hominibus viventibus, sit abominabilis & foetidus, & quòd facta & dicta sua non solùm homines videre & audire designantur, sed quòd nares suas claudant, & avertant facies, ne ipsum videant, & tanquã

fati-

fatidum cadaver de medio eorum
 expellant, & sit ab eis alienatus &
 separatus, & projectus, sicut plus
 quàm leprosus, usquequo veniat
 & reveniat ad seipsum. Et si quis
 de eo justitiam faceret, de corpore
 suo sentiat quod justum est, & ita
 credat, etiã si sibi oculi eruerentur,
 nasus trucidarentur, manus abscin-
 derentur, & aures & os, & sic de alijs
 sensibus corporalibus, & mēbris:
 quia cum his omnib⁹ DEUM offen-
 dit & creatorē. Item quòd despici
 desideret & cōtemni, & quòd om-
 nia vituperia, verecundias, diffa-
 mationes, injurias, blasphemias &
 cetera adversa, summo cum gau-
 dio & lætitia recipiat, & patienter
 ferat. Et oportet quòd diffidas de
 teipso totaliter, & de omnibus bo-
 nis tuis, & de tota vita tua, & con-
 vertas te rotum & reclines super
 brachia IESU Christi pauperrimi
 & vilissimi, & improperti, despe-
 cti & mortui propter te; usque
 quo

*Desideret
 contemni.*

quod tu sis mortuus in omnibus sen-
 sualitatibus tuis humanis, & IESUS
 Christus Crucifixus vivat in corde
 tuo & in tua anima, & totus trans-
 formatus & transfiguratus, cordi-
 aliter sit in te, ut nunquam videas
 nec sentias, nec audias, nisi ipsum
 solum stantem in cruce propter te
 mortuum & suspensum, ad exemplum
 Virginis MARIE, mortuus in mun-
 do, & Vivens in fide: & quod in il-
 la fide, vivat tota anima tua usque
 ad resurrectionem, in qua Dominus
 immittet gaudium spirituale & do-
 num sancti Spiritus in anima tua
 & in illis personis, in quibus de-
 bet renovari status Apostolorum
 & Ecclesie sanctae DEI, exercen-
 te in sanctis orationibus sive sacris
 meditationibus & affectionibus ad
 obtinenda dona virtutum & gratia-
 rum DEI, Sed debes precipue se-
 ptiformi affectu exerceri ad Do-
 minum, scilicet 1. amore ardentis-
 simo, 2. timore summo. 3. hono-
 re

*Oportet
 Deo septi-
 ormi af-
 fectus in-
 scrivere.*

RELIGIOSORVM. 193

nore debito. 4. zelo constantissimo, & 5. illis debet adjungi gratiarum actio & vox laudis. 6. omnimodæ obedientiæ promptitudo, & 7. suavitatis divinæ pro posse degustatio. Et ideo continuè debes ista septem devotè petere à DEO, utpote dicendo: Bone IESU, fac ut totis medullis amen; te, summè timeam, reverear, & pro omni honore tuo fortissimè zelosus sim, ita quòd omne tuum opprobrium, tanquam tuæ gloriæ zelotipus, vehementissimè exhorrescā; & potissimè, si in me, aut à me, vel pro me, facta tibi sint opprobria ulla. Deinde da etiam, ut te Dominum tanquam tua creatura humiliter adorem & recognoscā, & de omnibus beneficijs à te mihi impensis gratias semper agam, & hoc cum summa gratitudine cordis. Da etiam ut in omnibus semper te benedicam, laudem, & magnificem, & hoc cum summo júbilo,

*Oratio pro
septiformi
affectu in
petenda*

bilo, & tripudio cordis, & tibi in
 omnibus obtemperans & obediens,
 semper reficiat dulcissima tua, &
 ineffabili suavitate, cum Sanctis
 tuis Angelis & Apostolis tuæ mē-
 sæ assistens, licet omnino indignus
 & ingratus. Qui cum Patre, &c.
 Debet etiam circa seipsum exer-
 cere alio septiformi affectu. Pri-
 mō scilicet quod totus de suis vi-
 tijs & defectibus cōfundatur. Se-
 cundō, ut peccata sua, tanquam
 offensiva, & sui ipsius maculativa,
 acutissimo & acerbissimo dolore
 plangat, & deplorat. Tertio, hu-
 miliatio sui, & conculcatio, cum
 contemptu: ut scilicet totis viri-
 bus se sicut rem vilissimam & fœ-
 tidissimā spernat, & contemni ap-
 petat, ut dictum est. Quartō, ri-
 gore severissimo, ut scilicet cor-
 pus suum asperrimè maceret, &
 macerari appetat, tanquam pec-
 cato fœtidum, imō tanquam la-
 trinam & sentinam, & tumultum

*Affici sibi
 ipsi alio se-
 ptiformi
 affectu.*

omnium sceditatum. Quintò, ira
 implacabili contra omnia vitia sua
 & contra radices & inclinationes
 vitiorum suorum. Sextò, vigore
 pervigili & strenuo, ut scilicet om-
 nes sensus, actus, potentias suas
 semper cum quadam virili strenui-
 tate, in omne bonum teneat pervi-
 giles attentos. Septimò, discre-
 tione perfectæ modestiæ seu mo-
 derantiæ, ut scilicet in omnibus
 districtissimè servet mensuram &
 modum, videlicet, inter nimium
 & non-satis: ut scilicet nihil sit in
 eo superfluum, nihil diminutum,
 aut defectivum, nec plus quàm
 debet, aut minus quàm deceat.
 Debet etiam circa proximum se
 exercere alio septiformi affectu.
 Primò scilicet per piam compassi-
 onem: ut scilicet ita sentiat alio-
 rum mala & incommoda, sicut sua.
 Secundò per dulcem congratulati-
 onem, ut scilicet de aliorum bonis
 lætetur, sicut de suis. Tertiò, per
 I 2 trāquil-

*Proximo
 affici alio
 septiforme
 affectu.*

tranquillam supportationē & con-
 donationē ut scilicet molestias &
 iniurias ab alijs illatas patienter
 toleret, & ex corde indulgeat &
 condonet. Quarto, per benignā
 affabilitatem: ut scilicet sit ad om-
 nes benignus, & omnibus bon-
 num affectet & optet, & talem se
 exhibeat in gestibus suis & verbis.
 Quinto, per reverentiam humilem
 scilicet ut omnes sibi præferat, &
 omnes revereatur, & omnibus
 ex corde se subdat, tanquam Do-
 minis suis. Sexto, per concordi-
 am vnanimem, ut scilicet quantum
 in se est, & quantum secundum
 Deum potest esse, unum sentiat cum
 omnibus, & ita sentiat, se esse om-
 nes, & illos se, omnium rectam
 velle, pro suo reputet, & e contra.
 Septimo, per Christi formem suam
 pro omnibus oblationem; scilicet
 ut ad instar Christi pro omnium
 salutē sit paratus, & sollicitus po-
 nere vitam suam, & die nocturne
 orare

*Cum alijs
 concordat
 ter vivere*

*omnibus
 cum alijs
 concordat
 ter vivere*

Alp. n.

1

orare

orare & laborare quòd omnes in Christo inuiscerentur, & Christus in eis. Sed tamen, ne ex hoc cre datur quin vitia hominum sint pro toto posse cavenda & fugienda: Sciendum, quòd quodcumq; ex societate malorum hominum vel imperfectorum, periculum imminet, vel occasio retrahens, vel impediens à perfectione vel fervore prædictarum virtutum, debes à talibus, sicut à serpentibus vel draconibus, elongari. Non enim est carbo ita ignitus, quin in aqua frigescat aut tepescat, sic econtrà, vix est carbo ita frigidus, quin acervo carbonum ardentium accendatur. Alias vbi periculum huiusmodi non imminet, ex mera simplicitate debes aliorum non videre defectus, aut si vides per compassionem supportare ut tuos. Ut autè utiliter ad temporalia & æterna te habeas, perfectè scito, quòd temporalia debes aspicere sub quadru-

Quando fugienda societatis improborum

Similitudo commodi

Quomodo cogitandè de bonis externis, & corporis

placi sensu Primò scilicet tâquam peregrinus & advena sentias omnia ut extranea & aliena, in tantum, ut tua vestis tuo sit sensu ita extranea, acsi esset in India. Secundo, ut in tuo usu abundantiam timeas, ut venenum & mare submergens. Tertiò, ut in tuo usu omnem inopiam & egestatem sentias, quia ipsa est scala per quam ascenditur ad cœlestes divitias & æternas.

*Societas
pauperum
expetenda
magis quàm
divitum.*

Quartò, ut societatem contubernium & apparatus divitum & magnatum fugiens non ex contemptu, tantum de societate pauperum glorieris & in memoria & aspectu atque conversatione pauperum & despectorum totus lateris, quasi qui exprimant imaginem Christi, & eis quasi regibus cum summa alacritate & jucunditate, & reverentia associeris.

CAPVT XVI.

PERFECTIONES QUINDE-

*sim necessaria fervienti Deo in vita
spirituali.*

Quindecim sunt perfectiones
necessariæ personæ quæ servit
Deo in vita spirituali. Prima, est
perfecta notitia suarum infirmita-
tum, secunda est magna & fer-
vens impugnantia contra malas
inclinaciones; & contra volunta-
tes seu passiones rationi repugnā-
tes. Tertia est timor magnus, quē
habere debet de offensis hæctenus
factis contra Deum, quia non est
certus, an benè satisfecerit nec si-
cum DEO fecerit pacem. Quar-
ta, est magnus timor & tremor
qui debet esse in ipso, ne per su-
am fragilitatem iterum cadat in
similibus vel majoribus pecca-
tis. Quinta, est fortis discipli-
na & aspera correctio ad regen-
dum suos sensus corporales, &
totum suam corpus spiritibus sub-
jugare in obsequium Iesu Chri-
sti. Sexta, fortitudo & magna pa-
cientia

tientia in tentationibus & adversitatibus. Septima, est vitare viriliter omnem personam, & omnem creaturam aliam, quæ impelleret eum; aut esset illi occasio non solum ad peccatum, sed etiam ad aliquam imperfectionem vitæ spiritualis, sicut unum dæmonem infernalem. Octava est, quod portet in se crucem Christi, quæ habet quatuor brachia. Primum est mortificatio vitiorum. Secundum est derelictio omnium bonorum temporalium. Tertium est, derelictio omnium affectionum carnalium parentum suorum. Quartum, sui ipsius contemptus & abominatio, & annihilatio. Nona est, divina & continua recordatio beneficiorum Dei, quæ hætenus recepit à Domino IESU CHRISTO. Decima est, die ac nocte consistere in oratione. Undecima est, gustare & sentire divinum dulcorem continuè. Duodecima est, magnum
& fer-

& fervens desiderium exaltandi
 nostram fidem: scilicet quòd I E-
 S U S C H R I S T U S ab omnibus ti-
 meatur. Tertiadecima est, habe-
 re misericordiam & pietatem in
 omnibus necessitatibus suo proxi-
 mo, sicut sibi vellet haberi. Quar-
 tadecima est, regratiari ex toto
 corde tuo, in omnibus Deum glo-
 rificare, & laudare in omnibus I E-
 S U M Christum. Quintadecima
 est, quòd postquam hæc omnia fe-
 cerit, sentiat & dicat: Domine De-
 us meus I E S U Christe, nihil sum,
 nihil possum, nihil valeo, & malè
 tibi servio, & in omnibus servus
 sum inutilis.

CAPVT XVII.

TERNARI QVINQUE

in quibus se exercere debet

spiritualis.

Tres sunt radices Evangelicæ *Paupertatis*
 & Apostolicæ paupertatis, seu *Evangelicæ tres*
 principales partes: Abdicatio om- *radices*
 nis sui

*Abstinen-
tia tres
partes.*

*Tria
in primis
fugienda.*

*Tria ma-
gnopere
amplectē-
da.*

nis sui juris, rerum temporalium moderatio, paupertatis usus, habitatus ad utrumque affectus. Tres sunt partes abstinentiæ: scilicet enervatio carnalis amoris, & sollicitudinis vitæ suæ sustentationis; non curare de abundantia vel sufficientia victualium deliciarum; & uti parcè oblati. Tria sunt à nobis singulariter fugienda & metuenda: Primum, exterior distractio negotiorum: secundum, interior promotio & exaltatio: tertium, temporalium rerum, & carnalium amicitiatū ad se, vel suos amicos, vel suum Ordinem immoderata affectio. Tria sunt à nobis singulariter exercenda & amplectenda: Primum, desiderium proprii contemptus, abjectionis, & externæ vilificationis. Secundum, vilerosa compassio ad IESUM Christum crucifixum. Tertium, sufferentia persecutionum & Martyriorum pro dilectione cultus nominis

nis Christi, & Evangelicæ vitæ.
 Hæc tria sunt per quædam verba
 extensiva post horas diei gemitib⁹
 & ardentibus suspirijs postulanda.
 Tria sunt à nobis singulariter, &
 quasi assidue meditanda. Primùm,
 Christus Crucifix⁹ incarnatus, &c.
 Secundum, Status Apostolorum &
 Patrum præteritorū nostri Ordinis,
 hoc cum desiderio, ut illis cō-
 formemur. Tertiū, Status virorū
 Evangelicorū futurus. Et hoc de-
 bes die noctuque meditari. Scilicet
 statum pauperrimorum, simp-
 licissimorū & mansuetorum cha-
 ritate ardentissima sibi conjuncto-
 rorum, nihil cogitantium, aut lo-
 quentium, nec saporantium, nisi
 solum IESUM Christum & hunc
 Crucifixum: nec de hoc mundo
 curantium sui que obliuorū, su-
 pernam Dei & Beatorum gloriam
 contemplantium & ad eam medul-
 litus suspirantium & anhellantium
 & ob ipsius amorem semper mor-

11 187
*Tria sabie
 us medi-
 tandam*

tem sperantium, sive desiderantium, & ad instar Pauli dicentium;
Phil. 1. *Cupio dissolvi, & esse cum Christo.* De-
 bes etiam meditari, innumerabiles
 ac inæstimabiles thesauros divi-
 tiarum cœlestium, super dulces &
 mellifluos rivos divitiarum, suavi-
 tatum, ac jucunditatum, & super
 omnia mirabiliter expansos & su-
 perinfusos. Et per consequens
 imaginari debes eos ipsos ut cantā-
 tes canticum Angelicum cum jubi-
 lo citharizantium in citharis cor-
 dis sui. Hæc imaginatio ducet te
 plusquam credi potest in quoddam
 impatiens desiderium adventus il-
 lorum temporū, ducet te in quod-
 dam admirabile lumen, amoto om-
 nis dubitationis ac ignorantie
 nubilo, & limpidissimè videbis, &
 districtè discernes omnes defectus
 istorum temporū & mysticū ordi-
 nem Ecclesiasticorū Ordinū produ-
 ctorum & producendorū ab initio
 Christi usq; ad finē sæculi & usque
 ad glo-

RELIGIOSORVM 205

ad gloriam summi Dei, & IESU
Christi. Crucifixū semper portato
in corde tuo, ut te ad suam æter-
nam gloriam perducatur. Amen.

EX VITA S. CATHA-
rinæ Senensis.

SANCTA CATHARINA SENEN-
SIS soror tertiæ Regulæ Sancti
Dominici, virgo sanctitate mira-
bilis: quæ virginitatem ab ipsa
fermè infantia CHRISTO conse-
cratam, illibatam ad obitum us-
que custodivit, & innumeris virtu-
tum coronis insignis, à Christo
sponso crebris ac dulcibus allo-
quijs recreata, dolorum ac vulne-
rum eius particeps fieri meruit. Tã-
dem dono Prophetiæ, miraculis &
doctrina præfulgens, victo ac tri-
umphato sæpe sæpius Satana, ad
sponsi beatos amplexus in cœlum
conscendit anno 1380. Sepulta in
Ecclesia Prædicatorum, Romæ lu-
per Minervam. Quam Pius II. in
Sâctarū virginū numerū adscripsit;

206 SPEC. PARVVM
DIALOGVS
BREVIS
S. CATHARINÆ
SENESENSIS.

*De acquirenda vera
perfectiōe.*

Cum anima quædam, ab auctore lucis illuminata, propriam fragilitatem & miseriam, ignorantiam scilicet & pronam ad malum naturam cognosceret, aliquantulumque Dei magnitudinem, sapientiam (inquam) potentiam, bonitatem, cæterasque ipsius præstantiæ partes suspiceret, vidit, quam dignum & necessarium esset, ut idem perfectè coleretur & sanctè. Dignum, quia eum Pater universorum & Dominus sit omnia; ut suum ipsius nomen collaudent; & ad suam referantur gloriam, fecerit: congruum & æquum est,

est, ut servus Dominum suum ob-
servans, ei serviat, & obsequio pã-
reat; necessarium, quia cum ipse
Deus, rationale animal, spiritu &
corpore compositum, hinc condi-
tione condiderit, ut si voluntariè
usque ad mortem fidelem sibi præ-
stiterit servitutem, ad vitam per-
veniat sempiternam: aliter felici-
tatem illam omni bonorum aggre-
gatione cumulataam consequi ne-
quit; Perpaucos autem hoc adim-
plere, sicque per paucos salvari,
*quod verè omnes querant que sua sunt
non que Dei.* Vidit præterea, bre- *Quare ita
pauci salvi
ventura.*
ves Dies hominis esse, incertam
horam punctumq; quo id momẽ-
taneum promerendi tempus finia-
tur, in inferno verò nullam esse
redemptionem; sed vnumquemq;
in futura vita, immutabili & in-
vitabili sententia præmia pœnasve,
prout in hoc suo vivendi genere
sit emeritus, iusta consequi retri-
butione. Vidit etiam multos mul-
ta di-

ta dicere, & diversimodè multifariamq; prædicare ac loqui de virtutibus quibus Deus fideli servitute colatur, rationalis autem creaturæ capacitatem modicam, intellectum hebetè, memoriam debilem, ut nequeat vel multa percipere, vel percepta fideliter continere: ac ideo, licet multi studeant semper addiscere, quàm paucissimos tamen integritatis perfectionem attingere, Deo ut dignum necessarium esset, deservire; sed ferè omnes, curis anxios, mentis agitationibus fluctuantes, extremo semper in periculo dege-

*S. Cathar.
efflagita-
vit à Deo
præcepta
sanctè vi-
vendi &
perveniē-
di ad per-
fectionē.*

re. Videns igitur hæc omnia anima illa, spiritu coram Domino exurgens, ardenti desiderio, ac vehementi affectu, ab ipsius majestate efflagitavit, ut succinctè & brevibus præcepta aliqua tradere vellet, quibus vita nostra sanctè instrui ac perfici posset, quæque vi-

rita-

ritatem, & vniversas complecterē-
tur Scripturas, quorum observati-
one & ipse debita seruitute colerē-
tur, & ex hac brevi, mortali ac mi-
sera vita, ad eam ad quam creave-
rit felicitatem perveniremus

D E U S itaque, qui sancta desi-
deria inspirat, & eadem suscepta
irrita non esse permittit, statim
huic animæ in mentis excessu con-
stitutæ affuit, hæc dicens: Dilecta
mea, mirum in modum huiuscemo-
di desideria tua, ad eum placent, ut
eis longè magis cupiam ipse satis-
facere, quam ipsa cupiant satisfieri.
Ingens namque meum optatum
est, ea in vobis (volentibus vobis)
beneficia conferre, quæ saluti ve-
stræ utilia, commoda, & necessaria
sint, atque ideo tuum adimplere
desiderium & te voti compotem
efficere paratissimus sum. Quare
attende & diligenter observa quæ
tibi ipse ineffabilis & nunquam
fallens veritas dicturus sum, quo-
niam

*Deus an-
nuit peti-
tioni &
desiderio
S. Catha-
rina.*

niam tuæ annuens petitioni, breviter proponā, quid sit quod summam perfectionem omnesq; contineat virtutes, ac simul Scripturarum volumina; & multiplices complectatur prædicationes, ut si tuam faciem speculatura fueris, & te ad illud composueris, ac servandum formaveris, quicquid patet & latet in divinis sermonibus, adimplutura sis, & sempiterna læticia & perpetua pace fruitura. Scias igitur servorum meorum salutem, perfectionemque hoc vno constare, ut meam solius faciant voluntatem, atque eam summo semper studio adimplere nitantur; ut mihi uni obsequi, me unum observare, me unum attendere, omnibus vitæ suæ contendant momentis; quantoque diligentius in id incumbant, tanto perfectioni proprius accedere; quoniam mihi, qui summa perfectio; magis pressiusque adhærent, copulantur, junguntur.

*Præcepta
sancti
Geni à
Deo S. Ca-
tharina
tradita.*

*De Volun-
tate Dei,
facienda
& adim-
plenda.*

tur. Ut autem planius hanc (licet inefabilem) brevibus tamen traditam veritatem intelligas, Respice in faciem Christi mei, in quo mihi bene complacui. Ipse namque exinanitus servili forma assumpta, factusque in similitudinem carnis peccati est, ut vos cæca caligine obrutos, & à via veritatis avertos, suæ lucis splendore illuminans, ad rectum iter & verbo converteret & exemplo. Obediens fuit usque ad mortem, sic sua perseverandi obedientia vos edocens, salutem vestram ex faciendæ solius voluntatis meæ stabili instituto pendere: nam si quis diligentis studio & consideratione, ipsius vitam, tum doctrinam meditari velit, perspiciet proculdubio, mortaliû integritatem perfectionemq; nulla re alia constare, quàm jugi, perpetua ac fidei meæ voluntatis observatione, quod idem dux vester toties attestando repetit.

*Propo-
nitur exem-
plum Chri-
sti Salva-
toris.*

*Christi o-
bedientia.*

Matt: 7.

tit. Ait enim: Non omnis qui dicit mihi, Domine, Domine, intrabit in regnum caelorum, sed omnis qui fecerit voluntatem Patris mei. Et attende quod non frustra repetit bis, Domine, Domine, ; quoniam cum omnis transitoria conditio ad dño universalis genera reducat, religiosum scilicet & saeculare, significare vult, neminem, cujuscunq; conditionis sit aeternae vitae gloriam consecuturum licet omnem mihi extrinsecus honorem exhibeat, nisi meam fecerit voluntatem. Item alio loco: Non veni facere voluntatem meam sed ejus qui misit me Patris. Et

Ioann: 5.

¶ 6.

iterum: Meus cibus est ut faciam voluntatem ejus qui misit me. Item, Non mea voluntas sed tua fiat. Et, Sicut mandatum dedit mihi Pater, sic facio. Si vis ergo, Salvatoris tui exemplum imitando, meam facere voluntatem, qua constat esse bonum tuum; necesse est ut tuam omnibus in rebus prorsus contempnas facere

facere voluntatem, illamque ab-
neges & extinguas, quoniam quā-
to magis morieris in te tātō magis
vives in me: & quo purgatius eij-
cies quod tuum est eò abundantius
ipse reponam quod meum est.

Postquam illa anima hæc veri-
tatis saluberrima documenta per-
cepit, & tota lætabunda dixit: Pa-
ter & Deus meus placent summo-
pere, & plus quàm explicare que-
am, quæ servulæ tuæ narrare di-
gnatus es: & quàm magnas pos-
sum benignæ majestati tuæ grati-
as ago, quoniam quantum mea ru-
di intelligentia consequi possum,
non aliter est, quam mihi per Sal-
vatoris exemplum præclarè ac lu-
cidè demonstrasti. Cùm enim
tu summum & omne bonum sis,
non volens iniquitatem, sed ju-
sticiam tantum, & honestatem,
quicquid faciendum est perago, si
tuam voluntatem adimpleo, &
eam impleo, si meam propter te
abne-

S. Cathari

*Salutari
prudens
petitio.*

*Exponit
Deum quid
ab homi-
ne postu-
let fideli-
est ut su-
per omnia
ametur &
in eo pra-
cipue con-
sistat di-
vina Volun-
tas.*

abnego, quam tu minimè violare vis, quoniam mihi iccirco liberam tradidisti, ut ego sponte tibi subigendo, & tuam solius facere semper intendendo, gratior tibi fiam, & majora apud te mea sint merita. Volo igitur ac vehementer desidero id adimplere quod præcipis, sed non planè scio, quibus rebus tua contineatur voluntas, quòve tibi fideli obsequio emancipari queam. si arrogans non sum & mea temeritas tua non abutitur lenitate, supplex obsecro, ut iuxta petitionem meam id quoque me paucis doceas.

At Dominus: Si paucis & collectim scire desideras voluntatem meam, ut eam integrè valeas adimplere, hæc mea voluntas est ut summè & semper ames me, sicut præcepto mandavi vobis, *ut toto corde, tota anima, & omnibus viribus vestrum diligatur me*: hujusque præcepti observatione, tua perfectio conti-

continetur: quoniam finis præcepti charitas est, & plenitudo legis est dilectio.

Anima ad hæc: Teneo voluntatem tuam, & perfectionem meam in summo tui amore collocatam esse, ipsaque te (ut par est) summo amore ac vehementissima dilectione prosequi vellem, sed quoniam pacto id efficere possim aut debeam, satis mihi comperit non est. Quocirca orans expeto, ut me hac quoque in parte brevibus instruas.

S. Cathar.

Tunc DEUS: Audi igitur, & ad ea quæ dicam, tota mentis attentione invigila. Si me perfecte amare vis, te tria hæc facere necesse est. Primò ut voluntatem tuam ab omni amore affectuque terreno & carnali prorsus amoveas, segreges, mundifices: ita ut in ista vita nihil transitorium, nihil caducum, nihil temporale ames, nisi propter me, nec (quod magis

Quibus rebus consistatur amor Dei super omnia.

Primum consistit in abnegatione sui ipsius.

Doctrina notatu digna de amore.

& ma-

& maximum est) ames me propter
 te, aut te propter te, aut proximum
 propter te: sed ames me, propter
 me, te propter me, & proximum
 propter me: quoniã divinus amor
 terreni affectus aut alterius cuius-
 vis amoris consortium pati non
 potest. Vnde quantum te terrenarum
 rerum contagione infeceris,
 tantum & in mei amore peccabis
 & de tua perfectione deperdes.
 Mentem quippe, ut munda & san-
 cta sit, omnia quæ corpus sentit,
 fastidire necesse est. Effice igitur,
 ne quicquam ex his quæ à bonitate
 mea vestros in usus profecta sunt,
 te ad me amandum impediat, sed
 omnia adjuvent, accendant, inflā-
 ment. Quoniam vobis illa crea-
 do concessi, ut bonitatis meæ lar-
 gitatem latius ex ipsis dignoscentes,
 me abundantiore quoq; amo-
 re prosequeremini. Perstes igitur,
 appetitu lumbisque succincta, ac
 vigilantia custodia te semper obser-
 vans,

vans, terrenis cōcupiscentijs, quas undecunq; tibi mortalis vitæ miseria, & corrupta suggerit natura, alacriter resiste, ut cum propheta meo dicere possis. *Qui perfecit pedes meos, id est, affectus qui animi pedes sunt tanquã cervorum, ad fugiendum canes, id est, laqueos concupiscentiæ terrenarum rerum, super excelsa statuens me, id est, in contemplatione.* Quum hoc primum impleveris, ad secundum, quod etiam altioris perfectionis est, pervenire poteris, ut omnes cogitationes, actus, & opera tua dirigas ad meum solūmodo honorem & gloriam, semperque solius meæ laudi studiosissimè des operam, precibus, verbis, & exemplis; & quomodo possis, ut non tu tantum sic, sed alij omnes tecum pariter & eodem modo affecti sint, utque universi me unum norint, ament, colant. hocque mihi magis placet quam primum, quoniam magis

Psal: 17.

*Secūdum
in quo cer
nisur a-
mor Dei.*

K

implet

*Tertium in
quoce ni
sur amor
Dei.*

*Summus
gradus a-
moris Dei
in corfor-
mitate vo-
luntatis.*

implet voluntatem meam Tertium, quod reliquum est, si assecuta fueris, tibi nil deesse, teque consummatam integritatem consecutam scito. Illud autem hoc est, ut summo desiderio quæras, nitaris & studeas, ad hanc pervenire mentis dispositionem, ut mihi ita conjuncta sis, tuaque meæ (quæ perfectissima est) ita similis sit conformisq; voluatis, ut nolis, non solum malum, sed & bonum quod ipse nolim, utque eveniat quicquid velit, & vndeunque velit, in istius vitæ miseria, sive spiritualibus, sive temporalibus in rebus, minimè frangatur pax tua, turbeturque quies mentis tuæ, sed incòcussa fide semper teneas me Deum tuum omnipotentē magis amare te, quàm tu te ipsam, meque tui diligentissimā habere curam, & multò diligentiorē quàm tu. Quanto magis sic te mihi commiseris desiderisque tanto magis te adjuvans, tibi

tibi semper adero, & tu ipsa clarius
senties circa te dulcissimam charitatē
meam. At hanc autem perfectio-
nem perveniri non potest, nisi per
stabilem, constantem ac absolutam
propriæ voluntatis abnegationem:
quam qui præstare negligit, simul
hanc excellentissimam perfectionē
negligit: qui verò libens præstat,
simul integerrimam voluntatem,
meam integerrimè exequitur, mi-
hi que summè placet, & me secum
habet, quoniam mihi gratius ac ju-
cundius nihil est, quàm per grati-
am vobiscum agere, & in vobis
habitare, *neq; sunt delicia, cum si-* *Pro: 8.*
lijs hominū esse: & ut volentes ipsi
(nolo enim liberi jus arbitrij vio-
lare) à me in me, per gratiam,
transformentur, ut sint unum
meum participatione perfectionis
meæ, præcipueq; pacis ac tranquil-
litatis meæ. Ut autem planius in-
telligas, quàm ardenti desiderio
cupiam vobiscum esse, utque ma-
gis

gis accendaris ad subigendam mihi copulandamque meæ voluntatem tuam, vide & alta mente considera, voluisse me, ut Vpigenitus meus incarnaretur, neque mea divinitas majestatis dignitate seposita, vestræ copularetur humanitati: ut tanto amoris & charitatis exemplo, tanta ineffabilis dilectionis demonstratione, vos ad pariter conjungendam meæ voluntatem vestram, unique mihi jugiter ad hærendum provocarem, allicerem, traherem. Voluisse præterea, ut ille ipse dilectus Filius meus tantæ horrendam, immanem, crudelēque crucis mortem subiret, ut suis tormentis vestrum peccatum tolleretur. Peccatum (inquam) quod inter me & vos divisionem fecerat, & meam à vobis ita faciem averterat, ut nullo pacto possem respicere. Parasse insuper mensam maximi & parum agniti Sacramenti corporis ipsius & sanguinis, ut
 illud

illud in cibum sumentes transfor-
memini, muteminiq; in me, ac si-
cut panis & vinum quibus vesci-
mini in substantiam transeunt cor-
poralem, ita & vos, manducantes
ipsum (qui mecum unum est.) sub
panis & vini specie, in substantiã
spiritualem & in meipsum conver-
tamini. Et hoc illud est, quod Au-
gustino seruo meo his verbis dixit:
*Cibus sum grandium, cresce & mandu-
cabis me: nec tu me mutabis in te, sed
tu mutaberis in me.*

Cum audisset anima illa quæ *S. Cathar.*
nam esset Dei voluntas, & quem
admodum ad eam implendam ne-
cessaria etiam erat perfecta chari-
tas; perfectamq; charitatem pro-
priæ voluntatis abnegatione con-
stare, dixit. Significasti mihi Do-
mine Deus meus voluntatem tu-
am: significasti Domine, quod
si perfectè amavero te, nihil ter-
renum aut mortale, nec etiam
meipsam amabo propter me, sed
K 3 quic.

quicquid amabo, secundum te & propter te amabo. Dixisti, ut summo semper studio tuam solius laudem, honorem & gloriam velim perquirere, simulque operam dare, ut alij quoque idem nitantur facere. Et ut quaecunque adversa mihi in hac misera adveniunt vita, ea composita mente & æquo animo ac lætanti tolerare contendam. Nunc, quoniam hæc per propriæ voluntatis abnegationem efficienda sunt, doce, quæso, quonam pacto ad hanc pervenire abnegationem, ac tantam virtutem comparare & assequi queam: ut enim per tuæ doctrinæ lumen video, tantum in te vivo, quantum in me morior.

*Praclarū
dicitur per-
fectio ho-
minis ma-
ximè cōsi-
stet in ab-
negatio-
ne.* DEUS autem, qui sancta nunquam frustratur desideria, sic intuit: Perfecta tui abnegatione omnine bonum constare certum est, quoniam te tantum mea gratia repleo, quantum te tua voluntate evacuas: & perfectio-

fectionem tuam efficit participatio
 divinæ bonitatis meæ per gratiam,
 sine qua humana creatura (quan-
 tum ad virtutem & dignitatem su-
 am) nihil est. Ad hanc igitur si per-
 venire vis, tibi est in summa hu-
 militate præstandum, & ex vera at-
 que intima miseriæ & inopiæ tuæ
 cogitatione id unum jugiter vehe-
 menterq; affectandum, ut mihi so-
 li pareas, meamque solius volun-
 tatem observes. Quò autem id
 præstare queas, necesse est ut per-
 mentis conceptum & animi exulti-
 mationē tibi habitaculum circum-
 undique concameratum ex solius
 meæ voluntatis materia construas,
 teque eo concludas & semper inha-
 bites, ut quocunq; eas, nunquam
 progrediaris; quocunq; prospici-
 as, nunquā extra aspicias, sed tu-
 os mentis & corporis sensus, mea
 semper circumstet voluntas, nec
 quicquam aliud loquaris, cogites,
 aut efficias, nisi quod mihi placet,

*Divina vo-
 luntas in
 omnibus
 observan-
 da.*

*Superiori-
bus obedi-
endum.*

& meæ esse voluntatis credas : sic-
que te quicquid agendum erit san-
ctus Spiritus edocebit. Alia eti-
am via ad propriæ voluntatis ab-
negationem perueniri potest, si ad-
sunt qui te secundum me instruunt
regantque, ijs propriam subijcien-
do voluntatem, te totam ac tua
omnia his committendo, his pa-
rendo, & eorum semper sequendo
consilia : quoniam qui fideles &
Luc 10. prudentes servos meos audit, me
audit.

Sed hæc volo, ut certa fide, al-
ta mente, ac frequenti considera-
tione mediteris, me Deum tuum
gloriosissimum, qui te ad beatitu-
dinem perfruendam creavi, æter-
num esse, summum, omnipotentem,
Deo & se- vobisque omnia quæ mihi placita
ciente & se sunt facere, nec esse qui vel tantil-
permittente- lum meæ possit resistere voluntati,
se fieri, nec quicquam sine eadem volun-
Amos 3. tate mea vobis accidere, nihil pro-
venire, ut per Prophetam vobis e-
nuntia-

nuntiavi. Non esse malum in civitate
 quod non ipse fecerim, id est, permi-
 serim. Mediteris pariter, me De- *Expositio*
 um tuum summæ esse sapientiæ, *cujusdam*
 perfectissimæ cognitionis, & intel- *loci apud*
 ligentiæ omnia certa ratione vidē- *Prophetam*
 tis & acutissimè penetrantis, ut ad
 te, cælum, terram, mūdum totum,
 & universa gubernanda, nulla pos- *Summa*
 sim ratione falli, nullo errore tur- *Dei sapiē-*
 bari. Quod si ita non esset, nec De- *tia & sci-*
 us essem, nec sapientissim⁹. Et ut *entia, cu-*
 tantillum percipiās vim huius sum- *jus proxi-*
 mæ sapientiæ meæ, scias de malo *dentia om-*
 culpæ & pœnæ me longè majus bo- *nia dispo-*
 num quàm sit malū elicere. Tertio *nit.*
 velim consideres, me eundē Deum *Sūma Dei*
 tuum non minus summè bonum *bonitas,*
 esse, & vi amoris benevolentiaē q̄ *qua nil ni-*
 constare, hac de causa non posse, *si bonū de-*
 nisi quæ bona sunt, utilia & salu- *siderat &*
 bria tibi & alijs velle, non posse à *omnia ad*
 me aliquid malum provenire, ni- *suam glo-*
 hil odisse: & hominem ut mea bo- *riam &*
 nitate creavi, ita per me semper in- *nostrā sa-*
lusē di-
spont.

æstimabili dilectione prosequi. His
 verò per firmam fidem mente ac
 meditatione collectis cognosces,
 tribulationes, tentationes, difficul-
 tates honores, infirmitates & ad-
 versa omnia ob nullam aliam cau-
 sam, me gubernante provenire,
 nisi utilitatis & salutis vestræ gra-
 tiâ; ut per ea quæ videntur vobis
 mala, à pravitate corrigamini, &
 ad virtutem, qua itur ad verum &
 summum bonum vobis incognitū
 perducamini. Cognosces præte-
 rea, hoc fidei lumine perlustrata,
 me Deum tuum magis posse scire
 velle bonum tuum quam tu, teque
 id nec posse, nec scire, nec velle,
 absque gratia mea. Id igitur cum
 ita sit, danda tibi summo studio
 opera est, ut voluntatem tuam di-
 vine voluntati meæ prorsus subij-

In quo cō-
sistas qui-
es & tran-
quillitas
mensis,

cias quoniam sic placida semper
 mente quiesces, & me semper tecū
 habebis (factus est enim in pace
 locus meus) nec erit tibi scanda-
 lum

lum peccati, hoc est offendiculum
 aliquod ad peccatum nec per im-
 patientiam, nec alio quovis modo:
nam pax multa diligentibus nomen me-
um, & non est illis scandalum. Tantū
 etenim amant legem meam, id est
 voluntatem: meaque lex est qua
 cuncta reguntur, tantumque mihi
 per ipsam copulati sunt, & in ipsi-
 us delectantur observatione, ut
 eveniat quicquid velit, cujuscunq;
 generis & æstimationis sit, nulla-
 re præterquam culpæ, unde mihi fi-
 at injuria, perturbari queant. Pro-
 spiciunt namque claro & purga-
 tissimo mentis oculo, à me summo
 universi gubernatore, mirifica sa-
 pientia, charitate & ordine cun-
 cta administrante, non nisi bona
 posse provenire, meque sibi ac re-
 bus suis melius utiliutque prospice-
 re quàm ipsimet per se sciant, pos-
 sint, ac velint: sicque omnibus in-
 rebus quæ eveniant, quasque susti-
 neant (ut ut sint) me autorem &
 non

*Cuncta ea
 sententia
 committen-
 da divina
 providen-
 tia eius ac-
 quiescen-
 dum in o-
 mnibus.*

non proximum firmo consideran-
tes proposito quadam invicta &
inexpugnabili patientia ita robo-
rantur, ut non solum æquo animo,
sed libenti ac gaudenti sustineant,
degustantes in omnibus (sive in-
trinsecus sive extrinsecus accidat)
meæ ineffabilis dulcedinem cha-
ritatis, quod est *sentire de me in boni-
tate*: in omnibus (inquam) tribu-
lationibus difficultatibusque attē-
dere, credere, & læto animo grato-
que meditari, me disponere omnia
suaviter & ex profundo meæ dile-
ctionis fonte cuncta provenire.

*Omnis ho-
minis per
ditio con-
sistit in
propria vo-
luntate,
vel in a-
more sui-
ipsum.*

Atq; hujus ultimæ considerationis
compositionisque sanctissimæ, ma-
ximum bonum nil aliud corrumpit
impedit & perdit, quam propria
voluntas vestra & amor vestri, quæ
si tollerentur à vobis, tolleretur
& infernus à vobis: tum ille qui
maledictis æterno mentis & cor-
poris tormento, paratus est; tum
ille quem in mortali vita multi-
plici

plici agitatione animi ac vario curarum æstu, immo sustinetis errore. Igitur si vivere cupis & in hoc labenti sæculo per gratiam & in illo stabili sempiternoque per gloriam, moriaris, *temetipsam abnegans & propriam voluntatem deponens. Beati enim mortui qui in Domino moriuntur, & Beati pauperes spiritu*, quoniam tales me vident in hac peregrinatione per mutuam amorem, visuri deinde in patria per gloriam & honorem, Amen.

Luc. 9.
Apoc. 14.
Matt. 5.

VITA SERVI DEI
NICOLAI MOSCENSIS.

Ex actis capituli Generalis, Valentia, 1647. celebrati, de verbo ad verbum desumpta.

P Fr. NICOLAUS MOSCENSIS Sac. Theol: Doctor, Vir Religiosissimus, 58. annis in Religione peractis, nullius unquam mali

mali nominis, aut turpis famæ macula laboravit. Constitutionum Ordinis, præcipuè silentij, rigidissimus observator, ambitionis & præ eminentiarum capitalis hostis, multis ante obitum suum annis omnibus Religionis officijs, & gradibus valedixit. In absolvendo divino officio, & Sacrosancto Missæ Sacrificio, scrupulosissimus; cæremonias Ordinis exactissimè ab omnibus observari faciens, grandævam senectutem in pura & literali Constitutionum nostrarum observantia finire satagebat.

Literarum peritissimus, in enodandis casibus Conscientiæ, & difficillimis juris Ecelesiastici locis interpretandis tantâ fælicitate pollebat, ut ad eum summi Regni Antistites, tanquã ad Oraculum confluerent. Præclaræ doctrinæ suæ reliquit monumenta, præcipua ista sunt. Rudimenta Logices doctissimè simul & clarissimè collecta.

Tyro.

Tyrocinium Artis pœnitentiariæ ;
 Elementa ad Sacras Confessiones.
 Examen approbandorum. Acade-
 mia Pietatis. Infirmaria spiritua-
 lis, & rudimenta Christianæ perfe-
 ctionis Ad SS. TRINITATEM
 specialiter devotus, ipso die festo,
 Sacrosancto Missæ sacrificio devo-
 tissimè peracto, apoplexiâ corre-
 ptus, in Conventu Cracov: eiusdē
 SS. TRINITATIS placidissimè ob-
 dormivit. Cujus sanctitatem mi-
 ra populi devotio cum præcisione
 illius vestium, cinguli & Rosarij
 restificata est.

DE STUDIO MEDITA-
 tionis.

Pater Magister NICOLAUS
 MOSCICENSIS, p. 12.
 Elem: ad S. G.

*Malta sunt, qua nos movere &
 in amorem meditationis rapere
 possunt.*

I. Excel.

I. **E**Xcellentia Meditationis.
 Nam meditatio habet excellentias omnes, quas habet oratio, de qua quidam ex antiquis patribus, teste Theodoro in Religiosa historia dixit: Medicos quidem varia medicamentorum genera agris pro morborum varietate adhibere solitos: cæterum ad omnes animorum morbos depellendos, omniaq; huius mundi seu vitæ incommoda perferenda, orationem esse commune medicamentum atque remedium. Et præter hæc ipsa meditatio habet propriam excellentiam, videlicet hominem meditationi deditum transformare in **DEUM**. Equidem magnum est **DEUM** propè habere, quod invocantibus eum evenit: maius verò coniungi **DEO**: multò magis uniri ipsi, sed maximum transformari in **DEUM**, quòd cõtemplationi seu orationi mentali proprium est, per quam & vocali convenit: ita ut
 quem

quemadmodū poma diu multum-
que saccharo ac melle decocta, vix
proprij saporis aliquid retinent, sed
soliis sacchari dulcorem referunt:
sic anima divinarum rerum studio
& contemplationi addicta, vix aut
nihil in ea veteris hominis pristi-
niq; saporis quicquam residet, sed
soliis Christi imaginem ita refert,
ut cum Apostolo dicere possit: vi-
vo ego, iam non ego, vivit verò
in me Christus.

*Ex hac autem excellentia
multa alia derivantur.*

P R I M A.

Quòd meditationi assuefactus,
est super omnia; quia & D E U S in
quem ipse transformatur est super
omnia. Est autem super omnia:
terrena quidem per contemptum,
cœlestia verò per possessionem.

S E C V N D A.

Quòd potest omnia, atque adedò
omnibus inimicis potentior erit.
Nam

Nam si, qui sperant in Domino, mutabunt fortitudinem: quid illi qui transformantur in Deum, qui potest omnia.

TERTIA,

Omnes influxus spirituales, sic DEO coniunctus, facile capere poterit, sicut & mundus hic inferior, teste ARISTO: in Meteoris, propterea superiori mundo coniunctus est, ut cœlestes influxus astrorumque virtutes participare possit.

QUARTA.

Homo purior efficitur: nam sicut cera, ad solis radios diu exposita, candida fit, & quo diutiùs sub sole manet, eò fit candidior; ita anima radijs iustitiæ solis exposita (quod quidem fit per elevationem mentis in Deum) purior indies efficitur. Hinc Eccl: 2. Qui timent DEUM, præparabunt corda sua, & in conspectu eius animas sanctificabunt.

Quinta.

QVINTA.

Facile scire poterit, quo pacto in corde nostro tabernaculum Deo sit ædificandum, quemadmodum & Moyses montem conscendens & cum Deo versans, ab eo didicit, quemadmodum illi tabernaculum fabricare deberet.

SEXTA.

Homo meditationi deditus perficitur atq; in suo esse conservatur res enim omnes tunc in suo esse conservantur, cum ijs causis uniuntur, à quibus existendi initium acceperunt. Hinc piscis gaudet in aqua, planta immobilis manet in terra, pulli sive avium sive ferarum, lateribus semper matrum hærent, ipsasq; quocunque ierint sequuntur.

SEPTIMA.

Sequitur denique, eum sic coniunctum Deo, omnia secreta eius cognoscere. Quæ verò? An forte S,

te. S. TRINITATIS. Incarnationis? hæc enim sunt præcipua. Minimè, ista siquidem paganis, & iudæis, secreta sunt, non verò nobis Christianis, quibus cõmunia sunt. Sed illud; vacate, & videte quàm suavis sit Dominus, quàm bonum sit eum cognoscere, diligere & contemplari. Et hoc est illud manna absconditum, quod nemo novit, nisi qui accipit. Grego: Non potest sciri, nisi à quo possit haberi: hoc sciri potest, dici non potest.

II. Quòd nos movere debet ad studium meditationis, est finis propter quem conditus est homo. Hic autem est secundum D. Augustinum ut summum bonum intelligeret ac amaret.

III. Quia officium boni & iusti viri est, in lege Domini meditari nocte dieque.

IV. Quia meditatio continet hominem in officio suo: & præterita non prætereunt ei & futura adsunt.

sunt. Vnde D. Bonaventura testatur suo tempore per experientiam multos profecisse, mediante hoc exercitio.

V. Nam meditatio bonos affectus conservat, malos verò eradicat: sicut per oppositum, quia non est Deus in conspectu eius, iniquitæ sunt vix illius in omni tempore. *Psal. 6.*

VI. Quoniam meditatio excitat devotionem & efficit. Vnde D. Augustinus: meditatio parit scientiam, scientia compunctionem, compunctio devotionem, devotio autem commendat orationem.

VII. Quoniam meditatio ornat Religiosum & spiritualē, vnde Caietanus 2. 2dæ. q. 82. ar. 3. docet has meditationes debere esse quotidianas religiosis & spiritualibus. Qui nec hoc nomine (inquit ipse) censendi sunt, qui ad minùs semel in die non se transferunt ad studium meditationis.

VIII. Multa exempla Sanctorū. David quidem proponebat Dominum in conspectu suo semper, & tota die meditabatur legem Domini. Gregor: Nazianen: amore huius studij ductus, refugit Episcopatum. B. Dominicus etiam in itinere socijs suis dicebat: p̄t̄ite, cogitemus aliquid de Salvatore nostro. B. Franciscus per integram noctem vacans huic exercitio: hāc solam oratiunculam meditabatur: Da mihi Deus, ut me & te cognoscam.

IX. Voluptas animi. Neq; enim habet amaritudinem convictus ejus sed neque t̄adium conversatio illius, sed gaudium & lætitiā. Sap. 8.

Meditationis exercitium, quædam exigit ante se, quædam in se, alia post se.

Ante se lectionem & præparationem.

De Le-

De Lectione.

DE Lectione dicendum est, quæ,
 & qualis esse debeat. Quæ? Ea,
 quæ sit materia meditationis. Ma-
 teria autem meditationis est omne
 illud, quod nos movere potest ad
 aliquem salutarem affectum, sive
 amorem Dei, sive timorem, odi-
 um peccati, horrorem gehennæ,
 desiderium salutis &c. Eius autem
 generis sunt, tum perfectiones di-
 vinæ, tum beneficia, tum loca Sa-
 cræ Scripturæ, tum vitæ & exem-
 pla Sanctorum, tum defectus hu-
 mani, miseræ & pericula, tum
 mundi vanitas, & vitæ brevitæ,
 tum iustitia iudicia Dei.

Qualis autem lectio esse debet?
 non festina sed lenta: non negli-
 gens sed attenta: non proluxa sed
 sufficiens, ne suffaretur utiliora
 exercitia: non currens sed rumi-
 nans. Occurrente autem aliquo
 notabili loco, subsistendum est &
 ruminandum, non tantum intel-
 lectiva,

lectiva, sed etiam affectiva, ut sic non tantum intellectus pascatur lectione, sed etiam voluntas gustetur & afficiatur delectatione: non muta sed respondens, nimirum occurrente aliquo devoto loco, respondendum est Deo, qui per lectionem ad hominem loquitur. Respondendum autem est per aliquam brevem seu jaculatoriam orationem, illi loco congruentem.

Notatio.

Licet lectio non debeat esse prolixă, tamen qui distractionem in corde patiuntur, satius est meditationem distractam convertere in lectionem attentam.

De Preparatione.

Meditationem preparatio precedere debet: nam & in cythara fides componuntur priusquam concentum edant.

Præparatio autem in multis consistit; nimirum in corporis afflictione

Stione per jeiunium, abstinentiam, flagellationem, cilicium, vigiliam, durum lectum, tenuem & sobriam mensam: ista enim sunt fomenta & bases devotionis. Et præterea regula universalis est, Deum gratiam suam dare, prout dispositi fuerimus: magis autem dispositi erimus, si non tantum Spiritum sed etiam corpus præparaverimus.

Secundò. Consistit præparatio in meditationis desiderio. Desiderium enim cõmunis est mater omnium virtutum, dummodo non tepidum sed intensum & vehemens est. Iuvabitur hoc desiderium, si antequã cubitum eas, hanc sanctam cogitationem meditationis habeas: sic enim fiet, ut quemadmodum is qui vesperi carbone tegit cineres, facile manè focum struit, rogam parat, ignemque accendit, ita & is qui cum hac sancta meditatione dormitum, ijs

L

Iuva,

Iuvabitur adhuc, si antequam cōponas te ad somnum, orationem pro hoc sancto desiderio facias: manè enim fructum huius orationis, in corde tuo invenies.

Fovebitur hoc desiderium si quotiescunq̄ expergilceris, versiculū Gloria Patri, vel aliam orationem illam proferes, quod etiam ad pellenda phantasmata, & turpes cogitationes proderit. Fovebitur adhuc, si quam primū evigilaberis è lecto surrecturus, hanc sanctam cogitationem statim arripas antequā externa cogitatio præoccupet te. De hoc desiderio videtur Granatensem libro 1. de devotione cap. 4. & 14.

Tertiò Præparatio consistit in cordis custodia seu munditia & purgatione. Purgandum est autem, tum à vanis, tum à noxijs cogitationibus, tum ab inordinatis affectibus seu desiderijs. Quemadmodum enim Pictores, prius solent

lent mundare & dealbare tabulam,
 postea verò pingere imaginem. :
 ita in tabula cordis nostri priùs ex-
 tergere supradicta debemus & mū-
 dare, antequam pulchram DEI
 imaginem per meditationem pin-
 gamus. Vnde & Dionysius forma-
 tionem DEI assimilat sculpturæ,
 nam sicut sculptura in lapide vel
 ligno per ablationē fit: ita in corde
 nostro Dei formatio. Auctoritas
 Grego: In altum crescere arbor co-
 gitur, quæ per ramos distendi pro-
 hibetur. De hac cordis custodia,
 vide Granatensem cap. 6. & 22.

Quartò Præparatio consistit in
 figura corporis, ut videlicet sit fle-
 xio poplite, & signo crucis impres-
 so fronti, ori, & pectori. Beatus
 Pater Dominicus quatuor formas
 in corpore observare solebat, tem-
 pore orationis: aliquando toto
 corpore humi prosternebatur, ali-
 quando stabat erectis in cælum
 oculis: aliquando manibus in cru-
 cis

modum expansis, quandoque verò sursum erectis, interdum verò vulgari modo, genibus flexis.

Quintò. Dispositio consistit in oratione succincta seu jaculatoria, videlicet per psal: Ad te leuavi vel illam oratiunculam: Actiones nostras, Vide lib. 1. Granatens: de mediatione, capite 8.

Sextò. Consistit in loci temporisq; apti electione: aptus autem locus est, obscurus, tempus verò matutinum, vespertinum, & nocturnum, Vide Granatens: ut supra cap. 14.

Septimò. In apprehensione cōfortij & societatis in hoc exercitio cogitare enim debes, quot per totum mundum Religiosi & Religiosæ, pueri & puellæ, sacerdotes & sæculares, eodem tempore tecum insistant huic sancto exercitio quorum aliqui intima suspiria ducunt, aliqui flagellationes usq; ad sanguinem iungunt,

RELIGIOSORVM 245

Obv. Consistit præparatio in sui ipsius accusatione veniæque petitione, sive hoc fiat solo corde, admiscendo examen conscientie, sive per generalem confessionem & psalmi alicuius pœnitentialis subiunctionem. Et hæc est illa calcamentorum extractio ad intrandum terram sanctam & vestimentorum ablutio ad ingrediendum in sancta sanctorum. Hanc præparationem natura docet, ut prius evellatur inutilia quàm plantentur, fructifera ut prius peram veniam ab amico offenso, quàm nova beneficia.

Not. In propriæ indignitatis confessione & Dei bonitatis prædicatione: debet enim judicare se indignum esse omnibus quæ Deus fecit: seque accessisse ad hoc sanctum exercitium, magis ut gratias agat de præteritis beneficijs quàm ut alia accipiat: vnde promptus esse debet ad suscipiendum, quicquid occurrat, sive consolationes, sive

desolationes, ariditates & siccitates: neque enim propriæ utilitatis causa, instar sui amatorum accedere debet ad sanctam meditationem, sed implendæ diuinæ voluntatis & sui officij gratiâ.

Decimò. Præparatio consistit in consideratione diuinæ maiestatis in cuius cōspectu stamus. Et quidem audit verba nostra, & videt devotionem, tanquam testis & iudex. Ea verò est maiestas, ut eomparatione eius totus mundus sit tanquam formica, imò minùs formica. Et ut verbis Sapientis utamur Sapient: 11. tanquam momentum stateræ & gutta roris antelucani. Ante hanc divinam maiestatem, ita multa millia Angelorum stant ut contremiscant: ipse filius Dei in oratione, quam ad Patrem fundebat, in terram proiecit se: quid me, qui pulvis & cinis sum (ut ille Patriarcha ait) facere par est? Ex hac consideratione, magna

reverētia nascetur in Deum, magna humilitas, attentio, timor, & tremor: Vide hanc materiam in Grænatensi de devotione cap. septimo & parte 2da. Memorialis libr: 4. & multis alijs locis.

Vndecimò Præparatio consistit in consideratione qualitatis negotij, nimirum quid acturi simus: nam in conspectum Dei venturi, Deum allocuturi. Quid ibi facturi? Rem maximi momenti tractaturi, qualis est salus nostra & proximorum. Quid comparaturi & impetraturi? magnam eleēmosynam, spiritum devotionis, donorum, virtutum, gratiarum: arhabonem vitæ æternæ. Itaque quæ devotione Apostoli expectabant promissum Spiritum Sanctum, eadem & tu, affluentiam eiusdem Spiritus sancti.

Duodecimò In animi fortitudine contra tentationes quascūque. Neque enim semel tadium in hoc

exercitio experieris: multoties tibi veniet in mentem propositum deserendi tale exercitium, & via laxior, sæpius tibi occurrent alij, huic exercitio non vacantes, nec propterea reprobi vel damnati. Hæ sunt illæ muscæ quas abigebat Abraham à suo sacrificio quibus etiam vir cōtemplativus ex tota fortitudine resistere debet. Vide Granatensem. lib. 1. cap. 5.

De Ipsa Meditatione.

HÆC debet esse non velox sed gravis & lenta, eodem ferè ordine absolvenda, quo & lectio facta. Non tantum intellectu cogitando ut faciunt qui se componunt ad studendum pro concione ad populum habenda: nec tantum memoriã revoluendo ea quæ lecta sunt, sed vel maximè curandum est, ut accendatur inflammeturq; voluntas, gustet & odoret Deum: elevando cor in ipsum per aliquos affectus
utiles,

uiles, qui affectus non sunt magno conatu exprimēdi, tunc enim magis deficeret, & memoria fatigaretur, cerebrum læderetur. de hoc vide fusiùs Granatensem. parte 2. Memorialis. libr. 6. & in Floribus eius.

Hac meditatio habet post se tria.

Gratiarum actionem, Sacrificiũ spirituale, & petitionem.

De Gratiarum Actione.

PRO qua cum præcedentibus continuanda & introducenda, ex rebus quas quis meditatus est, sumatur occasio, ut si de peccato meditatus est: gratias agat Deo, quod illum vel liberauit ab ipso, vel non statim morte subitanea, &c. puniuit. Si de vanitate mundi, gratias agat: quod Deus ei oculos aperuerit. & sic de alijs. Vnde subiungat oratiunculã: Agimus tibi gratias Omnipotens DEUS, pro uersis beneficijs &c.

L s

Huc

Huc annectat omnia reliqua beneficia, pro quibus seorsim gratias agat: nimirum creationis, conservationis, gubernationis, redemptionis, vocationis, justificationis, glorificationis. & alia infinita tam communia, quàm propria, siue bona collata, siue mala exclusa.

Bona, naturæ, fortunæ, gratiæ, præterita, præsentia, futura, cognita, occulta.

Mala verò, culpæ & pœnæ, pericula, insidias, laqueos Diaboli, tentationes, occasiones peccandi, à quibus omnibus nos Deus præservavit, impedivitq; inimicum euntem ad nobis nocendum.

Et quoniam tu solus insufficiens es Deo gratias agere: invocare debes creaturas, tam cœlestes quàm terrestres, ut te in hoc officio adjuvent, per illud canticum: Benedicite omnia opera vel Psal. 201. Benedic anima mea Domino. Et alia, secundùm quod Dominus inspiraverit.

De Sacrificio seu Oblatione.

HÆc connecti debet cum præcedentibus, hoc modo

Quid itaque retribuam Domino pro omnibus beneficijs quæ præstitit mihi? subjungat.

En me ipsum totum offero, & omnia mea, & quidquid feci, facio, & faciam: hoc totum in laudem, gloriam & honorem Domini mei converto, sic me totum Deo meo dedo; ut velim esse mancipium vel servus catenis vinctus ut abnegem voluntatem propriam, & sim aptus ad faciendam S. Dei voluntatem, Ante omnia verò, offerenda sæpius, & alleganda sunt merita & labores Christi. Vide Granat: in Memoriali ut supra.

De Petitione.

HÆc sic continuanda est cum præcedentibus: ut digna hostia tua, o Domine, efficiar: multa peto à te,

to à te, quæ non deneges mihi antequam moriar. Suppliciter autem prostratus ante tuam divinam maiestatem protestor, non me discessurum hinc, donec benedixeris mihi.

Sunt itaque petenda ea, quæ ad salutem sunt necessaria.

Eorum autem quædam spectant ad Deum: ut omnes creature serviant & laudent eum, quia omni cultu dignus est.

Ad alios: ut omnes gentes cognoscant & serviant tanto Domino, Pagani, Iudæi, Schismatici, Hæretici.

Deinde pro Ecclesia Catholica

Tertio. pro cunctis Rectoribus & Prælatibus.

Quarto. pro parentibus, amicis, consanguineis, familiaribus, benefactoribus.

Quinto. pro curæ suæ commissis.

Sexto. pro justis & peccatoribus.

Septimo. pro defunctis.

RELIGIOSORVM. 253

Octavo. pro inimicis.

Nono. pro pauperibus, oppressis.

Decimo pro infirmis, afflictis, ad mortem condemnatis, servis, captivis, bellum contra hostes Ecclesie gerentibus, agonizantibus, navigantibus, peregrinis, gravidis, parturientibus, obstinatis, quacunque necessitate laborantibus, pro regno, civitate, servientibus tibi, pro peste, fame, bello, &c. auerendis, pro fructibus terrae producendis & conservandis.

Ad se. pro gratia qua peccata remittantur, vitia eradicentur, passionum refrænentur, cordis levitas expellatur, detestatio honoris, & voluptatis, amorisq; sui ac indulgentiae conferatur: inconstantia in bonis propositis auferatur.

Pro fundamentis totius vitae spiritualis petendum: quae sunt, bona compositio hominis interioris, & exterioris. Interior est, in corde Deum praesentem semper circumfer-

cumferre. Exterior: omnia facere tanquam si stares in præsentia Dei iudicis & testis totius vitæ tuæ. De qua re vide Granatensem in exercitijs prope finem, cap. 8 de petitione fol. 110. omnino legatur.

3. Discretio & sollicitudo in omnibus agendis & dicendis, ut omnia rectæ rationi sint cōsentanea. frænum & custodia lingvæ, quo licentia eius cohibeatur, aspera & rigida propriæ carnis tractatio.

4. Illa quoque petenda, in quibus summa perfectio consistit. Hæc autem sunt, obedientia perfecta, & cum divina voluntate conformitas in omnibus. mortificatio propriæ voluntatis. fortitudo in superandis difficultatibus, affectibus, inclinationibus, & adversitatibus.

5. Altissimæ quoque virtutes, scilicet humilitas interior & exterior, paupertas spiritûs & corporis, patientia in aduersis & tribulationibus,

nibus. puritas intentionis in bonis operibus.

6 Illæ quoq; virtutes, quæ sunt principium & finis totius perfectionis. Fides invicta. secura spes. amor Dei. timor judiciorum Dei. reverentia illius maiestatis, & perseverantia in hoc exercitio.

7. Illa quoque quæ statum Religionis concernunt, ut castitas corporis, cordis munditia, terrenorū ac voluptatum contemptus, vanæ sollicitudinis & curæ fuga, in divino officio diligentia, exercitiorum Religionis sapor.

8. Illa præterea quæ ad emendationem vitæ spectant, ut pœnitentia recta, verus dolor pro peccatis, firmum ac stabile propositum non peccandi.

Pro horum impetratione Litanias de omnibus Sanctis subiungere potest.

Admonitiones.

1. In petendis his virtutibus debes

debes paululum quiescere, & circa singulas cor ad Deum elevare.

2. Non est necessarium semper omnes has partes meditationis observare.

3. Non est despondendus animus, aliquando dulcedinem devotionis anima non sentit, suo enim tempore recompensabit Deus.

Quòd si animus fuerit distractior, recolligendus erit per lectionem alicujus devoti libri, & orationem vocalem paulò fufiorem.

5. Huic exercitio statuendum est tempus quàm fieri potest longissimū, & præstat semel & simul orare plusculum quàm bis modicum.

6. Optimum consilium Granatensis est: per nullam penitus occasionem prætermittere horam, iam semel ad hoc exercitium delectam. Si namq; hoc exercitium semel prætermiseris, vix tibi patebunt fores revertendi ad illud.

VT novitijs & junioribus magis possimus prodesse, apposuimus breve formulare, concernens communes mores Religiosorum. Quo novitijs ab ipso statim ingressu commodissime imbuantur & instruantur, discantq; jugum Domini ac Religionis portare ab adolescentia sua. Insuper quotidianum pium exercitium, quo facilius ad pietatem & Religionem provocentur, atq; ad devotionem excitentur. Ultimo hac omnia in sacra Scriptura fundari, & ex doctrina CHRISTI aperte colligi ostendimus.

**FORMVLARE
NOVITIORVM
SECUNDVM QVOD
mores suos conformare studeant.**

DE CORPORALI MEMBRORUM dispositione religiosa.

MAnus caveant ab omni contractu sui indecedenti, & injurioso proximi; easq; gerant

rant sub scapulari cancellatas.

2. Ne vagentur unquam, aut discurrant, nec intrent loca ulla prohibita: omnem insolentiam & lasciviam vitare studeant.

3. In sessione caveant genuum divaricationem, & tibiæ super tibiæ positionem.

4. Incedant cum maturitate; nec facilè se moveant, sine causa præmeditata.

5. Cum steterint, non sint ut arundo mobiles, sed potius gradu suo fixi permaneant.

6. Oculis non sint vagabundi, leves vel curiosi; nec videre appetant, quod concupiscere non licet.

7. Linguam refrenare silentio discant, maximè in locis prohibitis: & alibi vix pauca loquantur, pro sola necessitate: & verba prius ad limam, quam linguam veniant: & audire potius, quàm loqui exoptent.

8. Nullum verbum injuriosum

scian.

RELIGIOSORVM. 259.

scandalosum vel inhonestum unquam proferant: Nec aliquid cum juramento asseverent, nemini cognomen imponât, vel sine pronomine (frater) appellent.

9. Quisque majoribus se, capite nudo loquatur, cum religiosa quadam verecundia.

10. Vultum jucundum & gratum habeant; non morosum.

11. Ad cachinnos & risus, primum os non habeant, nisi fortè moderatè subinde id fiat.

12. Cervicem collo erectam, aut supinam non gerant, sed moderate inclinatam, non tamen pendulam.

13. Iram, impatientiam, morositatem, aut passionem aliam, in vultu vel actu non ostendant.

14. Oculos sublimes nō habeant, nec supercilia erecta, sed potius depressa gerant.

15. Aures non ad vana & secularia, sed ad pia & salutaria faciles præbeant.

16. Na-

16. Nares ad fætores (si subinde occurrant) non sint nimis delicati; nec notabiliter obturentur, sed pro illicitis odoribus fortè in sæculo usitatis, ista ut pœnitentiã ferant.

17. In venia facienda, non prosternât se in ventrem, sed in latus dexterum & in longum, tibiam sinistram super dexteram reiectam tenendo.

18. Inclinationes suas debito modo exhibere studeant: nec unquam inclinando sedeant; nec caput aliqualiter attollant.

19. In genuflexionibus, nitantur super genua, capite erecto, oculis demissis, manibus sub scapulari cancellatis per modum crucis.

CIRCA VESTES.

1. Vestes religiosè, non lascivè aut curiosè corpori suo aptare studeant: nec altè nimis, & inverecundè, succingant.

2. In

RELIGIOSORVM. 261

2. In cella sedendo non nimium vestes elevent, & minus in publico, sed seiplos honestè cooperiant.

3. Sedendo aut inclinando capam nigram super genua complicant.

4. Capucium non sit super oculos reductum, & sine caputio non incedant: pileolum nunquam sine capucio gerant.

5. Lectum sive stratum, semper manè decenter componant, & cubiculum servent mundum, sæpius purgando.

6. Vestes & quæcunque alia indigentibus libenter concedant habita tamen licentia.

7. Viles vestes & detritas, carius complectantur, & libentius habeant, quam pretiosas: nec facile multiplicent.

IN CHORO.

1. AD Oratorium omnes tempestive, dato primo signo
conve-

convenient: ad Templum simul descendant; semperq; bini & bini incedant, orantes pro defunctis.

2. Choro omnes intersint diu noctuque: ibique clarè, distinctè, attentè, divinum persolvant officium.

3. Simul incipiant canere, simul desinant, simul inclinent, simul sedent, & surgant, simul eant, & redeant: conformitas sit in omnibus.

4. Oculorum dimissio, manuum compositio, sit gravis & quietata: corporis status, omniumque gestuum moderatio exterior, pietatem interiorem, & religionem testentur, ad ædificationem secularium.

5. Veniam cum prostratione faciant, serius venientes, graviter errantes, alios turbantes, malè legentes lectiones, vel calendas.

6. Digno terram in loco tangant ultro, leviter errantes legendo,

RELIGIOSORVM. 263

do, cantando, non inclinando,
strepitum excitando.

7. Quæcunq; legenda vel can-
tanda, semper prius ac tempestivè
prævideant.

8. Circa ministerium Altaris,
devotè, & reverenter se habeant,
junctis semper manibus. Sacra
vasa ac ornamenta Ecclesiæ, dili-
genter custodiant, & reverenter
pertractent.

IN REFECTORIO.

1. Simul descendant, de more
pro defunctis orantes; lavèc
manus citò eantque ad locum. Re-
fectorium intrantes ante imaginè
inclinent, inque partes & choros
se dividant.

2. Sedentes ad mensam, panem
non scindant nisi dato prius signo
à Prælato: nimium quoque panem
non præscindant, neque in micæ
conterant.

3. Cibum non avidè vorent, nec
obsonia delicatiora affectent, nè
limites

limites sobrietatis vel temperantiae excedant, aut parsimoniam paupertatis violent.

4. Honestatem & civilitatem servent, ne vel comedendo vel excreando, vel aliquid fastidiosè rejectando, vel etiam felibus obijciendo, alijs nauseam pariant.

5. Dextera cibum ori ministrēt, non sinistra: & vtraque manu bibant. Si quem cibum non assueverint, asuescant: & plus pulmenti, quàm obsonij comedant. Mappamque non deturpent: nec habitum commaculent, sed mundum custodiant.

6. Sedeant erecti, non proni: Oculis submissis, & attentis auribus, ea quæ leguntur auscultent, & silentium strictè teneant.

DE LOCVTIONE.

1. **I**N colloquijs, sint sine clamore, sine irre, sine cachinno, gesticulatone, contentione, asperitate, di-

cacitas

cacitate; & sæculari vanitate ac levitate.

2. Certis verò temporibus & locis, utpotè in clauſtro, dormitorio, cellis; in reſectorio & oratorio, ſemper ſeruent ſilentium.

3. Nunquam ſæcularibus, ſine licentia ſpeciali, & ſocio deputato loquantur: Atque eos tum religioſa affabilitate, ædificare ſtudeant. Rumores narrare, vel captare caveant, ſed potius ſpirare & ſapere pia & Sancta addiſcant.

4. Profeſſis nunquam loqui licitum novitijs, multo minus ſacerdotibus vel laicis, niſi urgente neceſſitate, & tunc pauciſſimis verbis.

5. Lites aut nullas habeant, aut quam citiſſimè finiant; ne fraternæ charitas lædatur, vel tranquillitas mentis turbetur.

6. Vocati & appellati, familiariter reſpondeant, reverenter & hilariter. Et quocunq; ire neceſſe fuerit,

M

fuerit,

fuerit, nō vadant nisi duo vel tres.

7. A Superioribus appellati, & reprehensi, statim veniam faciant prostratique maneant, donec verbo vel signo erecti fuerint.

8. Si quando superioribus loqui necesse fuerit, prius osculando scapulare, licentiam perant, capite inclinato, debita cum reverentia.

9. In funeribus & processionibus, aliisque publicis actibus sine fabulis & evagatione oculorum incedant, & socium collateralem cum debita distantia observent.

DE TEMPORE.

1. PRæsentiam Dei, ubique locorum, sedula mente, semper perpédant, qui nusquam abest, & omnia intuetur.

2. Temporis benè impendendi, otijque fugiendi præcipuam curam habeant.

3. Proinde nunquam sint usquam sine Rosario (quod omnes crebro debent recitare,) aut pio alio quo

quo libello, ut vel orent, vel legāt.

4. Et ne tempus infructuosè terant, etiam quando colloquium conceditur, poterunt tunc miscere sermonem, vel de piè lectis auditis, vel de re Litteraria, vel ceremonijs Ordinis, rubricis, cantu & similibus.

DE SERVITIIS

& obsequijs.

1. Servitia sunt necessitatis, obsequia charitatis; ad utraq; sint promptissimi.

2. Servitia in templo ex rubricis accuratè addiscant & practicent: ut sunt ministeria ad altare, in choro, in processionibus, in sepulturis aut funeribus.

3. Servitia in refectorio mundando, apparando, cibos inferendo, vel auferendo. Servitia alia sunt prout in domo occurrunt.

4. Obsequia vero sunt, aliorum supplere vices, etiam spontè ac promptè; præcipuè in humilioribus

Ma

bus

bus servitijs; ut in lotionē pedum,
in verendo, laborando in horto;
(Et quod magis charitativum est
& meritorium) ægris ac infirmis
inserviēdo.

DE REVERENTIA.

1. **R**everentiam debitam, ex-
hibeant, tam personis, quā
locis sacris, & imaginibus, ut dum
vel altare, vel imaginem sacram,
aut Superiorem, aut Patrem, aut
fratrem transeunt, caputio detra-
cto, aliquali inclinatione, hono-
rem exhibeant, cum maturitate ge-
stus, incessus & vultus elucēte in
omnibus humilitate religiosa, suas
vique magis quam austeram.

2. Fit autem reverentia plurimis
modis: ut cum transeunti, vel as-
sidenti assurgitur: cum præteranti-
do alium, non propè nimis transi-
tur: cum decēter assurgitur: cum
alter humili servitio, gestu reverē-
tioso, honore & alloquio antevē-
nitur. Cum dexter, honoratior-
que

que locus, actus prior, aut præcedentia in leſſione, ambulatione, vel etiam ſermone, alteri deferatur. Singula tamen abſque nota ambitionis ſæcularis exhibenda.

DE ORATIONE

& *Lectione pia.*

I. **S**Tudeant circa cultum DEI, & B. MARIE VIRGINIS, noſtræ ſingulariſſimæ Patronæ, ferventiſſimi & devotiſſimi ſemper exiſtere: cum conſtet, tam cultum VEN. SACRAMENTI ALTARIS, quam NOMINIS DEI, & SACRATIſſimi ROSARII, principalibus ac hæreditario jure, Ordini noſtro eſſe divinitus commendatum, & traditum.

2. Quare in omnibus dubijs; tætionibus, anguſtijs, difficultatib⁹, actionum initijs, in recentiſſimis peccatis, ſtatim DEUM, & B. MARIAM Virg. cõfugere non differat; & per pias preces auxilium continuo implorent.

3. Studeant etiam non tam Deo verba & voces dare, quàm attentionis & devotionis affectum.

4. Assuescant inter privatim legendum vel studendum, ad jaculatorias orationes, genuflexiones; nunc pro hac nunc pro alia necessitate, seu publica, seu privata.

5. Assuescant in omnibus actionibus, & sermonibus, cor recollectum custodire; ad DEUM ire, ad nostra exire, ad DEUM redire. Desiderare propter ipsũ bona agere, & pati: humiliari & mortificari: sicq; habitulariter quasi semper orare. Et DEUM tam in prosperis quam adversis semper laudare.

6. Tametsi quovis locorum Deum orare, licitum sit & laudabile, multo tamen decentius ac congruentius in communi, quàm in privato & præcipuè in Templo, propter devotionẽ loci, præsentiam Ven. Sacramenti, Reliquias Sanctorum, assistentiam Angelorum

lorum, & Societatem Fratrum: non ergo facile se subtrahant à choro, vel divino officio.

7. Quotidie lectione pia, animum pascant; lætæque in suæum vertant, inque usum. Quæ proinde amplius placuerint, in libellum adnotare studeant.

DE MEDITATIONIBVS.

Plas meditationes singulis diebus instituant, quibus in amorem Dei inardescant, & in pietate & devotione magis proficiant.

Materia autem meditandi varia esse potest, & diversis temporibus diversa, prout hic eis fusè suppeditatur

1. Beneficia Dei generalia, vel particularia.
2. Opèra creationis.
3. Opera redemptionis.
4. Mytheria vitæ Christi.
5. Mytheria passionis Christi,
6. Mytheria gloriosæ resurre-

272 SPEC. PARVVM

- tionis & ascensionis ejusdem.
 7. Extremum judicium.
 8. Præmia Bonorum.
 9. Pœna malorum.
 10. Misericordia Dei.
 11. Vindicta divina.
 12. Peccata ingrati- tudinis gene-
 ralia vel particularia,
 13. Miseriæ perverforum, & hæ-
 reticorum.
 14. Gaudia Beatorum.
 15. Tormenta damnatorum.
 16. Creaturæ DEI.
 17. Scripturæ sacræ.
 18. Profectus spiritualis.
 19. Defectus quotidiani.
 20. Ministeria Angelorum.
 21. Fallaciæ dzmonum.
 22. Exempla Sanctorum.
 23. Perversitas malorum
 24. Status interior.
 25. Status exterior.
 26. Peccata propria, vel aliena.
 27. Dei omnipotentia.
 28. Providentia.

patienter tolerant, seq; culpent.

Compunctionem & devotionem appetant & exoptent; si absint, earum desiderium Deo offerant.

Conscientias semper mundas habere studeant: & in dubijs erroneis, Patri suo Spirituali, seu Confessario in omnibus parent.

Intentionem semper rectam, & affectionem puram teneant.

Damnent voluntatem propriam, vel suspectam habeant. Privatos amores, sensualitates, proprias opiniones detestentur. Proprietatem ut venenum mortiferum evitent. Aliena dicta vel facta non iudicent.

Denique mortificationi sensuum; abnegationi sui, & divinae resignationi, se totos consecrent: superiorumq; directioni sese humiliter submittant, cum obedientia prompta, inviolabili castitate, in voluntaria paupertate, pro-

pter Christum.

PRÆCIPVA STUDIA
Religiosi.

1.

Abnegare seipsum.
Extirpare vitia.
Plantare virtutes.
Amare DEUM:
Sibi Mundoquè mori.

2.

NECESSARIA ad ANIMI
Tranquillitatem.

Infima petere.
Silentium custodire.
Non contradicere.
Seipsum in aliena non ingerere.
Indifferenter omnia de manu
Dei accipere.

3.

RELIGIOSVS ASSIDVE
se exerceat.

In humilitate & charitate.
In patientia & mortificatione.
In lectione & oratione.

In

276 SPEC. PARVVM

In communicatione cum Deo.
In meditatione vitæ Christi.

4.
RELIGIOSO CVM PRI-
mis fugienda.

Familiaritas mulierum,
Singularitas propriumq; iudicium,
Voluntas Amorque proprius.
Otium ventrisque studium.
Superbia vanaque gloria.

5.
QVÆ RELIGIOSO
Domi agenda.

Cogitare Deum præsentem, & om-
nia perspicentem usque ad mi-
nimas cordis cōmotiunculas.
Resistere suggestionibus Inimici.
Legere & studere ad bene agendū.
Orare ad se inflammandum.
Armare se ad tuto & utiliter ex-
eundum.

6.
OFFICIA SUPERIORIS

RELIGIOSORVM 277

erga subditos.

- Omnes æqualiter amare.
- Religiøsæ disciplinæ attendere.
- Bono exemplo omnibus præesse.
- In spiritu lenitatis omnes instruere & corrigere.
- Pro omnibus Deum orare.

7.

OFFICIA SVBDITI

erga superiores.

- Illum amare ut patrem.
- Audire ut Doctorem.
- Honorare ut Dominum.
- Obedire ut Christo.
- Pro illo Deum orare.

8.

OFFICIA ERGA FRATRES

- Omnes in Domino amare.
- Omnes sibi superiores reputare.
- Illos ex charitate admonere.
- Patienter supportare.
- Bono Exemplo ædificare.

9.

SVMMO MANE QVID

agendum.

Stato

278 SPEC. PARVVM

Stato tempore surgere.

Se mox divino conspectui & ser-
vitio sistere.

Pro custodia noctis gratias agere.

Bona proposita concipere.

Ad eadem exequenda gratiam &
auxilium petere.

10

CIRCA ORATIONEM

seu Meditationem observanda.

Prius animum & materiam prae-
parare

Alienas cogitationes expellere.

Constanter perseverare,

Dictum S. Spiritus humili corde
sequi.

Pro admissis defectibus dolere &
pro bono successu gratias agere.

11.

IN ORATIONE FREQUENTER

tractanda.

Cognitio seu dolor de peccatis.

Quatuor novissima,

Beneficia DEI.

Vita & passio Christi.

Con-

RELIGIOSORVM. 279

Conversatio cum DEO & Sanctis
ejus.

12.

OBSERVANDA CIRCA
confessionem.

Conscientiam benè examinare.
De peccatis vehementer dolere.
De peccatis integrè confiteri.
Emendationem serió promittere.
Pœnitentiæ injunctæ mox satisfacere.

13.

CIRCA SACRVM
Missæ officium.

Conscientiam per confessionem
ejus purgare.
Corde humiliato & contrito accedere.
Illud cum Reverentia & devotiõ
ne pro se & Ecclesia offerre.
Cum fame spirituali & charitate
communicare.
Cum gratiarum actione recedere.
POST

14.

POST SACRVM

In corde cum Christo se abscondere.

Se totum Christo offerre.

Suas aliorumq; necessitates Christo explicare.

Pro se alijsque multa à Christo petere.

Ad æternam beatitudinem aspirare.

15.

IN RECITATIONE

Officij observanda.

Cor ab alijs cogitationibus purgare.

Devotionem præparare.

Ad sensum Deumque attendere.

Verba integre proferre.

Ad finem non properare.

16.

EXAMEN CONSCI-

entia.

Lumen à DEO petere.

Pro beneficijs gratias agere.

Con-

RELIGIOSORVM. 281

Conscientiam discutere.
De peccatis dolere.
Emendationem proponere.

17.

IN EXAMINE CONSCI-
entia attendendum.

Transgressionibus votorum &
Regulæ.

Trepiditati in Dei seruitio.

Distractiōibus Mentis.

Pravis animi motibus.

Detractionibus & murmurationi-
bus.

18.

IN REFECTORIO.

Tacere.

Studere mortificationi.

Sobriè comedere & bibere.

Lectiōi attendere.

Animam spiritali cibo reficere.

19.

EXTRA DOMVM.

Portas sensuum diligenter custo-
dire.

Religi-

282 SPEC. PARVVM

Religiosam gravitatem & modestiam servare.

Rebus vanis ac novis non attrédere.

De rebus spiritualibus loqui.

Breviter se expedire, citoque domum redire.

20.

*I*N LECTO.

Deo, Sanctis Patronis, Angeloque custodi se commendare.

De morte & sepulchro cogitare.

Contra Inimici insidias se munire.

Quoties evigilas ad Deū recurrere.

Ultra necessitatem in lecto non manere.

LAVS DEO. &c.

*P*Oterit hoc formulare ab unoquoque novitio, in quadā charta bella describi, & in cubiculo ante oculos collocari, ad majorē recordationem & observātiā.

*P*leraq; autem sunt desumpta, ex directorio Magistri Novitio-

EXERCITIUM

Quotidianum.

MANE è lecto surgens, tria facies.

Primò, DEO gratias ages pro illius noctis custodia, cæterisque beneficijs ejus.

Secundò, offeres teipsum & omnia quæ illo die facturus es Deo, ad gloriam nominis ejus,

Tertiò petes gratiam divinam ad totum illum diem ad illius obsequium impendendum, illisque vitijs ad quæ propensior es, fortiter resistendum.

Cùm igitur jam expergisceris, signabis te signo S. Crucis, dicendo, In nomine Patris, & Filij, & Spiritus sancti, Amen.

Deinde junctis manibus hanc orationem proferes.

IN nomine Domini nostri IESU Christi crucifixi surgo, qui me redemit suo pretioso sanguine, ipse me

me regat, benedicat, & custodiat,
 hodie & quotidie ab omni peccato,
 & perducatur me ad vitam æternam,
 Amen.

Et sanctissimæ Trinitati dabis
 gratias, eam invocando, & dices
 Benedicat me Pater qui cuncta cre-
 avit ex nihilo; benedicat me Deus
 Filius, qui me redemit suo pretio-
 so sanguine; benedicat me Spiritus
 Sanctus cujus me salvet piæ
 consolationis infusio. Benedica-
 mus Patrem & Filium cum Sancto
 Spiritu, laudemus & superexalte-
 mus eum in sæcula. Benedictus
 es Domine in firmamento cæli;
 laudabilis & gloriosus in sæcula.

Te DEUM Patrem Ingenitum,
 te Filium Unigenitum, te Spiritum
 Sanctum Paracletum, sanctam &
 individuan Trinitatem toto cor-
 de & ore confitemur, laudamus,
 atque benedicimus, tibi gloria in
 sæcula sæculorum, Amen.

Postea dicere poteris Psalmum
 quo

RELIGIOSORVM. 285

quo magis ad devotionem excita-
ris: ad quem quidem psalmum te
indues. Indutus verò, dum sca-
pulare accipies, illud exosculabe-
ris, & DEO gratias reddes, qui te
ad Religionem Dominicanam vo-
cavit, fecitq; te in illa vsque ad e-
am horam perseverare.

Interim dices B. MARIÆ Vir-
gini, quæ habitum nobis contulit,
hos pios versiculos.

Montra te esse Martem, sumat
per te preces, qui pro nobis
natus, tulit esse, tuus.

Deinde capucium accipiendo,
itidem illud osculaberis, & mētem
elevans ad Patrem nostrum S. Do-
minicum, Responsi dices.

O Spem miram, quam dedisti,
Mortis hora te flentibus,
Dum post mortem promisisti, Te
profuturum fratribus.

Imple Pater quod dixisti,
Nos tuis iuvans precibus.

Postea

Postea flectes genua, & cum omni devotione & attentione dicēs *Pater: & Ave, & Credo.* Postea divinæ Majestati gratias ages, pro omnibus beneficijs: quod tibi dedit esse: quod ad imaginem suam te fecit: quod ex Christianis & Catholicis Parentibus & in fide Christiana nasci ac erudiri voluit. Quod ad sacram Religionē te vocavit. Quod te conservavit in vita, in fide Catholica & Religione usque ad eam diem: Quod præservavit te ab infinitis peccatis, quæ cōmisisses, & à multis quæ incurrisses, sine DEI ipsius auxilio. Quod te redemit suo pretioso sanguine, totque passus est pro tua salute.

Etiam reddes illi gratias, de corpore non vitioso tibi dato: De omnibus bonis naturæ & gratiæ tibi impertitis: De occasionibus, inspirationibus & modis benefaciendi: & de patientia quam erga te
habet,

haber, ob tua peccata & tuam ingrati-
tudinem. Poteris autem di-
cere has vel alias pias orationes.

Ad Deum Patrem.

GRatias ago tibi Domine, Pa-
ter omnipotens, æterne De-
us, qui me hac nocte non meis
meritis, sed sancta tua misericordia
custodire dignatus es, & pro uni-
versis beneficijs tuis. Et concede
mihi Domine diem istum in tuo
sancto servitio & amore, etiam us-
que in finem vitæ meæ, ita pera-
gere, ut tibi placeat obsequium
servitutis meæ,

Ad Filium.

Domine IESU Christe, Fili
DEI vivi, miserere mei, & cu-
stodi me, quæso, ab omni pericu-
lo animæ & corporis, & tolle à me
omnes tenebras ignorantia, ut te
videam, & per te cognoscam Pa-
trem omnipotentem.

Ad

Ad Spiritum Sanctum.

Spiritus Sancte DEUS, ignis illuminans & calefaciens, accende lumen tuum, ut fallacias mundi cognoscam. Infunde quoque in mentem meam charitatis tuæ dona, ut faciam quod deceat, & quod mihi proficiat ad meritum, & proximis meis ad exemplum, Amen.

Ad B. Virginem Mariam.

Spes animæ meæ post DEUM, VIRGO MARIA, commendo tibi hodie & quotidie corpus meum, animam meam, honorem meum; salutem meam, & horam exitus animæ meæ, omnesq; actus meos. Et precor ut serves me à peccatis, à periculis, à scandalis, & ab omni confusione humana, ab ira iudicij tremendi, ab immun- dis cogitationibus, à subitanea & improvisa morte, & ab omni malo animæ & corporis; Et tandem perducas miseram animam meam
ad lo.

RELIGIOSORVM. 289

ad locum refrigerij, quietis & pacis. Amen.

Ad Angelum custodem.

Obesecro te Angelice Spiritus, cui ego indignus ad custodiendum commissus sum, ut indefinenter protegas, defendas, munias me ab omni incurso Diaboli, vigilantem, dormientem, & ubicunq; fuero. Et in quacunq; tribulatione, vel angustia me esse perspexeris, auxilium Dei omnipotentis, tuo obtentu & precamine, mihi adesse sentiam. Et cum ex hoc corpore emigravero, & in agonia fuero, non permittas me à maligno spiritu terri, & non dimittas me donec ad societatem beatorum pervenero, Amen.

AD S. DOMINICVM

& Sanctos Ordini,

Omnipotens sempiternæ DEUS, qui renunciantibus sæculo,

N

— mansi-

mansiones paras in cœlo, immensam clementiã tuam humiliter imploramus, ut intercedente B. Virgine Filij tui Genitrice & B. Dominico Patre nostro, & Sanctis tuis Petro, Antonino, Thoma, Vincentio, Hyacintho, Raymundo, Ludovico, Catharina Agnete, & Rosa, Prædicatorum Ordinis Patronis: vota quæ proficundo fecimus, fideliter implere, & ad ea quæ perseverantibus in te dignatus es promittere, valeamus salubriter pervenire Per Christum.

Has vel alias pias Orationes & preces pro majori devotione poteris dicere, & Religiosus alterius Ordinis, pro suis Patronis & Sanctis accomodare, & subinde breves jaculatorias, quales hic subjunxi-
mus adhibere.

ORATIONES IACVL-

*latoria, ad implorandum divinum
auxilium.*

DEVS in adjutorium meum,
intende: Domine ad adjuvan-
dum me festina.

DEUS in nomine tuo saluum
me fac, & in virtute tua iudica me,
Respice in me Domine, & mi-
serere mei.

Esto mihi Domine turris forti-
tudinis: à facie inimici.

Protector noster aspice DEUS
& respice in faciem Christi tui.

Esto mihi in DEUM Protecto-
rem, & in locum munitum, ut sal-
vum me facias.

Adjuva me, & salvus ero Do-
mine.

Fiat misericordia tua super nos,
quemadmodum speravimus in te.

PRO REMISSIONE.

peccatorum.

N 2

Domine

Domine ne in furore tuo arguas me, neque in ira tua corripias me: miserere mei, quoniam infirmus sum ego.

Delicta juventutis meæ, & ignorantias meas ne memineris Dñe.

Domine non secundum peccata nostra facias nobis, neque secundum iniquitates nostras retribuas nobis.

Domine ne memineris iniquitatum nostrarum antiquarum, cito anticipent nos misericordie tue, quia pauperes facti sumus nimis.

Adiuva nos Deus salutaris noster, & libera nos & propitius esto peccatis nostris propter nomen tuum.

Erravi sicut ovis quæ periit, quare servum tuum Domine.

Ab occultis meis munda me Domine, & ab alienis parce servo tuo.

Tribularer si nescirem misericordie.

cordias tuas Domine, tu dixisti,
nolo mortem peccatoris, sed ma-
gis ut conuertatur & uiuat.

I N I N F I R M I T A T E
vel angustia.

DEVS noster Refugium & vir-
tus, adiutor in tribulationib⁹
quæ invenerunt nos nimis.

Sana me Domine & sanabor,
salvum me fac & salvus ero.

Tantum dic verbum; & sanabi-
tur anima mea.

Domine vim patior, responde
pro me.

Miserere mei Deus, quoniam
in te confidit anima mea.

Exurge Domine adiuva me, &
libera me propter nomen tuum.

Custodi me ut pupillam oculi,
sub umbra alarum tuarum prote-
ge me.

D E U S misereatur nostri, & be-
nedicat nobis: illuminet vultum
suum super nos.

Per S. ✠ libera nos Domine de
inimicis nostris.

PRO SALVTARI

morte.

Illumina Domine, oculos me-
os; ne unquam obdormiam in
morte.

Mane nobiscum Domine, quo-
niam advesperascit.

Suscipe me Domine, & vivam,
& non confundas me ab expectati-
one mea.

Educ de carcere Domine ani-
mam meam, ut cōfiteatur nomini
tuo.

Portio mea Domine sit in terra
viventium.

Moriatur, Domine, anima mea
morte iustorum.

Recordare I E S U pie, quòd
sim causa tuæ viæ, ne me perdas
illa die.

Quærens me sedisti lassus, rede-
misti crucem passus, tantus labo-
non sit cassus.

Pi s

RELIGIOSORVM 295

Pie IESU Domine dona mihi
requiem sempiternam.

Domine IESU, suscipe spiri-
tum meum.

In manus tuas Domine com-
mendo spiritum meum.

VERSUS.

MORIENTI SVG-
gerendi.

QVemadmodum desiderat cer-
uus ad fontes aquarum, ita de-
siderat anima mea ad te DEUS.

Quam dilecta tabernacula tua
Domine virtutum, concupiscit &
deficit anima mea in atria Domini.

In te Domine speravi, non con-
fundar in æternum, in iustitia tua
libera me.

Erue à framea DEUS animam
meam, & de manu canis unicam
meam.

Dominus illuminatio mea & sa-
lus mea quem timebo.

Tibi dixit cor meum, exquisi-

296 SPEC. PARVVM
vit te facies mea, faciem tuam Do-
mine requiram.

Sitivit anima mea ad Deum,
fontem vivum, quando veniam &
apparebo ante faciem Dei,

AD B. VIRGINEM.

Monstra te esse Matrem, &c.
Maria Mater gratiæ, &c.

A subitanea improvisa morte, &
damnatione perpetua liberet nos
pia Virgo MARIA.

In omni tribulatione & angustia
nostra, subveniat nobis pia Virgo
MARIA.

O Mater DEI, memento mei.

QUALIS ESSE DEBEAT

Religiosorum conversatio.

Restat ut per totum diem in
omnibus tuis actionibus disci-
plinatum, Religiosum, morigerum,
circumspectum, disciplinatum te-
ipsum exhibeas: maximè in tem-
plo, in choro, & coram hominibus
devotum & exemplarem præbeas,
& gra.

& gravem in moribus: ut nulla levitas mentis oculorum evagatio, risus oris, vel ulla dissolutio in istis locis appareat.

Sis autem per diem occupatus vel orando, vel meditando, vel legendo, vel studendo, vel quodcumque opus honestum & pium exercendo: ne unquam te diabolus otiosum reperiatur, & ad malum provocet.

Cella quasi cælum tibi sit, ubi *vsus relicta* cernas: hic ores, studeas, *giosi cubi-* mediteris, crimina plangas. *culi*

Pax est in cella, foris autem plurima Bella.

Horas autem Canonicas omnes & integras devotè & attentè persolvere studeas: ne unquam iusto Dei iudicio contingat te à gratia DEI, vel Ordine tuo apostatare. Hoc namq; à senioribus observatum est, & experientia cōprobatum, quòd sicut monachi vel Religiosi proprietarij sæpissimè su-

Pena pro-
prietario-
rū, & ne-
gligentii
Horas Ca-
nonicad.

bitaneâ morte solent mori ; sic facilè negligentés vel omittentes divinum Officiũ, seu Horas Canonicas, solent communiter protendere ad apostasiam.

D. HIERON:

HOras canonicas dicere ante horam, est pietas.
 Debita hora est charitas,
 Post horam satisfactio.

D. AVG.

Orare ante tempus providètia est;
 In tempore obedientia.
 Post tempus negligentia.

D. GREG.

Horas dicere ante horam securitas.
 In hora iustitia.
 Post horam negligentia.

D. BERN.

Qui orat omne tempus, timeat
 DEUM.
 Qui orat in tempore, laudat DEUM.
 Qui post tempus, reddit rationem.

RELIGIOSORVM. 299

In cibo & potu maximè temperantiam & parsimoniam seruare studeas. Apposita grato animo recipias, & pro benefactoribus, & elargientibus suas eleëmofynas Deum orabis. Cibarijs appositis facile contentus sis, cogitans quàm innumerabiles sint pauperes, qui delicias maximas reputarent, si tantummodo haberent panem, quem Deus tibi cum alijs cibarijs ministravit. *Iustus enim (inquit Sapiens) Provs: c. 31*
comedit, & replet animam suam: venter autem impiorum insatiabilis. Vnde impiorum est, conqueri & obmurmurare, cum cibaria ad appetitum suum non habent.

Tu verò subinde cibos cæteris delicatioribus pœnitentiæ causa tibi subtrahes, vel cum sobrietate sumes.

Super omnia verò tanquam venenū & pestem fugias maledictū & *Vitanda*
 damnabile vitium ebrietatis per *summope-*
 quod viri Religiosi non tātum in- *re crapa-*
la & ebri-
etas om-
 fames

*niſi ec-
caſio con-
fuſionis &
ſcandali.*

fames & contemptibiles omnibus redduntur, ſed ipſa execranda crapula & ebrietas eſt, quæ integra monaſteria & Religiones ſolet convertere & extirpare, nam ex ea ſolent provenire infinita incommoda, confuſiones & ſcandala, à quibus omnibus maximè debet verus Religioſus abhorreſcere & abſtinere. Vnde Chriſtus tam ſeverè nos præmonitos voluit, his acrioribus verbis: *Attendite autem vobis, ne fortè gravètur corda veſtra in crapula & ebrietate & ſuperveniat in vos repentina dies illa; ſcilicet vindictæ & exterminij.*

Poteris tu igitur aliquibus diebus, maximè ferijs 6 in memoriam Dominicæ paſſionis aliquod opus pœnitentiale facere, vel jejunando, vel flagris corpus cædendo, aut cilicium ad carnem geſtando, aut quodlibet aliud aſperum pro illius amore amplectendo:

Dicendo cum Apoſtolo Paulo,
1. Cor. 9. caſtigo corpus meum, & in ſervitutem redigo,

RELIGIOSORVM. 301

*Vedigo, ne fortè cum alijs predicaverim,
ipse reprobus efficiar.*

Similiter ne tu, qui cùm pia vi-
ta, & sana doctrina, aliorum debe-
as animas salvare: ille ipse irreligi-
osè vivendo negligas, & perdas
tuam. Cum unusquisque tenea-
tur majorem propriæ suæ salutis
habere rationem, quàm aliorum;
quòd ordo charitatis docet. Qua-
re prius incipias facere, & postea
docere, ad exemplum Christi, A-
postoli Pauli, & aliorum Sancto-
rum, eorumque vestigijs semper
insiste.

Deum semper habeas præ ocu-
lis. *Nam oculi Domini in omni loco, Prov. 15
contemplantur bonos & malos.*

Cum igitur Deus sit inspector
omnium tuorum actuum, & quem
latere nihil potest; cogita semper
eum tibi præsentem, & omnia tua
conspicientem. Vt possis dicere
cum propheta *Providebam Domi-
num in conspectu meo semper,*

Psalm. 15.

In 66.

In cuius conspectu ambulaverunt Patres nostri, pie, probè & sanctè vivendo: & honestè timoratè & laudabiliter conversando.

TEMPORE NOCTVRNO.

VEsperi ad lectum iturus, intres tecum in iudicium, & cōscientiam diligenter examines. De beneficijs tibi à Deo collatis iterū gratias ages: & de commissis eodie peccatis humiliter à Deo veniam precaberis: firmiterque propones omnium eorum sinceram emendationem.

BREVITER QVISQVE

In mentem revocabit quod presenti die peccaverit.

1. Contra DEVM.

EI cultum debitum per negligentiam non exhibendo nomē eius in vanum assummendo. &c.

2. Contra proximum.

EVm sive presentem sive absentem

tem verbo vel opere lædendo, scā-
dalizando, corde seu affectu eum
non amando, neque ei complacē-
do: curam, providentiam, admo-
nitionem & correctionem ei ex of-
ficio debitam non ut par est impē-
dendo.

3. Contra seipsum.

Vitiosas qualvis affectiones nō
extirpando, passiones non co-
hibendo, Lingvam, internos, ex-
ternosque sensus negligenter custo-
diendo, Modestiam Humilitatem,
Temperātiā, Pudicitiam, similes-
que Virtutes parum promovē-
do. &c.

Dolor.

HÆc igitur & omnia alia pec-
cata quæ unquam admisi in vi-
ta mea, odi & detestor ex omnibus,
super omnia mala quæ usquam sunt
aut esse possunt, eò quod offende-
rim te Deum meum, & summum
bonum, in quo est tota mea Fœli-
citas, & quem timeo & amo su-
per omnia.

Petitio

Petitio Venia.

ORo igitur te clementissime
IESU, dele iniquitatem me-
 am, & dimitte mihi uniuersa deli-
 cta mea.

Propositum.

Propono unà firmiter amplius
 non peccare, omnesque peccā-
 di occasiones deuitare, confiteri &
 implere pœnitentiam quæ mihi fu-
 erit injuncta.

Satisfactio.

Offero autem tibi in satisfacti-
 onem peccatorum omnium
 sacratissimâ tuam passionem. pre-
 tiosissima merita B. MARIE Vir-
 ginis Rosarij Reginae, & Sanctorū
 omnium, atque omnia opera mea,
 & vitam meam uniuersam.

Spes.

ET confido in bonitate & mise-
 ricordia tua infinita, quod per
 merita pretiosi sanguinis & mor-
 tis tuæ, me sis exauditurus, mihi-
 que

que omnia peccata mea remissurus, & gratiam vberem largiturus, quã vitam sanctè instituere, tibi que perfectè usque in finem servire valeam. Qui cum Patre sanctoque Spiritu vivis & regnas DEUS, benedictus in sæcula sæculorum. Amen.

Poteris etiam dicere has orationes.

ORATIO PRO REMISSI-
one peccatorum.

CONFITEOR tibi Dñe DEUS omnipotens, creator cœli & terræ, omnia peccata mea quæcunq; feci ab infancia mea, usque in hanc horam scienter vel ignorãter, & præsertim quæ cõmisi hoc die factis, cogitationibus & omissionibus adversus tuam divinam voluntatem. Tibi Domine confiteor ex corde, & peto veniam, quia peccata mea innumerabilia sunt, & supplico humillimè, ut obliviscaris omnium peccatorum meorum, quorumcun-
que

que me nosti reum in omni ante-
acta vita mea. Accende etiam in
me ignem tuæ charitatis & timo-
ris, & concede mihi ferventem
emendationem totius vitæ meæ,
cum vera spe, fide, & charitate. O
clemens, O pie, O Iesu Fili Mariæ.

ALIA ORATIO.

O IESU dulcissime, tu mecum
quæso maneat, hac nocte me-
cum dormias, & corpus somnum
capiat, & nunquam cor obdormi-
at, sed semper ad te vigilet. Me
Angelus custodiat, & signo crucis
muniat. Hinc Satan procul fugi-
at, & IESUS solus maneat. Quos
amo tecum colligas, in lecto cor-
dis foveas, nec me nec ipsos dese-
ras, sed benedicens protegas, & in
xvum custodias, Amen. *Pater &
Credo.*

*Vel dicere poteris ordinari-
as preces quæ hic sequuntur.*

*Præter Rosarium B. Virg. cum medi-
tatione Mysteriorum.* MYS.

MYSTERIA GAVDIOSA.

Quinque,
POST (IESUS) ACCOM.
modando.

1. Quem virgo concepisti,
2. Quem visitando Elisabetha.
portasti,
3. Quem Virgo Genuisti,
4. Quem in Templo presentasti.
5. Quem in Templo inuenisti.

Quinquè Dolorosa.

1. Qui pro nobis sanguinem sudavit.
2. Qu pro nobis flagellatus est.
3. Qui pro nobis spinis coronatus est.
4. Qui pro nobis Crucem portavit,
5. Qui pro nobis Crucifixus est.

Quinque Gloriosa.

1. Qui resurrexit à mortuis.
2. Qui coelos ascendit.
3. Qui Spiritum Sanctum misit.
4. Qui

4. Qui te assumpsit.

5. Qui te in cœlis coronavit.

Nota præterea, quod tria hæc Rosaria per septimanam ita distribui possunt. Vt Feria secunda, tertia, & quinta dicatur Rosariū Gaudiosum.

Feria quarta & sexta Dolorosum oretur.

Sabbatho autem & die Dominico Gloriosum persolvatur.

Postea Preces Vespertinas.

Confiteor Deo, &c.

Misereatur, &c.

H T M N V S.

CHriste, qui lux es & dies,
Noctis, tenebras detegis,

Lucisque lumen crederis,

Lumen beatum prædicans.

Precamur sancte Domine,

Defende nos in hac nocte,

Sic nobis in te requies,

Quietam noctem tribue.

Ne gra-

RELIGIOSORVM 209

Ne gravis somnus irruat,
Nec hostis nos surripiat,
Nec caro illi consentiens,
Nos tibi reos statuatur.

Oculi somnum capiant,
Cor ad te semper vigilet,
Dextera tua protegat,
Famulos qui te diligunt.

Defensor noster aspice,
Insidiantes reprime,
Guberna tuos famulos,
Quos sanguine mercatus es.
Memento nostri Domine,
In gravi isto corpore,
Qui es defensor animarum,
Adesto nobis Domine.

Præsta Pater omnipotens,
Per Iesum Christum Dominum,
Qui tecum in perpetuum,
Regnat cum S. Spiritu.

Antiphona.

Media vita in morte sumus,
quem quærimus adiutorem,
nisi te Domine, qui pro peccatis
nostris iustè irasceris, sancte Deus,
sancte

fortis, sancte & misericors Salva-
tor, amaræ morti ne tradas nos.
Kyrie eleison, Christe eleison.

Pater noster. *Vers.* Et ne nos. &
Vers. Dignare Domine nocte ista.

Resp. Sine peccato nos custodire.

Ÿ. Domine exaudi orationem
meam.

Ÿ. Et clamor meus, &c.

Oremus.

Visita quæsumus Domine habi-
tationem istam, & omnes in-
fidias inimici ab ea longè repelle,
& Angeli tui sancti, habitantes in
ea, nos in pace custodiant, & be-
nedictio tua sit super nos semper.
Per Christum, &c.

Antiph. Evigila super nos æter-
ne Salvator, ne nos apprehendat
callidus tentator, quia factus es
nobis sempiternus adiutor.

Ÿ. Salvos fac servos tuos.

Ÿ. Deus meus, &c.

Oremus.

Parce Domine, parce populo
tuo,

tuo, ut qui digna castigatione flagellatur, in tua misericordia respiciat. Per Christum Dominum nostrum, Amen.

Antiphona.

Veni Sancte Spiritus, reple tuorum corda fidelium, & tui amoris in eis ignem accende, qui per diversitatem linguarum cunctarum Gentes in unitatem fidei congregasti.

Ps. Emitte Spiritum tuum & creabuntur.

R. Et renovabis faciem, &c.

Oremus.

Deus, qui corda fidelium sancti Spiritus, illustratione docuisti da nobis in eodem spiritu recta sapere, & de ejus consolatione gaudere. Per Christum Dominum nostrum, Amen.

antiph. Sub tuum præsidium confugimus sancta, DEI genitrix nostras deprecationes ne despicias
in ne-

in necessitatibus, sed à periculis
cunctis libera nos semper virgo
benedicta.

R. In omni tribulatione & an-
gustia nostra.

R. Subveniat nobis pia virgo
MARIA.

Oremus.

Protege Domine famulos tuos
subsidijs pacis, & beatæ Mariæ
semper Virginis patrocinijs confi-
dentes, à cunctis hostibus redde
securos. Per Christum Dñm, &c.

Antiph. Laudemus Dominum,
quem laudant Angeli: cui Cheru-
bin & Seraphin, Sanctus, Sanctus,
Sanctus, proclamant.

Ÿ. Angelis suis Deus manda-
vit de re.

R. Ut custodiant te in omni-
bus vijs tuis.

Oremus.

DEus qui miro ordine Ange-
lorum ministeria hominumq;
dispensas, concede propitius, ut à

quibus

RELIGIOSORVM. 313

quibus tibi ministrantibus in cœlo
semper assistitur, ab his in terris vi-
ta nostra muniatur. Per Christū,
Dominum, &c.

Antiph Magne Pater S. Domi-
nice, mortis hora nos tecum su-
scipe, & hic semper nos piè respice.

Ÿ. Ora pro nobis B. Pater Do-
minice.

Ÿ. Vt digni efficiamur, &c.

Oremus.

Concede quæsumus omnipo-
tens DEUS, ut qui peccatorum
nostrorum pondere premimur, B.
Dominici Confessoris tui, Patris
nostri, patrocinio sublevemur.
Per Christum. &c

Antiph. O quam felix gloria sem-
per est Sanctorum, quàm præclara
merita sunt Prædicatorum: quo-
rum verbo & opere mundus de-
coratur, eorumque munere mens
consolidatur.

Ÿ. Sapientiam Sanctorum nar-
rant populi.

○

Et lau-

R. Et laudem eorum nunciat
Ecclesia.

Oremus.

Concede quæsumus omnipotens Deus, ut ad meliorem vitam Sanctorum tuorum Ordinis N. exempla nos provocent: quatenus quorum memoriam agimus, etiam actus imitemur. Per Christum, &c.

Antiph. Sancti Dei omnes, intercedere dignemini pro nostra omniumque salute.

Ÿ. Orate pro nobis omnes
Sancti.

R. Ut digni efficiamur, &c.

Oremus.

Tribue quæsumus Domine, omnes Sanctos jugiter orare pro nobis, atque eos clementer exaudire digneris. Per Christum, &c.

Antiph. Da pacem Domine in diebus nostris: quia non est alius qui pugnet pro nobis nisi tu Deus.

Vers. Fiat pax in virtute tua.

Respo.

Resp. Et abundantia. &c.

Oremus.

DEUS à quo sancta desideria,
recta consilia, & iusta sunt
opera, da servis tuis illam quam
mundus non potest dare pacem: ut
& corda nostra mandatis tuis de-
dita, & hostium sublata formidine,
tempora sint tua protectione trā-
quilla. Per Christum, &c.

Antiph. Fidelium animæ per mi-
sericordiã Dei requiescant in pace.

Vers: A porta inferi.

Resp. Erue Domine, &c.

Oremus.

Fidelium DEUS omnium condi-
tor & Redemptor, animabus
famulorum famularumq; tuarum
remissionem cunctorũ tribue pec-
catorum; ut indulgentiam quam
semper optaverunt, pijs supplica-
tionibus consequantur. Per. Am.

IN lecto ita te componas, q̄ em-
admodũ in sepulchro post mor-
tem

Q 2

tem

tem aliquando ponendus es cancel-
latis brachijs in formam crucis: &
tecum paulisper figuram illam quã
hoc situ repræsentas, cum omni-
bus circumstantijs diligenter ex-
pendas. Responsorium aliquod vel
Psalmum aliquem, ex ijs quæ pro
defunctis dici solent, super te tan-
quam mortuo leges. Ac denique
Deum rogabis, ut in hora mortis
tuæ te defendere, & contra omnes
inimici tentationes & insidias tue-
ri dignetur.

Cinctus autem dormies, & pro-
feres hæc verba: *Cinge me Domine
cingulo castitatis, & extingue in lum-
bibus meis ignem concupiscentiæ & libidi-
nis.* Quotiescunque nocte exper-
gisceris, dicas: *Gloria Patri, & Filio,
& Spiritui sancto: vel O IESU
nostra Redemptio.* Vel
aliquid simi-
le.

Quia

Quia crebrò solent Religiosi per sacram confessionem conscientiam expurgare, placuit ad majorem instructionem quèdam modum & brevem methodù hic tradere, quò faciliùs & commodiùs id præstare possint.

MODVS CONFITENDI

quotidianos defectus, pijs omnibus, & sæpè hoc Sacramentum frequentantibus utilis

Signo crucis factò, dices: Benedicite. Complicatisq; manibus dices Confiteor DEO, B. MARIE B. Dominico, omnibus Sanctis, & tibi Pater quia peccavi nimis cogitatione, locutione, opere & omissione, mea culpa. Ideo precor tuam Paternitatem humiliter, audias me.

Confiteor inprimis, me non eo dolore, contritione, & proposito emendandæ vitæ; ad cõfessionem accedere, ut tantum Sacramētum

& peccatorum meorum gravitas
& multitudo requirit. Bonum
propositum emendandæ vitæ, &
in virtutibus proficiendi, non ob-
servavi, sed in antiqua vitia & pra-
vos mores reincidi, nec injunctam
pœnitentiam debita cum devotio-
ne & contritione absolvi.

Confiteor me Dominum DEUM,
nec ex toto corde & animo dile-
xisse, laudasse, & gratias egisse, nec
debito fervore inservisse. In ora-
tione sæpe plus caducis & corpo-
ralibus, quam divinis & spiritua-
libus deditus fui. Divinum offi-
cium & horas meas canonicas de-
bita cum devotione & attentione
non peregi, sed magna distractio-
ne mentis & cordis: adeo quod in-
tegras horas, subinde absq; actu-
ali ulla attentione persolverim,
vixque virtualement servaverim.

In omnibus meis operibus &
actionibus ante omnia, & super
omnia divinum honorem & ma-
iorem

iorem Dei gloriam studiose, purè & recta intentione non inquisivi, sed magis meipsum, proprium commodum, sæculi laudem. meam utilitatem. Si quid etiam aliquando boni fecerim, id magis timore, & veteri consuetudine, quam ex sincero DEI amore perfeci. Spem omnem atque fiduciam in DEI omnipotentis manu non collocaui, sed nimis me terrenis occupavi.

Non ita proximum, quàm meipsum amavi, nec ita cum alijs egi ut mihi optassem fieri. Infirmittes & defectus aliorum patienter non tuli, ob minimam causam ijs indignatus fui, pronus ad iram & vindictam. Superioribus illum, amorem, honorem, fidem & obedientiam non exhibui, ut congruum erat. Aliorum vitia facillimè animadverti & observavi, cum mea minimè curarem vel cernerem. Facillimè etiam ex temeritate aliorum dicta vel facta iudicavi,

dicavi, aliosque contempsi & spre-
vi. Linguam meam & aures me-
as, ab omni detractione, oblocu-
tione, murmuratione, non satis
castè, & cautè custodivi, sed mul-
ta inordinata, inepta, obscæna,
& otiosa verba in ore habui. Si-
lentium in locis & temporibus in-
terdictis sapius fregi; mendaciæ
jocosa & officiosa dixi.

Tempus meum inutiliter de-
duxi & consumpsi. Debitam Par-
simoniam in cibo & potu non ser-
vavi. Nimum effusus in levitas
tibus & dissolutionibus, & in mul-
tis nimis curiosus & sensualis ex-
titi. Cor denique & affectum
in creaturis nimum collocavi.
Sancti spiritus suggestiones, &
bonas quaslibet inspirationes at-
que instructiones non ut oportu-
it observavi, nec benè impendi:
sed magis meas pravas cõcupiscen-
tias & inclinationes secutus sum.
Omnes peccandi occasiones non
fugi,

fugi, nec evitavi, vanam gloriam & propriam complacentiam sæpè habui; nec DEO pro suis beneficijs gratus extiti,

Immundas & obscænas cogitationes varias in mente habui, ijsque facilè me oblectavi, nec debitam displicentiã & detestationem in ijs habui, sed majorem complacentiam & delectationem: (si quoque non subinde ijs consensum præbuerim.)

Ad sacrosanctum Eucharistiæ Sacramentum tanto cum honore, humilitate, & conscientiæ puritate, quanta in tanto tamq; Augusto Sacramento exigitur non accessi.

Tandem conscientiam suam quisq; examinet. An decem præcepta Decalogi, præcepta Ecclesiæ vota sua, statuta & ordinationes suas benè observaverit. An nullum grave peccatum seu mortale commiserit. Et tandem ita concludet suam confessionem.

De his & omnibus alijs, five iam dictis, five per negligentiam & oblivionem omissis, & de quibuscunque alijs, quibus me Deus reum novit, dico meam culpam, & peto à Deo remissionem, & à te Pater humiliter veniam & absolutionem in quibus, ex iam dictis, arbitratur, se esse à veniali immunem, omitrat.

ANTE CONFESSIO-
onem poteris dicere hanc O-
rationem.

PER Sanctorum omnium Angelorum, Archangelorum, Patriarcharum, Prophetarum, Apostolorum, Martyrum, Confessorum, atque Virginum merita: Orationes, passiones, & suffragia, infunde cordi meo, Clementissime Deus, per gratiam, Spiritus Sancti, compunctionem & fontem lacrimarum. ut possim reatum conscientiaæ meæ perfectè cognoscere & delicta

RELIGIOSORVM. 323

licta facinorum meorum plenariè
confiteri, & devotè commissa ac-
culare, & de cõmissis omnibus di-
gnâ pœnitentiam agere, & de his
tua præstante misericordia, perfe-
ctam habere veniam, Amen.

HANC VERO POST
confessionem.

SIT tibi Domine obsecro, meri-
tis sanctissimæ matris tuæ sem-
per Virginis MARIÆ grata & ac-
cepta ista confessio mea, & quid-
quid mihi defuit nunc & alias,
de sufficientia contritionis de pu-
ritate & integritate confessionis,
suppleat pietas & misericordia tua,
quæ dignetur me habere plenius, &
perfectius absolutum in cœlo, A.

ORATIO ANTE SANCTIS-
simam Communionem
Sacramentalem.

DULCIS-
sime IESU Christe Do-
mine benignitatis, & miseri-
cordiæ infinitæ, qui cum Patre &
Spiri-

Spiritu sancto existens unus DEUS gloriosissimus & immortalis, pro me dignatus es Homo fieri, teque in pretium cum ignominia & dedecore tradidisti, ut me vilem & miserabilem redimeres, & his non contentus in hoc sacro altaris convivio te ipsum in animæ meæ cibū præbueristi. Domine qui me hic jugiter expectas, ut mihi tecum ipso bona cœlestia & inestimabiles divitias in hac vita largiaris. Domine qui in alia vita te mihi in æternum præmium ineffabili charitate præparasti: pro his tam immensis muneribus, quæ omnem intelligentiam hominum superant, & Angelorum, & pro alijs innumeris beneficijs quæ mihi tribuisti, fiat infinitæ laudes, infinitæ benedictiones, infinitæ glorificationes, infinitæ gratiarum actiones, Tibi, qui dignus es infinito amore, infinito honore & gloria in cœlo & in terra, in mari & in omnib⁹ Abyssis, nunc & semper,

RELIGIOSORVM 325

per, & in sæcula sæculorum. Am.

Et ego peccator te Dominum confiteor, te laudo, te honoro, te magnifico, te superexalto, & toto corde te invoco, & in sinum misericordix tuæ me proijcio, atque resigno: In te Domine credo, in te Domine spero, te Domine diligo, te Domine quæro, te Domine desiderat cor meum, ad te Domine suspiro in hoc exilio, in te confidit anima mea, & uniri tecum perfectissima charitate cõcupiscit, ut melius tibi seruiat, te semper laudet, tibi gratias agat & te nunquam offendat, Domine me tibi totum offero & in manus tuas me commendo, Amen.

Dicuntur etiam tribus vicibus cum Sacerdote illa verba.

Domine non sum dignus, ut intres sub rectum meum, sed tantum dic verbo, & sanabitur anima mea,

ORA-

ORATIO.

Post Sanctissimam Communionem.

DULCIS IESU DEUS meus propter immensam charitatem tuam qua dignatus es venire in animam meam, obsecro te ex toto corde meo, ut nunquam permittas me labi in peccatum mortale, si vero ego miser tale scelus aliquando committerem, rogo te nunc pro illo tempore, ut illicò digneris mihi tribuere gratiam tuam, quâ corde contrito & humiliato ad te conversus redeam ad laudem & gloriam divinæ Maiestatis tuæ, Obsecro te dulcis IESU ut vis ardentissimi & suavissimi Amoris tui cor meum inflammet, penetret, purget, & omnes sensus meos ad te rapiat, ut velut ignis ardens aut ferrum corde totus amore tuo ardeam, mei ipsius penitus obliviscar, te solum cogitem, te solum desiderem, te solum sapiam
ac sen-

ac sentiam, tibi soli vinculo charitatis adhæream. Amen.

MODVS COMMVN-

cande siue sumendi sacram

Eucharistiam Spiritualiter.

COMMUNIO spiritualis fieri potest in omni loco quodocunque & quoties fidei cuique placuerit, etiamsi centies & sæpius quotidie voluerit, quod exercitium plurimū confert ad animæ salutē.

Cum igitur sanctissimā Eucharistiam spiritualiter sumere volueris, primum statue ante oculos mentis tuæ conscientiam tuam & advertens te reum alicujus peccati, præcipue mortalis illicò remissionem à D^{eo} impetrare stude per actum contritionis.

Post contritionem peccatorum meditare paulisper Amorem Christi erga te in sanctissima Hostia nam quodammodo ac si Cæli, terræ creaturarumque omnium oblitus, tibi
soli

soli vacaret, tibi sese exhibet, imò te expectat die noctuq; cum Beatissimorum Spirituum frequentia, in sacra pixidè ad altare in tēplo.

Attende quoties sacratissimam Eucharistiam de manu Sacerdotis accipis, eundem Dominum dignari in animam tuam solo amore utilitatis salutisque tuæ venire, longèque majori cum benevolentia venire quam tu illius Adventum desideres.

Considera quod licet aliquando rationabilibus de causis sanctissimam Hostiam non sumas per ministerium Sacerdotis, nihilomin⁹ Christus pulsat ad ostium cordis tui, in quod existente te à peccatis mundo, ac devota mente eius adventum præstolante, vocem vel affectum tui se vocantis exaudiens, ipse ingreditur cum omnibus donis, Virtutibus, meritis & divitijs suis, ut te ipsum expuret, ornet, regat, salvet & dicit.

Horum

RELIGIOSORVM. 229

Horum mysteriorum vel simi-
lium adhibita meditatione, quod
brevissimo temporis spatio fit ab
ijs, qui hac in re fuerint paululum
exercitati, ubicunque fueris & tam
valens corpore quam ægrotus re-
putabis teipsum ingratiſſimum,
viliſſimum, & divinis omnibus in-
digniſſimum beneficijs, præcipue
verò, quod nunc es accepturus, ni-
hilominus tamen oculis veræ fidei
realem præſentiam Chriſti Domini
in ſanctiſſima Euchariftia contem-
plans, reddensq; Vices pro modu-
lo tuo, Amori quo ipſe Dominus
ſemper paratus eſt, ad te venire,
tuique deſiderio ardet: Exoptabis
tu etiam illum recipere, eundem-
que cum pietatis affectu vocabis
ad te, proferens aliquoties ore, vel
corde ingeminans, IESU mi, IESU
mi, vel eodem incenſus deſiderio
ſilens ad eum devote ſuſpirabis.
Vel ad idem intentus aliquo actu
interiori vel exteriori vocabis ad
te Chri-

te Christum tuum, & ipse faciet, ut
Anima tua in se divinæ eius præ-
sentia & unionis effectus experiatur.

Et hæc est Communio Spiritu-
alis, in qua si te exercueris, non
sufficit per magnum volumen ad
describendum tibi fructus admi-
randos, & quæ cōsecutus es bona.

Hæc præparatio & modus cō-
munis adhiberi etiam potest in
communione Sacramentali, exce-
pto eo, quod non sufficit sola con-
tritio de peccatis mortalibus, sed
necesse est accedere ad Sacramen-
tum pœnitentiæ, antequam
homo ad sanctissimum Euchari-
stia Sacramentum suscipiendum
accedat.

MODVS EXERCENDI

*actum Humilitatis & resigna-
tionis in Deum perutili in vi-
ta & tempore mortis.*

Domine Deus ego sum miser,
ille quem tu pro paterna bo-
nitate

nitate & potentia tua creasti, per te
ipsū, & ad te ipsum. Domine IESU
Christe ego sum ille miser, quem
tu per ignominiosissimā & innocē-
tissimā mortē tuam redemisti ab
omni potestate Inimici. Tu ergo
solus Imperiū habes & potestatem
super me. Domine DEUS ego sum
homo miser, quem tu servare po-
tes secundum abyssum misericor-
diæ tuæ in qua spero & confido.

N.B.

Ioannes Thaulerus Ord: Præd:
in sermone seu exhortatione ad
felicem mortem, ait experientia
compertum esse & sanctorum Au-
thoritātē comprobari huiusmodi
verba morientibus recitata mirum
in modum prodesse.

Idem affirmat Abbas Blossius in
monili spir: c. 12. DEUM quibus-
dam amicis suis revelasse. Qua in-
te animadvertendum est tibi frater
mi dilectissime, talem virtutem
admi.

admirabilem, non cōsistere in verbis solis, sed in vere contriti & ante Deum humilitati cordis affectu. Ideo disce orare sępius & recitare, vel meditari devote in vita tua præfata verba, facies enim qualibet vice actum magnę virtutis & meriti, & promptus evades, ad præstandum auxilium hac pia oratione multis morientibus & tibi met ipsi in mortis agone.

MODVS EXERCENDI

actum contritionis ad impetrandam peccatorum remissionem.

Notandum, ad actum verę contritionis quę provenit ex charitate, requiritur ut homo poenitens & dolens propter Deum de offensa ipsius DEI, speret in eo & veniam petat cum proposito confitendi & satisfaciendi.

Quotiescunque igitur conscientia tua te reprehendet alicujus peccati

cati eliciens actum hunc, teque ad Deum convertens ore vel corde hæc vel huiusmodi verba dices.

Peccavi Domine miserere mei.

Post hoc noli perturbari metus & animi agitatione disceptans tecum, an tibi D E U S pepercerit nec ne, hoc enim nihil aliud est, quam superbia, vexatio mentis, & laqueus diaboli. Ideo te libere committens in manus divinæ pietatis, prosequere bene operari, æquè ac si in nulla re peccavisses. Hunc actum contritionis comprehendimus in sequenti oratione, ut ea sæpius repetita, unicuique maior præbeatur occasio à Deo impetrandi multa, quæ per illum actum habentur bona, in quibus præcipua est remissio peccatorum (quantacunq; magnitudo sit eorum & multitudo) & huiusmodi remissio statim impetratur quamvis pœnitens actu minimè tunc cōfiteatur, sufficit enim

eum.

eum habere propositum confitendi. & contritionem perfectam iam dictam. Siquidem imperfecta sola non sufficeret. Quanti sit momenti scire hunc actum perfectè, ex hoc intelligi potest. Quispiam reus peccati mortalis repentino mortis discrimine corripitur, & Sacerdotem qui ipsi ministret sacramentum pœnitentiæ non habet, tum per actum perfectæ contritionis salvatur, qui alioquin moriens perpetuò damnaretur. Cum igitur aliquis in perpetuo mortis articulo versabitur, tempusq; eum deficiet cōmodius animæ suæ consulendi, ad contritionem peccatorum tunc necesse non est eum scrutari conscientiam, sed sufficit ut doleat generaliter de peccatis antea actæ vitæ, verumtamen si in illa temporis angustia aliquod peccatum singulare venerit in mentem, dolendum erit ei etiam præcipue de illo, & hunc dolorem sive

contri-

contritionem tam generalē quam particularem habendam sibi fore meminerit propter offensam DEI charitate summa dilecti, maximo amore dignissimi. Habebit pariter propositum accedendi ad sacramentum pœnitentiæ, si tempus dabitur, & firma fide ac spe in misericordia DEI veniam peccatorum ore vel corde dicens.

Iesu miserere, Iesu miserere, Iesu miserere.

Vel quæcunq; alia verba, quæ tunc statim occurrent animo, aut sequentem orationem si memoriter sciat.

Hoc loco te hortor quicunq; es, ad cuius manus DEI beneficio hoc scriptum pervenerit, ut dum hanc tibi vitam suppeditat DEUS, exerceas te sapius modo supradicto, in petendo misericordiam, & tuorum veniam peccatorum ab ipso DEO, id enim singulis vicibus utilitatem

liratem tibi magnam afferet, fietque promptior indies, ut possis tibi met ipsi & alijs consulere, si aliquando necessitasurgens postula-
verit.

ORATIO VEL ACTVS

Contritionis.

EA humilitate qua possum ma-
jore, miser ego poenitens & do-
lens de peccatis, quibus adhuc of-
fendi te Deum meum, creatorem
meum, benefactorem meum, qui
usque modo fuisti ergame tam mi-
sericors atque benignus, veniam
a te peto. Confirmo propositum
meum accedendi pie atque fre-
quenter, adiuvante te ad Sacramen-
tum poenitentiae, abstinendiq; po-
sterum cautius a peccatis & ab oc-
casionibus peccatorum. Domine
amo te, & nihil aliud amo sicut
te, nec etiam meipsum: Domine
Amo te ex toto Corde meo, & spe-
rans in tua summa bonitate, de-
precor te ut ignoscas mihi ad ho-
norem

norem & gloriam tuam, sicut etiam omnibus qui aliquando me laeserunt Ego propter Amorem tuum libenter ignosco, Amen.

Exercitium utile.

AD PURIFICANDAM

*animam quotannis, sumptum
ex pharetra divini Amoris, Ioan-
ni Landisbergij Carthusiani.*

SVnt (inquit ille) qui velut præsentem mortem quotannis sibi exercitio quodam præfigunt, seque non aliter ac si jam forent morituri ad mortem parant, id que ad quinque dies continuos.

Prima die meditantur pænas atque infirmitates mortem præcedentes atque horrorem mortis ad quæ omnia se resignant.

Secunda die de peccatis suis cogitant, illa tanta diligentia atque sedulitate confitendo, ac si post confessionem statim forent morituri,

P

ri, ita-

ri, itaque illam diem gemitibus & fletibus transigunt.

Tertia die ad sacram Eucharistiam quasi viaticum pro exitu huius exilij sumentes, quanto possunt fervore accedunt.

Quarta die pro unctioe sancti Spiritus, qua illuminentur, atque emolliatur cordis eorum durities DEUM rogant assidue: & hoc faciunt quasi pro extrema unctioe.

Quinta die DEO, ferventissime supplicant pro morte spirituali, qua Mundo & sibi ipsis perfecte moriantur, vivant autem DEO.

Singulis autem his diebus possunt applicari Psalmi & orationes congruæ nec non invocationes sanctorum, & tandem gratiarum actio pro omnibus beneficijs à DEO per totam vitam collatis.

Verumtamen quod attinet ad psalmos, orationes &c. quandoquidem nil certi assignatum est si

tu le

tu lector per te metipsum nescis,
quid hac in re tibi sit agendum,
consule confessorium, vel

Primo die pro defunctis pote-
ris orare ac pro ijs præcipue qui-
bus te plus debere cognoscis, &
pro ijs quorum morti interfuisti,
recitando pro ipsis officium defun-
ctorum, vel eisdem B. MARIÆ
Virgini commendabis ad ejus ho-
norem recitando pro eis Rosarium,
aut alia ex instituto Rosarij frater-
nitatis perficiendo.

Secunda die recitabis Psalmos
pœnitentiales aut orationes devo-
tas ad IESUM, Officium de S. Cru-
ce, de quinque vulneribus, ad ho-
norem sanctissimæ vitæ passionis
& mortis eiusdem.

Tertia die recitabis omnes psal-
mos graduales vel Rosarium B. V.

Quarta die recitabis Officium
Spiritus Sæcti, & Officiũ B. Mariæ
V. aut Offici: de æterna Sapientia.

Quinta die recitabis Hymnum

Te Deum Laudamus, Psalmum 90
 Qui habitat, & Tria cantica, nempe
 Magnificat, Benedictus, Nunc
 dimittis. Vel Rosarium cætera cu
 confessorio disponens.

Oratio.

D. THOMÆ AQVINATIS

Ordinis Prædicatorum, ad B,

*V. Mariam ab omni Re-
 ligioso dicenda.*

O Beatissima & Dulcissima Vir-
 go MARIA, Mater Dei, omni
 pietate plenissima, summi Regi
 Filia, Domina Angelorum, Mater
 omnium Creatoris, in sinum pie-
 tatis tuæ cōmendo hodie & omni-
 bus diebus vitæ meæ corpus me-
 um, & animam omnesque actus
 meos, cogitationes, voluntates de-
 sideria, locutiones, operationes,
 omnemque vitam finemq; meum
 ut per tua suffragia disponar in
 bonum, secundum voluntatem di-
 lecti Filii tui, Domini nostri IESU

Christi

Christi: Vt sis mihi O Domina
 mea Sanctissima, adiutrix & con-
 solatrix contra insidias & laqueos
 hostis antiqui & omnium inimico-
 rum meorum à dilecto Filio tuo
 Domino nostro IESU Christo, mi-
 hi impetrare digneris gratiã, cum
 qua potenter resistere valeam ten-
 tationibus mundi, carnis, & dæ-
 monis, ac semper habere firmum
 propositum ulterius non peccandi,
 sed in tuo, & dilecti Filij tui servi-
 tio perseverandi. Deprecor te eti-
 am Domina mea Sanctissima, ut
 impetres mihi veram obedientiam
 & veram cordis Humilitatem, ut
 veraciter me agnoscam miserum,
 ac fragilem peccatorem & impo-
 tentem non solum ad quodcumque
 opus bonum, faciendum sed etiam
 ad resistendum continuis impugna-
 tionibus sine gratia & adiutorio
 creatoris mei & sanctis precibus
 tuis. Impetra mihi etiam O Do-
 mina mea Dulcissima perpetuan-

mentis & corporis castitatem, qua-
 tenus puro corde & casto corpore
 dilecto filio tuo, & tibi in tuo or-
 dine valeam deservire, obtine mihi
 ab eo voluntariam paupertatem,
 cum patientia, & mentis tranquil-
 litatem, ut labores eiusdem ordinis
 valeam sustinere, & pro salute pro-
 pria & proximorum in eo valeam
 laborare. Impetra mihi etiam O
 Domina dulcissima charitatem ve-
 ram: qua dulcissimum & dilectissi-
 mum Filium tuum Dominum no-
 strum IESUM Christum toto cor-
 de diligam, & te post IESUM su-
 per omnia, & proximum in DEO
 & propter DEUM, sicque de bono
 ejus gaudeam, de malo doleam,
 nullumque contempnam, neque te-
 merarie judicem, neque in corde
 meo, me alicui præponam. Fac eti-
 am O Regina Mater, ut dilectissi-
 mi filij tui timorē pariter & amo-
 rem semper in corde meo habeam,
 & de tantis beneficijs, mihi, non
meis

RELIGIOSORVM 343

meis meritis sed tua benignitate collatis, semper gratias agam, ac de peccatis meis puram & sinceram confessionem & veram pœnitentiam faciam, ut suam consequi merear misericordiam & gratiam. Oro etiam ut in fine vitæ meæ tu Mater unica, cœli porta, & peccatorum advocata me indignum servitorem tuum, à sancta fide Catholica deviare non permittas, sed tua magna pietate & misericordia mihi succurras & à malis spiritalibus me defendas ac de benedicti filij tui gloriosa passionē etiam tua propria intercessione spe accepta, veniam de peccatis meis, ab eo mihi impetra, atq; me in tua & eius dilectione morientē, in viam salvationis & salutis dirigas. Am.

PROTESTATIONES

Quotidie faciendæ.

IN nomine Sanctissimæ TRINITATIS, Patris, & Filij, & Spiritus

Spiritus † Sancti, protestor coram te gloriosissima Dei genitrice MARIA, te sancto Angelo DEI, custode meo, te Sancto N. N. Patronis meis, & vobis sanctis omnibus, quod mori desidero & volo in ea vera fide Catholica, quam sancta Romana Ecclesia profiteretur.

Protestor nunc pro hora mortis meæ, quod credo omnes articulos fidei & totam sacram scripturam, secundum expositionem Doctorum Catholicorum.

Etiā nunc pro tunc detestor & reprobō omnes hæreses & superstitiones à sancta Matre Romana Ecclesia damnatas & reprobatas, & gaudeo mori in hac fide.

Credo non proprijs meritis, sed virtute passionis IESU Christi ad gloriam posse pervenire, quodque alio modo nullus possit salvari, nisi merito dictæ Passionis.

Cognosco me multum offendisse creatorem meum, à quo tot bene-

RELIGIOSORVM 345

beneficia recepi, pro quibus immē-
sas ei gratias, ago & ab omni crea-
tura cupio sibi famulatum præstari.

Doleo ex corde nunc pro tunc
de omni offensa contra Dominum
ipsum & proximum meum qualiter
cunq; commissa.

Doleo de omni negligentia &
omissione bene operandi, & con-
temptu gratiarum à Deo meo mi-
hi datarum.

Desidero recordari omnium
peccatorum meorum, ut de ipsis
habere possim specialem contriti-
onem.

Doleo nunc pro illa hora, quæ
non recordor de omnibus pecca-
tis, quæ commisi qualitercunque,
& quæ, si recordarer, confiterer Sa-
cerdoti.

Doleo quod postquam de pec-
catis à Domino veniam sum con-
secutus, recidivans ad eadem vel
similia vel majora sum reversus.

Parco omnibus ob Amorem.

P s

Dei,

Dei, qui verbo vel factō mihi nocuerunt.

Paratus sum omnibus satisfacere quibus teneor, de omni re, de fama vel honore.

Protestor quod nec ad momentum temporis vivere affecto, nisi quantum divinæ placuerit pietati.

Protestor quod mori intendo absque omni desperatione, vana gloria de bonis operibus, & fidei dubitatione: quodque verè scio unam guttam Deifici sanguinis Domini mei in ara crucis effusam suffecisse in redemptionem totius humani generis.

Protestor quod in casu ubi ex pusillanimitate spiritus propter tremendum divinum iudicium cui de necessitate astare debeo, vel debilitate Rationis in aliquā incidere desperationem, aut fidei dubitationem (quod DEUS avertat) totum nunc pro tunc, sana mente existens, revoco, casto, & pro non tali

tali facto habere volo, eo quod nō
discursu libero, hoc ipsum eveniet.

His protestationibus præmissis,
sanctissima DEI genitrix, sancte
Angele DEI, custos meus, sancti
N. N. Patroni mei, & vos omnes
electi, vobis extremam meam vo-
luntatem & affectionem pro testa-
mento Animæ meæ commēdo,
ut super eas in extrema hora vitæ,
meæ, fideles testes & protectores
sitis. Precorque vos ut unum la-
chrymosum intuitum & dolorosū
susprium ex innumeris doloribus,
quos in cruce pendens tribus horis
vivus, salvator meus habuit, mi-
hi obtineatis, ad mitigandum do-
lorosos meos singultus, quibus tunc
affligar. Teque mæstorum Advo-
catam humillime deprecor, ut me-
cum dividere velis in illa mea
angustia unum cordis tui Virginei
susprium, & mæstum intuitum,
ex innumeris quos sub cruce stan-
do suspirijs & lachrymis habuisti.

filium

filium tuum & redemptorem meum morientem intuendo: meque tandem introducere digneris ad amœna paradyfi loca, ubi lætaris in perpetuum Amen.

PROTESTATIO
SANCTI VINCENTII

Ord. Præd.

O Domine IESU Christe ego quavis indignus & miser peccator, firmiter & puro corde & ore ad plenum cōfiteor sanctam fidem Catholicam, & omnes eius articulos, & sicut alma Mater Ecclesia Romana prædicat, docet & tenet, sed cum multa Domine occurrant pericula, & varia tentamēta, si forsitan (quod absit) occasione ipsorum, aut in articulo mortis, aut alias per alienationem intellectus, ab ipsa sancta fide deviarem, aut alicui peccato consentirem, protestor nunc pro tunc & econtra coram

RELIGIOSORVM. 249

coram tua sanctissima Majestate,
& tua gloriosissima Matre MARIA,
sancto Angelo meo custode & Pa-
tre meo Divo Dominico, & omni-
bus Sanctis, quod in hac sancta fi-
de Catholica, & in plenitudine fer-
voris ejusdem fidei, in sinu sacro-
sanctæ Matris Ecclesiæ, Matris
meæ, quæ nescit claudere gremiũ,
redeunti ad se, sine consensu ali-
cujus peccati, volo semper vivere
& mori. Amen.

REMEDIA CONTRA
subitanam & improvi-
sam mortem quotidie
adhibenda.

IESVS Nazarenus Rex Iuda-
orum Titulus Triumphalis de-
fendat nos ab omnibus malis, †
Sancte DEVS, † Sancte Fortis, †
Sancte immortalis miserere nobis
Signatum est super nos Lumẽ psal: 4.
vul-

vultus tui Domine: dedisti laetitiam in corde meo.

Psalm: 90. A sagitta volante in die, à negotio per ambulante in tenebris: ab incurfu & demonio meridiano liberame domine.

Psalm: 115. Dirupisti Domine vincula mea tibi sacrificabo Hostiam laudis & Nomen Domini invocabo.

VT omnibus clarè constet, quod vita monastica, & trium votorum observantia, sit apertè fundata in sacra Scriptura immò ipsius Christi Salvatoris luculenta doctrina & non (ut heretici obgannium) esse inventiones, superstitiones & doctrinas humanas. Deniq; ut quilibet Religiosus, tanto magis suam obligationem agnoscat, quanto apertius per eloquium sacra Scriptura, & doctrinam Christi, se se obstrictum agnoscit, ad religiosam vitam instituendam, & vota sua servanda qua distinxerunt tabia
ejus

RELIGIOSORVM. 351

ejus, juxta illud: Vovete & reddite *Pf. 75.*
Domino Deo vestro.

Placuit quadam loca, & testimonia
sacra scriptura, & dictorum Christi. hic
breviter subiungere, & ad oculum de-
monstrare; ut promptius quisq; vocatio-
ni suae, & professioni satisfaciat, & ad
perfectiōem tendat ad quam Christus nos
hortatur, dicens. Estote ergo perfecti, *Mat: 9.*
sicut & Pater vester caelestis perfe-
ctus est. Maxime cum nobis ipsa vita
& doctrina Christi Salvatoris, tanquam
clarissimum speculum esse debeat, in quo
defectus nostros aperte cōspiciamus agno-
scamus; & veris Christianis virtutibus
exornemur.

DOCTRINA CHRISTI de Vita Religiosa.

CHRIStus Salvator noster
tria Religiosorum Vota non
solum verbis suavit & docu-
it, sed suo exemplo comprobavit
& declaravit.

Nam

De casti-
tate.

Nam castitatem coluit, qui de Virgine natus, & carnis delicias ac voluptates abhorrens, virginitatem servavit, laudavit & extulit, dicens: *Sunt eunuchi, qui seipfos castraverunt propter regnum caelorum: qui potest capere capiat.* Qui sunt illi Eunuchi? nisi Religiosi, quia sua sponte & libera voluntate respicientes nuptias & uxores, castam vitam eligunt amore Dei sui? Nam (inquit Apost Paulus) *qui sine uxore est sollicitus est quae Domini sunt: qui autem cum uxore est, sollicitus est quae sunt mundi, quomodo placeat uxori, & divisus est.* Habes ergo rationem, cur castè viuentes aptiores sint ad servitium & obsequium Dei.

De pau-
pertate.

An non similiter Paupertatem coluit & docuit, qui cum dives esset, pro nobis egenus factus est, ut non haberet ubi caput suum reclinarret? sed audi, quomodo suis sequacibus etiam hanc voluntariam paupertatem suaserit. *Si vultis (inquit) perse-*

RELIGIOSORVM. 353

perfectus esse, vade, vende omnia que *Matt 19*
 habes, & da pauperibus, & habebis the-
 saurum in calo, & veni sequere me.

Tertio denique, an non idem *De obedia*
 Christus Dominus obedientiæ & *entia.*
 humilitatis perfectum simulacrum
 sese nobis exhibuit? *Qui humiliavit Phil: 2*
 semetipsum, factus obediens usq; ad mor-
 tem, mortem autem crucis. Et non
 solum Deo Patri, sed Ioseph & Ma-
 riæ, testante Evangelista: *Et erat Luc: 2*
 subditus illis.

Et ad sui imitationem nos pro-
 vocans, ait: *Discite à me, quia mitis Matt. 11.*
 sum & humilè corde, & invenietis re-
 quietem animabus vestris.

Et ut Superioribus promptam
 hanc obedientiam cum omni hu-
 militate exhibeamus, eorum sta-
 biliendo auctoritatem dicit: *Qui Luc: 10.*
 vos audit, me audit; qui vos spernit,
 me spernit. Unde propriam volun-
 tatem docet esse abnegandam: *Qui Luc 9.*
 vult (inquit) venire post me, abneget
 semetipsum, & tollat crucem suam, &
 sequatur me. *Vide.*

Videtur ergo ubi sit fundata trium Votorum essentialium observantia. & quis sit Auctor vitæ monasticæ ?

Religio Sed dicit aliquis : Valdè difficilis & molesta, hæc doctrina & observantia Religionis. Fateor equidem : sed hæc via salutis, quæ tendit ad astra, quam Christus ipsemet ingressus est, & pleriq; omnes

Es: 117. Sancti & Beati *Hæc enim porta Domini, iusti intrabunt per eam.* Hancque angustam portam & arctam

Mat: 7. viam Christus demonstravit & docuit, quando dixit. *Intrate per angustam portam : quia lata porta & spatiosa via est, quæ ducit ad perditionem, & multi sunt qui intrant per eam. Angusta verò porta & arcta via est, quæ ducit ad vitam, & pauci sunt, qui inveniunt eam.*

Nolite ergo mirari, O Religiosi, nolite turbari, vel indignari, si obedientia subinde vobis gravis, si paupertas, si jeiunium, abstinētia,
carnis

carnis maceratio, Spiritus mortificatio, durus lectus, nocturnæ vigiliæ, disciplinæ, silentium, reprehensio, & punitio, & qualiscūque Ordinis vestri austeritas, molesta, dura & aspera & difficilis esse videatur: quia hæc illa angusta porta & arcta via est quæ ducit ad vitam, quam Christus vobis proposuit, quam pro securitate spontaneè elegistis, & status professionis vestræ à vobis exigit, & hic certa vobis salus.

Non enim otiosis, tepidis, & negligentibus, (multo minus mundanis, carnalibus, & voluptuosis) promittitur regnum DEI; sed laborantibus, vincentibus & sustinentibus. Nam, Christo attestante, *Regnum caelorum vim patitur, & Mart. 10.* violenti rapiunt illud. Id est, Regnū caelorum, per varias molestias, difficultates, labores, & sudores, per humilitatem, patientiam, pœnitentiam, carnis afflictionem & mortifica-

tificationē obtinetur & acquiritur.

- Aët: 14.* Quoniam per multas tribulationes oportet nos intrare in regnum Dei. Et nulus coronabitur, nisi qui legitime certaverit. Quare (inquit idem Apostolus) *2. Tim: 2.* semper mortificationem IESU in corpore vestro circumferentes, ut & vita Christi in corporibus vestris manifestetur. Videtis Christi vitam nobis esse imitandam & moribus exprimendam?

- Christus enim (inquit Apostolus *1. Pet: 2.* Petrus) passus est pro nobis, vobis relinquens exemplum, ut sequamur vestigia eius.

- Hinc toties Salvator ipse nos invitavit ad ferendam crucem, ad agendam pœnitentiam. *Matt: 3.* Pœnitentiam, inquit, agite, & appropinquabit Regnum cœlarum. *Et 4.* Et iterum: Nisi pœnitentiam egerit, omnes simul peribit. *Luc: 13.* Et qui non accipit crucem suam & sequitur me, non est me dignus. *Matt: 10.* Quare multum aberrant, & eorum salus graviter periclitatur, qui

qui religionem ingressi, libertatē quærunt, voluptates & corporalia commoda sectantur, honores ambiunt, propria affectant. Quid enim hoc aliud est, quàm latam portam & spaciosam viam ingredi, quæ ducit ad perditionem? Quod cum in hominibus sæcularib⁹ etiam sit damnabile, quanto magis in Religiosis?

Multo ergo melius saluti suæ consulunt illi Religiosi, qui divitijs omnibus & delitijs hujus sæculi contemptis, Deo tantum placere & servire student. Potiùs eligentes, in humilitate, sobrietate, asperitate, paupertate, castitate, & obedientia, brevem vitam transigere, & ad vitam trāsire æternam; quàm hic delitiosè, pomposè, delicatè & gulosè, vivere: & postea mortem subire æternam, atque infernalibus flammis in perpetuū cruciari: Sic enim dicit scriptura:

*Quia de vobis poterit habitare cum igne. Isa: 33i
devo.*

devorante ? & quâ habitabis ex vobis,
cûm ardoribus sempiternis ?

Hac ratione moti tot nobiles:
divites, potentes & Principes, tam
innumeri homines, sua omnia de-
ferentes, vana gaudia & carnis il-
lecebras cõculcantes; ad crucis ve-
xillum & Religionis portum Chri-
sti amore cõvolarunt: vitam aspe-
ram & rigidam sæpe ducentes, ut
animas suas hic salvas facerent,
& æterna supplicia ac tormenta e-
vaderent.

Hinc tot præclari Sancti, Viri
perfecti atque gloriosi, ex diversis
Ordinibus & Religionibus usque
ad hanc diem prodierunt. Felices
ergo jam illi, & terque quaterque
beati, quos ipse D E U S jam summa
gloria & honore coronavit, & pro
eorum meritis, laboribus ac virtu-
tibus mercedem copiosam reddit.
Ut nullus merito à vita Religiosa
& monastica, ac Dei servitio ab-
horrere debeat, tametsi ibi multa
dura

dura & aspera prima fronte apparent: quia Amor Dei, & merces promissa, ea ipsa levia & suavia reddunt. Vt meritò Christus dixerit: *Iugum meū suave est, & onus meū leve.* *Matt: 23.*

Vis scire quantam mercedem, & gloriam Christus Dominus suis sectatoribus hic & postea re-promittit. Eandem planè quam Beato Petro & reliquis Apostolis re-promisit. Cùm enim Petrus dixisset Christo: *Ecce nos reliquimus omnia, & secuti sumus te, quid ergo erit nobis?* Protinus asseverando promissit; *Amen dico vobis, quòd vos qui secuti estis me, in regeneratione, cùm sederit Filius hominis in sede maiestatis sue, sedebitis & vos iudicantes duodecim tribus Israel.* *Matt: 19.*

*Merces
promissa
bonis Re-
ligiosis.*

Ne verò dicat quis, tantum duodecim Apostolis hoc esse promissum, audi quid illis ulterius promittat, qui domum Parentum consortium fratrum & sororum deserentes, nuptias & uxores, eius amo-
re re-

re respuentes, divitias & possessiones contemnentes, propterea monasteria ingrediuntur & Religiosi fiunt: sequitur in Christi promissione: *Et omnium qui reliquerit domum, vel fratres, aut sorores, aut Patrem, aut matrem, aut uxorem, aut filios, aut agros propter nomen meum, centuplum accipiet* (Addit Luc.) *etiam in hoc tempore, & in seculo venturo vitam aeternam.*

Matt 19.

Luc: 18.

S. Ber,

Fatentur hoc plerumque boni Religiosi, quod etiam in hoc saeculo & in hac vita multo plura recipiant sine cura & solitudine, quam reliquerunt in mundo cum mille curis & anxietatibus: sicque cum magna consolatione futuram promissionem praestolantur. Cujus consolationis satis expertus S. Bernardus sic loquitur. Vos mundani videtis quidem nostros labores, consideratis nostras afflictiones externas ac cruces, & exhorrescitis. Sed non aspicitis ad nostras unctiões nec attenditis ad nostras cō-

conso-

RELIGIOSORVM 361

solationes internas Spiritus Sancti. Quod verissimum esse, testantur cum S. Bernardo, omnes Monasticae disciplinae observatores. Nam quanto quis magis affectum abstraxerit à creaturis, propter DEUM: tanto pluribus diuinis consolationibus in animo fruatur. NB.

Et ut scias quòd peculiarem gloriam & mercedem Religiosis suis addicat Deus in futurum, audi quæ eis per Prophetam longè antè promisit. *Hæc dicit Dominus Eunuchis Isa. 65:* (intellige qui seiplos castraverunt propter regnum cælorum;) *Qui custodierint sabbata mea (id est, in meo cultu & obsequio continuè se occupaverint;) & legerint quæ ego volui; scilicet obedientiam, paupertatem, castitatem: & tenuerint fœdus meum (quod per professionem fecerunt;) dabo eum in domo mea & in muris meis locum, & nomen melius à filiis & filiabus: nomen sempiternum dabo eum, quod non peribit.* **Q** liorem

liorem mercedem & maiorem gloriam præ reliquis fidelibus Religiosis addicit? *Gaudete ergo & exultate, quoniã merces vestra copiosa est in calũ.*

Sed ut quis summam illam mercedem & coronam gloriæ assequatur, non sufficit, externo habitu religiosum esse, sed observantia trium votorum planè necessaria est. Denique humilitatis, mansuetudinis, patientiæ, cæterarumque virtutum exercitium: ac præcipue geminæ charitatis, DEI & proximi. Quæ est omnium virtutum Regina

Charitas Religiosis maximè necessaria & forma: Sine qua nihil prodest Religio, vel summa austeritas vitæ, vel quodcunque aliud opus bonum. Ut testator S. Paulus, & fusè tractat priori sua Epistola ad Corinthios, Capite 13. Vnde fideles ad virtutum exercitiũ excitans, hanc super omnes alias extollit, dicens; *Induite vos ergo, sicut electi Dei, sancti & dilecti, viscera misericordiæ, benignitatem, humilitatem, modestiam,*

fiam, patientiam, supportantes invicem
super omnia autem hec, charitatem ha-
bete, quod est vinculum perfectionis.

Idem inculcat Apostolus Petrus:

Super omnia (inquit) in vobismetipsis
charitatem continuam habete, quia cha-
ritas operit multitudinem peccatorum. 1. Pet. 4.

Imò Christus Dominus in ulti-
ma sua cœna quam seriò hanc cha-
ritatem nobis cõmendavit? Nam
præcipiendo dicit: Hoc est præceptum
meum, ut diligatur invicem. Et ex eo Ioani 15.
signo maximè voluit ut eius disci-
puli & sequaces dignoscerentur, di-
cens: In hoc cognoscent omnes, quod Ioani: 13.
discipuli mei estis, si dilectionem habue-
ritis ad invicem.

Hinc omnes fundatores Ordi-
num, & Religionum institutores,
in suis Regulis & statutis præcipuè
hujus charitatis rationem & curã
habere voluerunt. Vnde S. Augu. S. Aug. in
sua Reg.
stinus in sua Reg. sic incipit: Ante
omnia, fratres charissimi, diligatur
Deus, deinde proximus: quia ista

Q 2 præce-

S. Hieron. præcepta sunt principaliter nobis data. Et verissimè dixit S. Hieronymus claustris & monasterijs. Sine charitate, monasteria sunt tartara, & habitantes in eis sunt demones: porro cum charitate, monasteria sunt Paradisus in terris, & commorantes in ipsis sunt Angeli.

Quare nulla vitia Religiosis magis vitanda, quàm quæ huic charitati & dilectioni contrariantur: ut pote discordiæ, contentiones & rixæ, odium & invidia, rancor & livor: quæ vitia tanquam venenû pestiferum sunt fugienda, quia pacem auferunt, & charitatem necant. Ea autem sectanda & amplexanda, quæ pacis & dilectionis: ut sic Filij Dei, discipuli Christi, & veri Religiosi nominemur & simus, & tandem promissionum quoque ejus mereamur esse participes. & bonorû operum mercedem & gloriam consequamur in cœlis.

Sed non omnibus ista spes & conso:

consolatio. Nam mali & perversi Religiosi, qui nullam suæ professionis, vocationis & salutis rationem habent: sed discoli, incontinentes, prorervi, contumaces, rebelles, fidei fragi ac operarij iniquitatis existunt, justam habent damnationem, quia fidem suam irritam fecerunt. Graviter talibus Dominus comminatur, eosque perstringit cum Scribis & Phariseis hypocritis, quando dicit: *Vae vobis Scribae & Pharisei hypocrite, quia similes estis sepulchris dealbatis, quæ à foris apparent hominibus speciosa, intus vero plena sunt ossibus mortuorum & omni spurcitia: sic & vos à foris quidem pareris hominibus justis, (id est, ex habitu tantum Religiosi) intus autem pleni estis hypocritis & iniquitate.*

1. Ti. 50

*Gravis
censura &
comminatio
in malis
Religiosis.*

Mat: 230

Tales hypocritas egregiè describit S. Bernardus Hypocritæ (inquit) volunt esse humiles sine despectu, pauperes sine defectu bene vestiti sine sollicitudine: delicatè pasci sine

S. Ber.

sine labore: alijs adulantes, alijs
 detrahentes: mordaces ut canes,
 dolosi ut vulpes, superbi ut leones.
 Volunt esse, iudices sine authorita-
 te sine visu testes, falsi accusatores,
 & omni veritate carentes. Hæc
 ille quàm verissimè: solent enim
 tales malè & scandalosè viventes,
 alios piè & religiosè vivētes teme-
 rariè iudicare, eos vocantes & ca-
 lumniantes esse hypocritas, cùm
 ipsi verè tales sint. Hoc autem pro-
 venit (ut inquit Sanctus Thomas)
 ex eorundè superbia & invidia, qua
 solent etiam bona in malam partē
 interpretari, & occulta temerariè
 iudicare. Quod gravissimum est
 peccatū (inquit D. Thomas) quia
 non solū sibi usurpant quod so-
 lius Dei est, sed & alios à pietate &
 bonis operibus retrahunt, dum ti-
 ment hypocritæ appellari. *Va au-*
tem vobis. (inquit Dominus) *Scribe*
& Pharisei hypocrite, qui clauditū Re-
gnum cælorum ante homines: vos enim

*S. Tho: in
 opus.*

Math: 23.

RELIGIOSORVM. 367

non introitus, nec introeuntes finitū intrare. Hoc faciant illi perversi Religiosi, qui nec religiosè volunt vivere, nec alios patiuntur benè vivere, aut religiosam vitam ducere. De quibus etiam conqueritur apud Prophetam, ubi dicit: *Quid Hier: 11.*
est quòd dilectus in domo mea fecit scelera multa. Quasi diceret, illi qui tanquam filij dilecti esse debuerāt, & in Religione ac monasterio piè ac sanctè conversari; omnibus sese vitijs & sceleribus coinquinarunt, nullo pacto vel voto servato.

Quod iisdem impropere, quādo dicit: *Confregisti jugum meum rupisti vincula mea* (nimirū Religionis vota) & *dixisti, Non serviam:* hoc est, Non curo divinum cultum vel divinū Officiū non curo cōstitutiones Ordinis vel statuta majorū, nolo ijs ac quiescere vel obedire. *Hier: 48.*

Hoc multi verbis si non dicant factis tamen ostendunt. Sed quale peccatum est istud? Audi Prophetam *1. Reg: 19.*

phetam Samuelem loquentē. *Quasi peccatum ariolandi est, repugnare; & quasi scelus idololatriæ, nolle acquiescere. Melior est autē obediētia quàm victima.*

Detestandi ergo tales Religiosi qui deteriores sæpè fiunt in Religione, quàm unquam fuissent in sæculo. Vnde de talibus dicit D.

*S. Aug:
Epi: 137.*

August. Sicut non inveni meliores, quàm qui in monasterio profecerunt; sic non expertus sum deteriores, quàm qui in monasterio defecerunt. Et D. Gregorius: Nemo

*S. Gregi
in Pastor.
1. Parte
cap: 2.*

in Ecclesia amplius nocet, quàm qui perversè agens, nomen & ordinem sanctitatis habet: nam delinquentem redarguere, nemo facile præsumit, & in exēplum culpa vehementer extenditur: quando, pro reverentia ordinis vel dignitatis peccator honoratur. Et D. Hieron:

S. Hier.

Nulla in mundo tam crudelis bestia, quàm malus monachus vel malus sacerdos: nam corrigi non patitur, nec veritatem sustinere valeat.

Et

Et quod magis dolendum & deplorandum sit, quod integra monasteria subinde reperiantur, ubi monastica disciplina planè collapsa sit, omnisque eversa Religio, ut omnes ibidem corrupti moribus & malæ vitæ reperiantur: Crumena propria æque instructi, ac ipsi sæculares, quasi nunquam votum paupertatis fecissent, ita proprijs cōmodis & lucris inhiantes. Multi quoque in verbis & moribus ita leves & obscæni, ut nullo castitatis voto obstricti appareant. Multi de obedientia DEO dicata ita parum solliciti, ut suis Superioribus interdum potius dominentur quam obtemperent. Multi denique quibus religionis, præter nomen & habitum, nihil in ipsis appareat, sicque magno cū scandalo & offēdiculo multorum, vivunt in Religione: suæ vocationis & professionis prorsus immemores, eo quod tantum libertatem laxioris vitæ

*Prætoris
Religioso-
rum cor-
ruptela &
depravatō
mores.*

quærant; à divino cultu & officio publico se absentare gaudent; Delicatum cibum & potum non tantum affectant, sed etiam ad superfluitatē sese ingurgitant: vestimēta non minus pretiosa, quam curiosa, sibi comparant. Sæcularia solatia & cōsortia exquirunt: nugis, fabulis, vaniloquijs delectantur; & tandem execrandis vitijs & criminibus affuiscunt. Et quod deterius est, ita ijs indurescunt, ut vix aliqua spes emendationis, correctionis vel sinceræ pœnitentiæ in ijs appareat; quasi in reprobū sensum jam dati & à Deo derelicti.

Vtinam mundus hos sibi servasset? ut quid enim monasteria incolunt? terram sanctā calcāt? Quare tales eleēmosynas Bonorū devorāt? Quare Angelica gymnasia spiritualis exercitijs, delitijs carnalib⁹ contaminant? Quare mundo ejusque pompis, & vanitatibus, sponte in religione renuntiarunt, & tria vota

Solen.

Solemniter emiserunt, si ea minime servare non intendat? Saltem simplicem gehennam in seculo male viventes sibi comparassent: ubi jam duplici gehennae supplicio, in monasterijs scandalose viventes, se reos faciunt. *Sed va homini illi, per Matt: 18; quem scandalum venit*, inquit Christus. Maxime ergo illis horrificum va, & gravis condemnatio, qui cum alijs deberent praelucere bonis exemplis, ac pijs moribus, potius prava sua vita, plerosq; offendant.

Sed merito tales puniuntur, hic & postea: quia hic infames & despecti, & subinde in magna rerum penuria & egestate constituti; cum e contrario, boni, reformati ac veri Religiosi, in magno honore & respectu habeantur, & omnibus rebus necessarijs abundant. Quod Dominus aperte apud Prophetam praedixit. De bonis enim in primis sic loquitur: *Ecce serpi mei comedent* *Isaie 65a*

Benedi- medent & bibent: id est nulla eis de-
ctio bno- erunt necessaria. Ecce servi mei la-
rum Reli- tabuntur, & laudabunt præexultatione
gioforum cordia: id est, hilari ac læto animo
 servient Deo suo, pro omnibus be-
 neficijs, & quod videbunt sese in
 magno respectu & honore haberi
 apud Deum & homines. Sed econ-
 verso, de malis loquitur Religiosis;
Maledi- Vos autem esurietis & sitiētis: id est,
ctis malo- in penuria & egestate eritis. Vos
rum. confundemini, & vos clamabitis præ do-
 lore cordis, & ululabitis. Id est, Eri-
 tis viles & contemptibiles, & præ-
 amaritudine deplorabitis statum
 & conditionem vestram. Hoc ita
 fieri, ipsa nos experientia docet.
 Ut verissimum sit quod S. Thomas
 habet in suo Hymno: *Visita nos, sicut te colimus*: quasi diceret, Ita nos
 Deus suis beneficijs & consolatio-
 nibus, visitat magis vel minus,
 prout plus vel minus ferventes in
 ejus obsequio nos exhibemus.

Nec mireris in S. Religione, &
 sub

sub habitu pietatis, subinde rep-
 riri malos & perversos, discolos &
 immorios falsos fratres & fictos
 Religiosos. Quia mali hic bonis in-
 termixti sunt, hædi ovibus, zizania
 & palea tritico: ut nihil purum &
 nõ coinquinatũ hic reperire liceat.

*Mali hic
 semper bo-
 nis inter
 mixti.*

In fine autem mundi, hædi ab
 ovibus separabuntur, zyzania &
 paleæ comburentur igne inextin-
 guibili, & triticum purum in cœle-
 sti horreo collocabitur, & boni ab
 omni societate malorum immunes
 erunt.

Ineptè ergo agunt illi, qui ita fa-
 cile scandalizantur, si quem vide-
 rint Religiosum delinquentem, vel
 pravum moribus, & ex eo de alijs
 omnibus malè sentiunt & suspicã-
 tur, eosq; temerariè judicant. Qua
 de re egregiè disserit D Augusti-
 nus. Cum aliqua maritata (in-
 quit) invenitur adultera, vos viri
 non propterea projicitis vxores
 vestras, nec accusatis matres ve-
 stras

Epist. 137a

*Nec Reli-
gio est cō-
temnēda,
nec Vita
monastica
despicien-
da propter
aliquorū
malam Vi-
tam.*

stras tanquam adulteras. Cum
autem de aliquibus qui sanctum
nomen profitentur, aliquid crimi-
nis vel falsitatis sonuerit, vel veri-
patuerit, instant, fatagunt, ambi-
unt, ut de omnibus hoc credatur.
Idemque paulò infrà: Quantumli-
bet vigeat disciplina domus meæ,
tamen homo sum, & inter homi-
nes vivo: nec mihi arrogare au-
deō, ut domus mea melior sit quàm
Arca Noe, ubi inter octo homines
reprobus vnus inventus est: aut
melior sit quàm domus Abrahæ,
ubi dictum est: *Eijce ancillam & fi-
lium ejus:* aut melior sit quàm do-
mus Isaac, cui de duobus dictum
est: *Iacob dilexi, Esau odio habui:*
aut melior sit, quàm domus ipsi-
us Iacob, ubi lectum patris filius
incestavit: aut melior sit quàm do-
mus ipsius David, ejus vnus fili-
us cum sorore concubuit, & alter
filius contra patris mansuetudinē
rebellavit: aut melior, quàm co-
habita-

habitatio ipsius Domini Christi, in qua undecim boni perfidum & furem iudam tolerarunt: aut melior sit postremò, quam cœlum, unde Lucifer & Angeli ceciderunt.

Denique ad extremum ita Religionis causam tuetur S. Augustinus, ut ostendat (etiã si ista effugere non possit) quanta tamen sit ejus dignitas ac splendor; ubi tot boni, sinceri, sancti ac perfecti Religiosi reperiuntur. Etsi (inquit) contristamur de aliquibus purgamentis, consolamur tamen etiã de pluribus ornamentis.

Vnde Divus Bernardus egregiè Religionē describit, dicens. *S. Bern* Monastica disciplina, illa est quæ cervicem submittit, deponit supercilia, componit vultum, ligat oculos, cohibet cachinnos, moderatur linguam, frænât gulam, sedat iram, format incessum, totumque hominem cõpositum facit, & perfectum reddit.

Deni.

*Magna
disparitas
inter sa-
cram Re-
ligionē &
mundum*

Denique quandam insignem fa-
cit disparitatem: inter statum Re-
ligiosum, & statum mundanum.

In Religione liquidam homo.

Vivit purius.

Cadit varius,

Surgit velocius,

Incedit cautiùs.

Purgatur citiùs,

Quiescit securiùs,

Irrigatur frequentiùs.

Moritur confidentiùs,

Remuneratur copiosiùs,

In mundo autem homini.

Immunda sunt omnia,

Ruina frequens,

Tarda resurrectio,

Incauta conversatio,

Crebra inquinatio,

Periculosa quies,

Rara irrigatio,

Mors expavescenda,

Merces dolorosa.

Quis

RELIGIOSORVM. 377

Quis hic non videt, quanta bona præstet status religionis, & quanta media præbeat salutis.

Vnde S. Franciscus sic solet *S. Franc* suos, animare. Fratres dilectissimi magna promissimus, sed maiora promissa sunt nobis; servemus hæc suspiremus ad illa. Voluptas brevis, Pæna æterna, modica passio: gloria infinita.

Excellentissimus itaque & felicissimus est status Religiosorum, qui tanta bona præstat: ad perfectionem, ad sanctitatem homines ducit, & ad summam beatitudinem extollit.

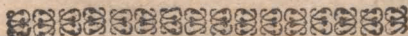
Quam tamen ut quis assequatur, non sufficit ad tempus benè *De perse-*
& piè vixisse, & religiosè cōversa- *verantia,*
tum fuisse: sed ipsa denique perse-
verantia necessaria est: sine qua
nullus coronatur. Nam finis co- *Luc: 10.*
ronat opus. *Qui enim perseverave-*
rit, usq; in finem, hic salvus erit, in-
quit Christus Salvator.

Nemo

Luci 9. Nemo autem mittens manum suam
ad aratrum, & respiciens retro apertus
est Regno Dei.

Sed estote fideles usque ad mortem,
(inquit Dominus) & dabo vobis co-
ronam vite.

Luci 1. Igitur serviamus illi, in sanctitate
& iustitia coram ipso, omnibus diebus
nostrum.

ORATIO ANTE STV-
dium.

S. THOMÆ AQUI-
NATIS ANGELI.
ci Doctoris.

CREATOR ineffabilis, qui de
Thesauro sapientiæ tuæ tres
Angelorum Hierarchias annotasti,
& eas super cœlum Empyreum mi-
ro ordine collocasti; atque univer-
si partes elegantissimè disposuisti.
Tu inquam qui verus fons luminis
& sapientiæ diceris, atque super-
eminens

minens principium, infundere digneris super intellectus mei tenebras, tuæ radii claritatis, duplicem in qua natus sum, à me removens privationem & tenebras, peccatum scilicet & ignorantiam. Tu qui linguas infantium facis disertas linguam meam erudias, atque in labijs meis gratiam tuæ benedictionis infundas, da mihi intelligendi acumen, retinendi capacitatem, addiscendi modum & facilitatem, interpretandi subtilitatem, loquendi gratiam copiosam. Ingressum instruas, progressus dirigas egressum compleas; Tu qui es verus DEUS & homo. Qui vivis & regnas DEUS, Amen.

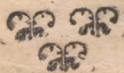
SALVATIO

AD ÆTERNAM SAPIENTIAM quotidie dicenda B. Henrici Susonis

Ord: Prædic:

Anima mea desideravit te in nocte, sed & spiritu meo in præcor-

prae cordijs meis de mane evigilavi
 ad te O Praeclarissima sapientia,
 petens ut desiderata praesentia tua,
 cuncta nobis adversantia remo-
 veat, penetralia cordis nostri sua
 multiformi gratia perfundat, & in
 Amore tuo vehementer accendat.
 Et nunc dulcissime Domine IESU
 Christe, ad te diluculo confurgo,
 teque ex intimo cordis affectu sa-
 luto. Millia quoque millium cae-
 lestium agminum tibi ministran-
 tium te ex me salurent, & decies
 millies centena millia tibi assisten-
 tium te ex me glorificent, Vniuer-
 salis etiam Harmonia omnium
 Creaturarum, te ex me collau-
 det, ac nomen tuum glori-
 osum protectionis nostrae
 Olypeum benedicat in
 saecula, Amen.

RELIGIOSORVM 381

FINIS CORONAT OPVS

Finiat & coronet libellũ.

ÆTERNITAS QVÆ

sine fine.

Annos aternos in mente habui. Psal. 76.

O ÆTERNITAS.

Quam rarò versari in mentibus hominũ.

Iterum dico.

Quam rarò versari in mentibus nostrũ.

ÆTERNITAS.

O Æternitas heu Æternitas.

Quid dicam? aut quomodo dicam?

Quis exprimat? Quis concipiat?

Quid sit

ÆTERNITAS.

Cogito mille annos, cogito millies mille

Annos.

Cogito tot annorum millia, quot sunt mo-

menta in toto tempore à condito Mundo,

usq; ad ejus consummationẽ, Et de Æter-

nitare adhuc nihil habeo.

O Æternitas heu Æternitas.

Quis poterit par esse aternitati in Tor-

mentũ?

Volo

*Volo dicere, & nescio dicere: Quam diu
Deus erit Deus, tamdiu durabunt tor-
menta.*

Quam diu hoc erit?

*Æternitas, Æternitas, Æternitas, non
est: ffari, non est concipere non est in-
venire istud.*

Quam diu.

*O Æternitas heu Æternitas Æternitas.
O Deus hic ure hic seca, hic non par-
cas, ut in Æternum parcas.*

Ne pagina vacua remaneat

VITA VENERABILIS

Patris Fratris Bernardi Paxilli.

Pater Frater Bernardus Paxillus,
primùm institutum Canonico-
rum Regularium, sanctissimi se-
pulchri Domini Hierosolymitani-
am plexus, postmodum in matura
ætate Ordinem Prædicatorum in-
gressus, totum se ad austerioris vite
observantiam contulit. Carnes to-
to Religionis tempore nunquam
edebat, piscibus rarissimè vesceba-

tur

tur foliis iusculis & oleribus cōtē-
tus. In choro noctu diuq; assidu-
us aspero cilicio pro tunicella ute-
batur: disciplinis adeo acriter
corpus suum flagellabat, ut sæpis-
simè sanguinis guttis pavementum
maderet, silentij tenacissimus, vul-
tu adeo composito, semper demissis
oculis, tam intus quam extra ince-
debat. Habitui rudi, culcitrâ du-
ram & lectum adhibebat. Terri-
bilis Dæmonum exorcista, multos
ab Obsessorum corporib⁹ fugavit,
gravissimas ab iisdem perpeſsus in-
jurias. Splendebat in eo mira sa-
pientia, & acrimoniâ in persequen-
dis hæresum erroribus tanta, ut ul-
tra centum ex obstinatissimis hæ-
reticis, suis ferventissimis Con-
cionibus & disputationibus ad fi-
dem Christi reduxerit. Vt Arria-
norum impietatem condemnaret,
ingens Monomachiæ volumen edi-
dit plura mente concepta mors in-
terrupit. In gravissimis morbis
patien.

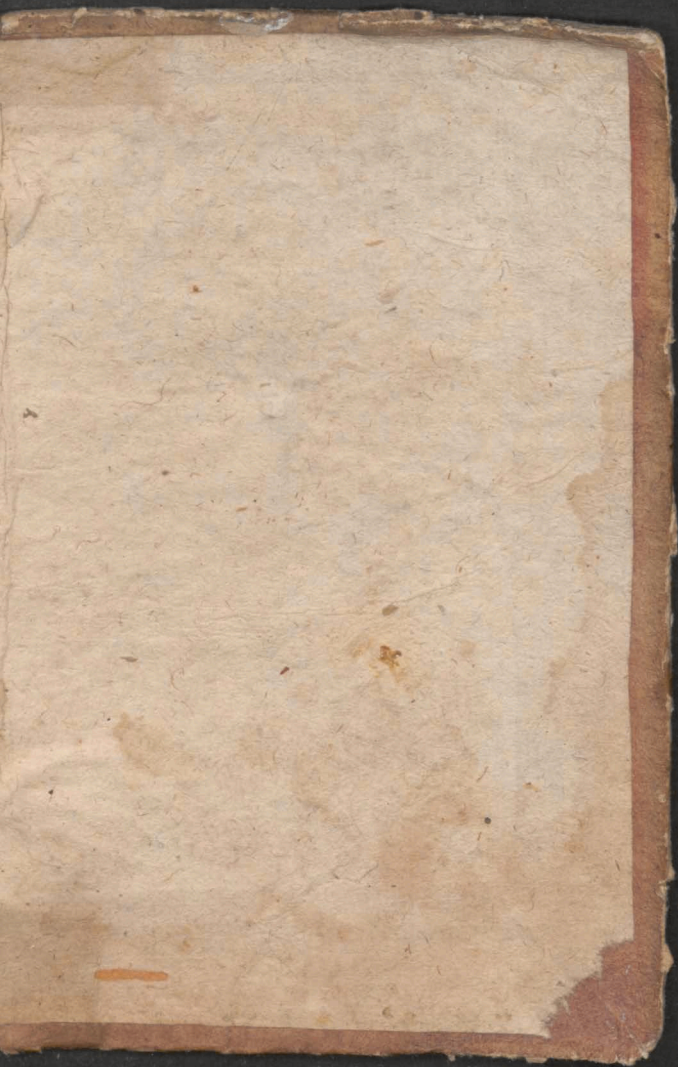
patientissimus tandem omnibus
Sacramentis more religioso munus
tus in Conventu Cracoviensi non
sine magna sanctitatis opinione a
nimam creatori reddidit.

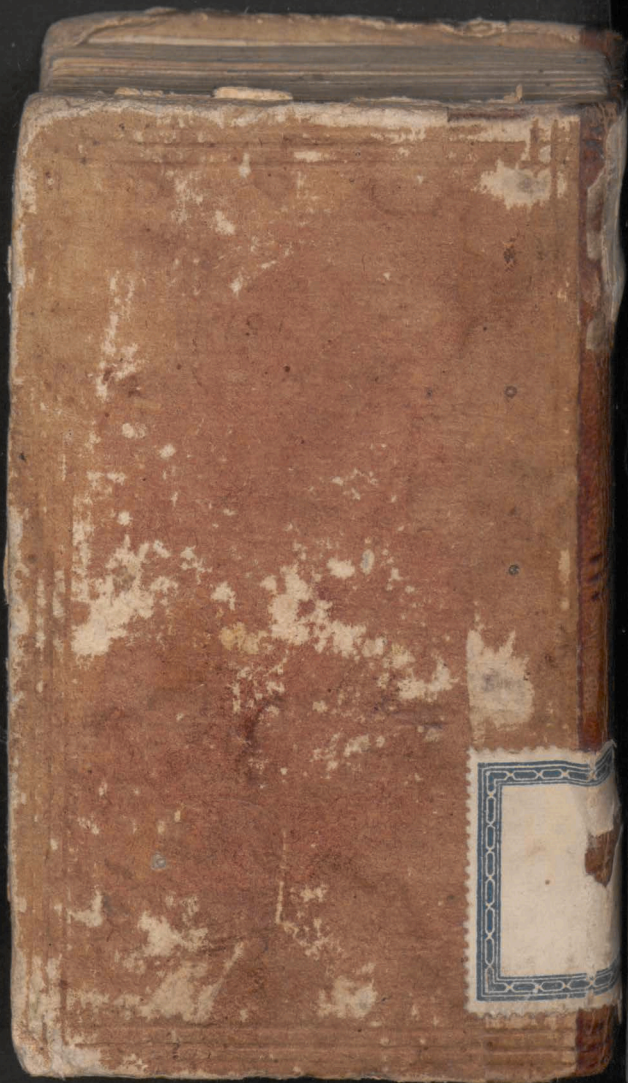
VITA VENERABILIS

Fratri CAROLI FRANCO
Clerici.

IN Conventu Luceorisiensi Fr. Carolus
Franco Clericus Professus modestis
patientia, & abnegatione propriae vo-
luntatis insignis, virginitatem suam Be-
MARIE V. erga quam singulari pietatis
affectu ducebatur perpetuo servanda
devovit. Incontemplando Christi Passi-
one assiduus, cōsummatō in brevi post
annū suae Professionis eo ipso die quo
professionē emiserat cum magna san-
ctitatis opinione decessit cuius agone
virgo DEIPARA suā Præsentia mirū
in modum recreavit, quā ille Ma-
trem suam compellans fratribus adco-
randam indice monstrabat. Eius fu-
nus præter maximam plebis multitu-
dinem quatuor regni Principes de-
coraverē qui cum proprijs ma-
nibus sepelierunt,

FINIS.

1700
Saverio
Religione

16.